

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

18, Aisha El Taymoureya
Garden City, Cairo - Egypt
Tel.: +202 27952036-27948482
Fax: +202 27940684
E-mail: ecocom-cairo@mfa.gr

Κάιρο, Νοέμβριος 2019

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	3
A. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	4
B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΤΗΣ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ	8
Πίνακας 2: Πλεονεκτήματα-ευκαιρίες & δυσκολίες-εμπόδια εισόδου στην αιγυπτιακή αγορά	16
Γ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ & ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΝΑΛΙΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	17
1. Οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ / hypermarket	19
1 (α) Οι μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο	19
2. Οι αλυσίδες καταστημάτων ευκολίας στην Αίγυπτο	21
3. Τα παραδοσιακά καταστήματα και οι αγορές τροφίμων	21
4. Τα καταστήματα <i>delicatessen</i> στην Αίγυπτο	22
5. Εκτιμήσεις & προβλέψεις για την εξέλιξη της λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων	23
Δ. ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	24
Ε. ΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ & ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ	27
1. Γενικά	27
2. Δασμολόγιο, Κανονισμοί και Τελωνείο	28
3. Γενικές απαιτήσεις πιστοποιητικών & δικαιολογητικών	30
4. Συγκεκριμένες απαιτήσεις για ορισμένους κλάδους προϊόντων, δικαιολογητικά που μπορεί να ζητηθούν από τις τελωνειακές Αρχές	30
5. Συσκευασία και επισήμανση (<i>Packaging and Labeling</i>)	32
5 (α) Γενικές απαιτήσεις για την επισήμανση (<i>Labeling</i>)	32
5(β) Ειδικές απαιτήσεις για τη συσκευασία και την επισήμανση τροφίμων (<i>Food Packaging & Labeling</i>)	32
6. Εισαγωγικό καθεστώς για προϊόντα κρέατος και πουλερικών	33
7. Εισαγωγικές διατυπώσεις - πιστοποιητικά	35
7 (α) Η διαδικασία πιστοποίησης & εγγραφής σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων (<i>registration</i>)	36
8. Ελεγχοι – πρότυπα	39
9. Η Εθνική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (<i>NFSA</i>)	40

ΣΤ. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ	41
Ζ. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	43
1. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	43
2. ΝΩΠΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	49
2 (α) Η Αίγυπτος ως παραγωγός & εξαγωγέας νωπών φρούτων & λαχανικών	49
3. Οι αιγυπτιακές εισαγωγές νωπών φρούτων & λαχανικών από Ελλάδα & ο ανταγωνισμός (έτη 2017 & 2018).....	52
4. Οι αιγυπτιακές εισαγωγές μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων από Ελλάδα & ο ανταγωνισμός (έτη 2017 & 2018).....	53
5. Λοιπά τρόφιμα που εμφανίζονται μεταξύ των σημαντικών ελληνικών εξαγωγών τροφίμων προς Αίγυπτο	60
6. Ποτά.....	60
Η. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ.....	61

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο αιγυπτιακός πληθυσμός αυξάνεται με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς μεγάλο δε τμήμα του αποτελείται από νέους. Κατά συνέπεια, υπάρχει ισχυρή ζήτηση για προϊόντα τροφίμων, η οποία αναμένεται να αυξηθεί κατά τα προσεχή χρόνια. Σύμφωνα, μάλιστα, με εκτιμήσεις οικονομικών αναλυτών, το πρόγραμμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων που υλοποιείται από την αιγυπτιακή κυβέρνηση, εφ' όσον συνεχίσει να υλοποιείται με συνέπεια, θα επιφέρει ισχυρούς αναπτυξιακούς ρυθμούς της οικονομίας, που με τη σειρά τους αναμένεται να αυξήσουν την αγοραστική δύναμη. Τα τελευταία χρόνια, οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ έχουν ανοίξει εκατοντάδες νέα καταστήματα, προσδοκώντας να επωφεληθούν από την αυξανόμενη ζήτηση. Ωστόσο, παρά τη μεγέθυνση του κλάδου σούπερ μάρκετ, η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από τα μικρότερα, παραδοσιακού τύπου καταστήματα.

Η χώρα δεν είναι αυτόνομη σε τρόφιμα και συνεπώς υποχρεώνεται να εισάγει τις αναγκαίες συμπληρωματικές ποσότητες από το εξωτερικό. Κύριες προμηθεύτριες χώρες της αιγυπτιακής αγοράς τροφίμων είναι τα κράτη μέλη της Ε.Ε., οι χώρες του Κόλπου (κυρίως ΗΑΕ και Σ. Αραβία), καθώς και οι ΗΠΑ. Σημειώνεται ότι τα προϊόντα προέλευσης Ε.Ε. και Κόλπου δεν υπόκεινται σε δασμούς κατά την εισαγωγή τους στην Αίγυπτο, γεγονός που τους παρέχει σχετικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με προϊόντα του υπόλοιπου διεθνούς ανταγωνισμού.

Σε ό,τι αφορά την προοπτική στην αιγυπτιακή αγορά τροφίμων, οι παράγοντες της ζήτησης, δηλαδή ο δημογραφικός και αυτός του διαθέσιμου εισοδήματος είναι άκρως ευνοϊκοί για τη μεγέθυνσή της σε μεσο-μακροπρόθεσμη βάση. Συγκεκριμένα:

- ✓ Η Αίγυπτος παραμένει η μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά και η οικονομία με την πλέον διαφοροποιημένη βάση στο αραβικό κόσμο. Ο μεγάλος πληθυσμός, νεαρής ηλικίας στην πλειονότητά του, με έντονες αυξητικές τάσεις – κατά 2 περίπου εκατομμύρια ετησίως - κατά κάποιον τρόπο εγγυάται τη σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα αύξηση της ζήτησης για τρόφιμα.
- ✓ Επιπλέον, καίτοι οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας επιβραδύνθηκαν από το 2008 και ιδιαίτερα μετά το 2011 όταν η Αίγυπτος διήλθε περίοδο πολιτικής και διοικητικής αστάθειας, κατά τη διάρκεια της οποίας σημειώθηκαν σημαντικές απώλειες ξένων επενδύσεων αλλά και εσόδων από τον τουρισμό, φαίνεται ότι οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις στις οποίες έχει προβεί η αιγυπτιακή κυβέρνηση από το τέλος του 2016 αποφέρουν σταδιακά θετικά αποτελέσματα, κυρίως όσον αφορά τη μακροοικονομική σταθερότητα της χώρας, ενώ αναμένεται λογικά ότι θα προκαλέσουν αύξηση της αγοραστικής δύναμης και των διαθέσιμων εισοδημάτων τα προσεχή χρόνια, και κατά συνέπεια άνοδο της ζήτησης για εισαγόμενα προϊόντα τροφίμων.

Πάντως, στην παρούσα φάση ο μέσος καταναλωτής βρίσκεται ακόμη αντιμέτωπος με πληθωριστικές πιέσεις, παρ' ό,τι ο ετήσιος δείκτης πληθωρισμού βαίνει μειούμενος. Η αιγυπτιακή αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από παραδοσιακά παντοπωλεία, αν και τόσο οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, όσο και τα καταστήματα ευκολίας, αλλά και οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες online αγορών κερδίζουν διαρκώς έδαφος, σε αριθμό και δημοτικότητα.

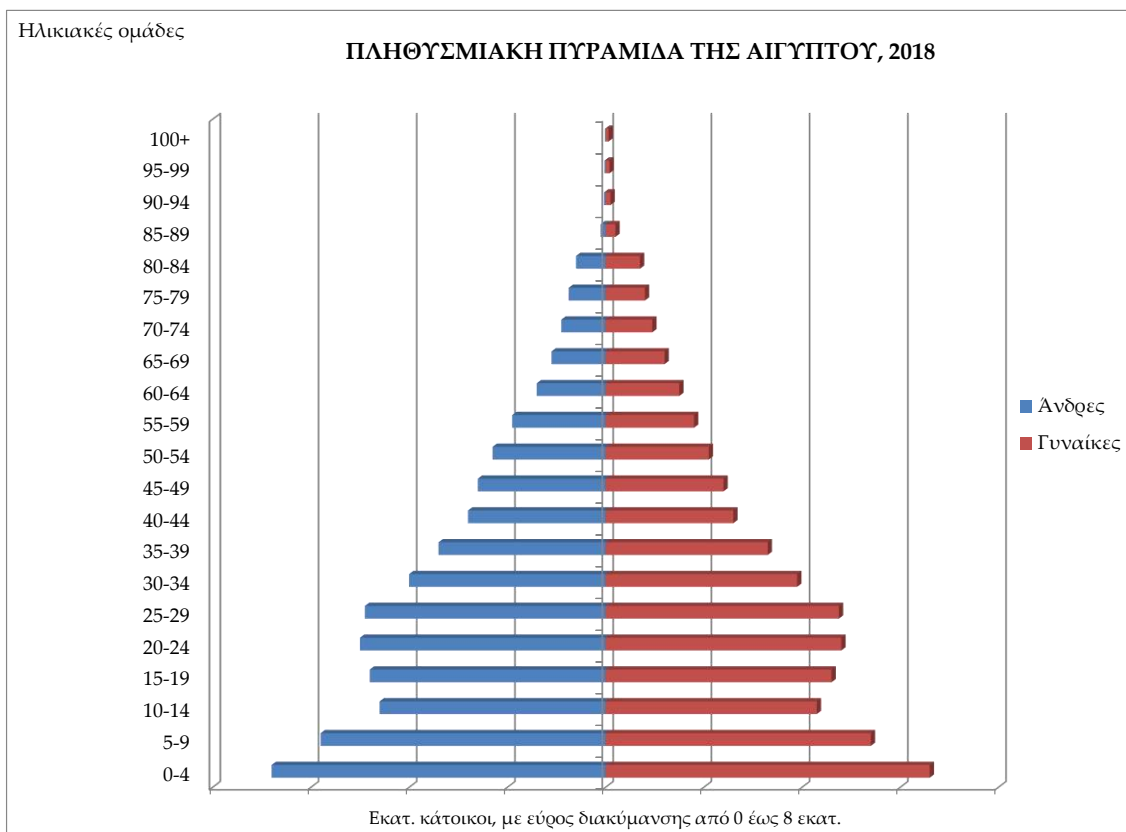
Δεδομένου ότι η τιμή των προϊόντων -και όχι η ποιότητα- αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο για το αριθμητικά μεγαλύτερο ποσοστό των καταναλωτών στη χώρα, διαμορφώνεται αντίστοιχη τάση προσαρμογής στην αγορά εκ μέρους των προμηθευτών / λιανέμπορων. Ήδη, ορισμένες εκπτώτικες αλυσίδες σούπερ μάρκετ έχουν προχωρήσει σε άνοιγμα εκατοντάδων νέων μικρών καταστημάτων ανά την επικράτεια της Αιγύπτου, εστιάζοντας τη στρατηγική τους στους καταναλωτές χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια, με τις αλυσίδες χαμηλότερου προς μεσαίου επιπέδου τιμών να αποτελούν σημαντικό και μεγεθυνόμενο τμήμα της αιγυπτιακής λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων. Πάντως, όπως προαναφέρθηκε, η αιγυπτιακή αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από μικρά, παραδοσιακού τύπου ιδιωτικά εξειδικευμένα καταστήματα (οπωροπωλεία, κρεοπωλεία, φούρνους, παντοπωλεία κλπ.), η δε εν λόγω κατάσταση δεν αναμένεται να αλλάξει γρήγορα.

A. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η Αίγυπτος διαθέτει έναν από τους ταχύτερα αυξανόμενους πληθυσμούς παγκοσμίως. Σύμφωνα με στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS) αρχών Οκτωβρίου 2019, ο αιγυπτιακός πληθυσμός ανέρχεται σε 99,4 εκατ., με εκτιμώμενο μέσο ρυθμό αύξησης 2,4% ετησίως (εκτίμηση 2018). Χονδρικά με βάση τα σημερινά δεδομένα, ο πληθυσμός της χώρας αυξάνεται κατά περίπου 1 εκατ. ανά εξάμηνο. Το 90% του πληθυσμού είναι Μουσουλμάνοι, κατά κύριο λόγο σουνίτες, η πλειονότητα των οποίων σέβεται απόλυτα και τηρεί τις ισλαμικές παραδόσεις Halal όσον αφορά τα τρόφιμα και ποτά που καταναλώνει. Η μέση ηλικία του αιγυπτιακού πληθυσμού είναι τα 23,9 έτη, με τους νεαρούς καταναλωτές να εμφανίζουν σημαντική διαφοροποίηση ως προς τις διατροφικές τους συνήθειες, παρουσιάζοντας αυξανόμενη ροπή προς τα έτοιμα, παρασκευασμένα τρόφιμα και στα σνακ, απομακρυνόμενοι από τις ισλαμικές διατροφικές παραδόσεις. Το 33,4% του αιγυπτιακού πληθυσμού έχει ηλικία έως 14 ετών, ενώ ελαφρώς πάνω από το ήμισυ του πληθυσμού έχει ηλικία έως 25 ετών, γεγονός που έχει δύο σημαντικές επιπτώσεις επί της ζήτησης: (α) την αναζήτηση από τις νεανικές πληθυσμιακές ομάδες νέων, καινοτόμων προϊόντων, καθώς και (β) την προτίμηση προς σύγχρονα και εισαγόμενα προϊόντα, σύμφωνα με τα δυτικά καταναλωτικά πρότυπα.

Στο κατωτέρω διάγραμμα απεικονίζεται η σύνθεση του πληθυσμού της Αιγύπτου κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΑΙΓΥΠΤΟΥ, 2018

ΠΗΓΗ: CAPMAS, Ιούνιος 2018

Η Αίγυπτος έως τα τέλη της δεκαετίας του 1970 παρέμενε –και εξακολουθεί να παραμένει σε μεγάλο βαθμό– μία αυστηρά κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία, με υψηλό βαθμό κρατικής παρέμβασης. Παρ' ότι έχουν έκτοτε σταδιακά εισαχθεί διαδοχικές μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της οικονομίας της αγοράς, εν τούτοις το κράτος διαδραματίζει ακόμη σημαντικότερο ρόλο στην οικονομία της χώρας, καθώς εξακολουθεί να είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας αρκετών βασικών αγαθών (σιτάρι, ζάχαρη, βρώσιμα έλαια), αλλά και πωλητής, αφού ταυτόχρονα διαθέτει στην αγορά τρόφιμα των οποίων την τιμή επιδοτεί μέσω ειδικών προγραμμάτων σίτισης. Σε συνέχεια των γεγονότων του 2011 που οδήγησαν τη χώρα σε πολιτικές αλλαγές και περίοδο πολιτικής αστάθειας, σημειώθηκε επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας οφείλεται αφ' ενός στην πτώση του εισερχόμενου τουρισμού και των τουριστικών εσόδων και αφ' ετέρου στην ανακοπή του ρεύματος εισερχόμενων επενδύσεων. Από το 2011 έως και σήμερα, η Αίγυπτος βρίσκεται αντιμέτωπη με αξιόλογου μεγέθους ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, τα οποία χρηματοδοτεί μέσω δανεισμού και κεφαλαίων δημοσιονομικής και αναπτυξιακής βοήθειας από το εξωτερικό.

Η κυβέρνηση Al Sisi υλοποιεί την τελευταία τριετία ευρύ και επώδυνο πρόγραμμα οικονομικών μεταρρυθμίσεων με κεντρικούς στόχους την εξυγίανση της δημοσιονομικής διαχείρισης, τη μείωση των κρατικών δαπανών (κυρίως μέσω της μείωσης των επιδοτήσεων στα καύσιμα και την ενέργεια, αλλά και του εξορθολογισμού του συστήματος επιδομάτων σίτισης) και του δημοσίου χρέους, αλλά και την αναμόρφωση του επενδυτικού πλαισίου και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Το εν λόγω πρόγραμμα έχει οδηγήσει σε σταδιακή ανάκαμψη της

οικονομίας της χώρας. Σημειώνεται ότι η υλοποίηση του προγράμματος μεταρρυθμίσεων, το οποίο εκπονήθηκε από την αιγυπτιακή κυβέρνηση, αποτέλεσε προαπαιτούμενο για την παροχή «πακέτου» χρηματοδοτικής στήριξης τριετούς διάρκειας, ύψους \$12 δισ. από το ΔΝΤ, από το Νοέμβριο του 2016.

Η απελευθέρωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας της λίρας οδήγησε σε απότομη αρχικά υποτίμηση του εγχώριου νομίσματος που συνεχίστηκε, συνοδευόμενη από έντονες πληθωριστικές πιέσεις κατά τη διάρκεια του 2017, με το δείκτη πληθωρισμού να φθάνει στο υψηλότατο σημείο του 32,95% τον Ιούλιο 2017. Ο πληθωρισμός εμφάνισε ωστόσο τάση βαθμιαίας αποκλιμάκωσης από το δεύτερο ήμισυ του 2017 και έως τη μέχρι τώρα διάρκεια του 2019, πέφτοντας στο επίπεδο του 7,45% τον Αύγουστο 2019, στο χαμηλότερο σημείο του από τις αρχές του 2013. Οι ισοτιμίες της λίρας έφθασαν στο τέλος του 2017 το επίπεδο των 17,66 λιρών/δολλάριο και των 21,19 λιρών/ευρώ, αντίστοιχα, έναντι επιπέδων 8,77 λιρών ανά δολλάριο και 9,73 λιρών ανά ευρώ που ίσχυαν προτού απελευθερωθεί το καθεστώς συναλλαγματικής ισοτιμίας του αιγυπτιακού νομίσματος το 2016. Το αιγυπτιακό νόμισμα έδειξε από το τέλος του 2017 και σε ολόκληρη τη διάρκεια του 2018 τάσεις σταθεροποίησης, ενώ από το τέλος Ιανουαρίου 2019 έχει εμφανίσει έντονες τάσεις ανατίμησης τόσο έναντι του δολλαρίου όσο και έναντι του ευρώ, φθάνοντας στο τέλος Σεπτεμβρίου 2019 το επίπεδο των 16,21 λιρών ανά δολλάριο και των 17,68 λιρών ανά ευρώ.

Η απελευθέρωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας της λίρας φάνηκε να επιλύει το συναλλαγματικό πρόβλημα της χώρας, καθώς, σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, το συνολικό ύψος των εισροών ξένου συναλλάγματος από διάφορες πηγές στην Αίγυπτο από το Νοέμβριο 2016, ανέρχεται σε περίπου \$150 δισ. Η σταδιακή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας αναμένεται να συνεχιστεί μέσω υλοποίησης της κυβερνητικής δέσμευσης για την προώθηση των επενδύσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η έναρξη των νέων μεγάλων αναπτυξιακών έργων και η συνεχιζόμενη υποστήριξη από το ΔΝΤ, την Ε.Ε., την Παγκόσμια Τράπεζα, καθώς και τις χώρες του Κόλπου (πλην Κατάρ) αναμένεται ότι θα ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη κατά τα επόμενα χρόνια.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας της αιγυπτιακής κυβέρνησης να τιθασεύσει την εκροή συναλλάγματος από τη χώρα κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2016, δεδομένου ότι τα συναλλαγματικά αποθέματα είχαν μειωθεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, υιοθετήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις πολιτική περιορισμού των εισαγωγών, δια της επιβολής σειράς τεχνικών εμποδίων αλλά και περιορισμών στις μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό, δυσχεραίνοντας έτσι ιδιαίτερα τις συναλλαγές των Αιγυπτίων εισαγωγέων με το εξωτερικό. Η εν λόγω πολιτική προσέλαβε μάλιστα διάσταση «εθνικής στρατηγικής» για την ενίσχυση της εγχώριας βιομηχανίας και την υποκατάσταση των εισαγωγών, η οποία οδηγεί σε υιοθέτηση αρκετών τεχνικών εμποδίων στο εξωτερικό εμπόριο. Τυπικό παράδειγμα αποτελεί η θεσπισθείσα στις αρχές του 2016 –ακόμη ισχύουσα σήμερα- διαδικασία προ-πιστοποίησης και εγγραφής ξένων παραγωγικών εγκαταστάσεων και προϊόντων σε ειδικό μητρώο του αιγυπτιακού Υπουργείου Εμπορίου & Βιομηχανίας (registration). Η εν λόγω διαδικασία οδήγησε, ιδιαίτερα κατά τους πρώτους μήνες εφαρμογής της, αλλά και στη

συνέχεια, σε αξιόλογες καθυστερήσεις στην εισαγωγή αρκετών τροφίμων και ποτών, ιδιαίτερα από ευρωπαϊκές χώρες.

Η σημειωθείσα –ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια του 2017- άνοδος του επιπέδου τιμών, σε συνδυασμό με την κυβερνητική πολιτική περικοπών των κρατικών επιδοτήσεων και επιδομάτων πάσης φύσεως προς ενίσχυση των διαθέσιμων εισοδημάτων των πολιτών, προκάλεσαν μείωση του πραγματικού εισοδήματος σε ευρέα κοινωνικά στρώματα, αποτρέποντας την πρόσβαση σημαντικής μερίδας του πληθυσμού, χαμηλότερου έως μεσαίου εισοδηματικού επιπέδου σε εισαγόμενα τρόφιμα και άλλες κατηγορίες αγαθών. Οι έντονες πληθωριστικές πιέσεις που ακολούθησαν την υποτίμηση της λίρας, επηρέασαν περισσότερο, όπως ήταν φυσικό, τους αγοραστές με μεσαία προς χαμηλότερα εισοδήματα, οι οποίοι πείστηκαν να αλλάξουν τα καταναλωτικές τους συνήθειες, ενώ οι καταναλωτές υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου επηρεάστηκαν σαφώς λιγότερο από τον πληθωρισμό και την πολιτική λιτότητας που ακολούθησε η κυβέρνηση.

Εξαιτίας του αυξανόμενου επιπέδου τιμών των εισαγομένων προϊόντων κατά τη διάρκεια της περιόδου πολιτικής αστάθειας, αλλά και της περιόδου που την ακολούθησε, έως το τέλος του 2016, οι Αιγύπτιοι στράφηκαν προς την κατανάλωση ντόπιων προϊόντων και ανέπτυξαν ισχυρή αφοσίωση (“brand loyalty”) προς εγχώρια παραγόμενα προϊόντα και μάρκες. Ταυτόχρονα, δεδομένου ότι οι τιμές αρκετών εισαγομένων προϊόντων κατέστησαν «απλησίαστες» για ορισμένες εισοδηματικές / κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού, η εκστρατεία του αιγυπτιακού κράτους με σκοπό την τόνωση της κατανάλωσης ντόπιων προϊόντων, με τίτλο “Proudly made in Egypt” είχε αρκετά μεγάλη επιτυχία.

Η καταναλωτική δαπάνη στην Αίγυπτο διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ διαφορετικών περιφερειών της χώρας, όπως μεταξύ της Άνω και της Κάτω Αιγύπτου, καθώς και μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Οι εν λόγω διαφοροποιήσεις έχουν να κάνουν με τα διαφορετικά επίπεδα και τις ευκαιρίες απασχόλησης στις εν λόγω περιοχές. Επιπλέον, οι τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές της χώρας εμφανίζουν το υψηλότερο κατά μέσο όρο επίπεδο καταναλωτικών δαπανών ανά νοικοκυριό.

Πηγές στον κλάδο του λιανεμπορίου αναμένουν μεγέθυνση της εγχώριας ζήτησης κατά 15% με 20% εντός της προσεχούς πενταετίας, καθώς επανακάμπτει η αγοραστική δύναμη του πληθυσμού. Υπογραμμίζεται πάντως το γεγονός ότι, οι συνεχείς ανατιμήσεις αγαθών, σε συνδυασμό με το χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας (\$2.573 το οικονομικό έτος 2017/18) αλλά και το σχετικά υψηλό επίπεδο επίσημης ανεργίας (9,9% το έτος 2018 και 7,5% το 2^ο τρίμηνο 2019), συνθέτουν μία περισσότερο ολοκληρωμένη εικόνα της αιγυπτιακής αγοράς και του καταναλωτικού κοινού, μεγάλο μέρος του οποίου στερείται πρόσβασης σε αγαθά, πέραν των βασικών ειδών διατροφής, τα οποία επιδοτούνται από την κυβέρνηση.

Η Αίγυπτος βασίζεται σε εισαγωγές αγροτικών προϊόντων προκειμένου να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση. Οι ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως δε η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των αιγυπτιακών εισαγωγών αγροτικών προϊόντων και μεταποιημένων τροφίμων, ενώ αξιόλογες εισαγωγές πραγματοποιούνται επίσης από τις ΗΠΑ, την Ελβετία, την Κίνα και την Ταϊλάνδη.

Παρά την αύξηση της παραγωγής ορισμένων αγροτικών προϊόντων τα τελευταία χρόνια, μεταξύ των οποίων το ρύζι, τα φρούτα και τα λαχανικά, η Αίγυπτος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις εξαιτίας της ραγδαία αυξανόμενης ζήτησης που οφείλεται στην αύξηση του πληθυσμού με ρυθμό περίπου 2 εκατ. κατοίκων ετησίως.

Οι κυριότερες ευρωπαϊκές εξαγωγές αγροτικών προϊόντων στην Αίγυπτο συνίστανται σε σιτάρι, νωπά και αποξηραμένα λαχανικά, σκόνη & ορρό γάλακτος, ζάχαρη, βαμβάκι και φρούτα. Επίσης, η Ευρώπη εξάγει στην Αίγυπτο παιδικές τροφές, ζώντα ζώα, γεωργικούς σπόρους, λυκίσκο, καθώς και τυριά. Τα προερχόμενα από την Ευρώπη τυποποιημένα τρόφιμα έχουν στην Αίγυπτο εξαιρετική εικόνα ανώτερης ποιότητας και απευθύνονται κυρίως στην αγορά “niche” των ανώτερης εισοδηματικής τάξης καταναλωτών.

B. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ & ΤΗΣ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Η Αίγυπτος αποτελεί τη μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά και την οικονομία με την πλέον διαφοροποιημένη βάση μεταξύ των αραβικών χωρών, ενώ οι δημογραφικές της τάσεις δημιουργούν μεσο-μακροπρόθεσμα προοπτικές αύξησης του επιπέδου καταναλωτικών δαπανών.

Ο αγροτικός τομέας συμβάλλει παραδοσιακά με ποσοστό πλησίον του 11% στη διαμόρφωση του αιγυπτιακού ΑΕΠ (11,49% το έτος 2017/18). Ο κλάδος απασχολεί μεταξύ 30% και 40% του εργατικού δυναμικού. Οι κύριες καλλιέργειες στην Αίγυπτο περιλαμβάνουν τα δημητριακά (σιτάρι, ρύζι, καλαμπόκι), φρούτα και λαχανικά, ζαχαροκάλαμο και ζαχαρότευτλα, βαμβάκι, ενώ η χώρα παράγει επίσης γαλακτοκομικά προϊόντα, προϊόντα κρέατος και πουλερικών, ψάρια & θαλασσινά. Ανοδικές τάσεις παρατηρούνται επίσης στην παραγωγή εσπεριδοειδών και ελιάς. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε πρόσφατα το συμβούλιο Αιγυπτίων εξαγωγέων αγροτικών προϊόντων, η Αίγυπτος πραγματοποίησε εξαγωγές 4,3 εκατ. τόνων αγροτικών προϊόντων κατά την εξαγωγική περίοδο 2018/19 (Σεπτ. 2018 – Αυγ. 2019), αξίας \$2,2 δισ. Βασικότερο πρόβλημα της, μεγάλης όντως, αγροτικής παραγωγής της Αιγύπτου είναι ότι δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του ταχύτατα αυξανόμενου πληθυσμού της, με αποτέλεσμα να πραγματοποιούνται αθρόες εισαγωγές αγροτικών προϊόντων. Η Αίγυπτος αποτελεί, σημειωτέον, το μεγαλύτερο παγκοσμίως εισαγωγέα σιτηρών. Η εθνική αγροτική πολιτική εστιάζεται κυρίως στη δημιουργία νέων καλλιεργήσιμων εκτάσεων στην έρημο, στις δημόσιες επενδύσεις –συγχρηματοδοτούμενες από διεθνείς οργανισμούς (Ε.Ε., Παγκόσμια Τράπεζα κ.α.)- σε μεγάλα έργα με στόχο τη βελτίωση των συστημάτων άρδευσης και της διαχείρισης υδάτινων πόρων, καθώς και στις επενδυτικές συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε έργα αγροτικής ανάπτυξης.

Από το έτος 2016 το αιγυπτιακό κράτος έχει προσπαθήσει να αποθαρρύνει τις εισαγωγές καταναλωτικών προϊόντων, υιοθετώντας ποικίλα μέτρα που έχουν σκοπό να ευνοήσουν την εγχώρια παραγωγή αυτών. Υπολογίζεται, με βάση κλαδικά στοιχεία, ότι σήμερα δραστηριοποιούνται στη χώρα πάνω από 7.000 μονάδες κατεργασίας αγροτικών προϊόντων και παραγωγής τροφίμων, οι οποίες το 2018 είχαν

συνδυασμένο όγκο πωλήσεων της τάξεως των \$17 δισ., η πλειονότητα των οποίων κατευθύνθηκε στο λιαν εμπόριο (\$16 δισ.), ενώ οι υπόλοιπες (\$1 δισ.) στην αγορά foodservice. Σύμφωνα με ορισμένες λιγότερο συντηρητικές εκτιμήσεις, η πραγματική αξία των πωλήσεων της εγχώριας βιομηχανίας μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και παραγωγής τροφίμων ανήλθε το 2018 σε \$22,2 δισ. Η Αίγυπτος εξαγει εξάλλου λίγο άνω των \$2,8 δισ. μεταποιημένα και συσκευασμένα τρόφιμα σε αγορές του εξωτερικού, κυρίως σε χώρες της Μ. Ανατολής.

Η αιγυπτιακή βιομηχανία τροφίμων επικεντρώνεται στην παραγωγή προϊόντων όπως βρωσίμων ελαίων, έτοιμων γευμάτων, σουπών, προϊόντων επάλειψης (spreads), βουτύρου και μαργαρίνης, γάλακτος και προϊόντων αυτού, προϊόντων σοκολατοποιίας, ζαχαρωδών και τσιχλών, παγωτών & κατεψυγμένων γλυκισμάτων και σνακ. Σύμφωνα με κλαδικές πηγές, οι πωλήσεις προϊόντων της αιγυπτιακής βιομηχανίας τροφίμων ανήλθαν το 2018 σε \$8 δισ., εκ των οποίων \$7 δισ., αντιστοιχούν σε πωλήσεις προϊόντων αρτοποιίας, μεταποιημένων φρούτων & λαχανικών, σαλτσών και μπαχαρικών, τυριών & άλλων γαλακτοκομικών, ζαχαρωδών, γλυκών μπισκότων, γλυκών και αλμυρών σνακ. Οι πωλήσεις τυποποιημένων δημητριακών, κατεργασμένου κρέατος και θαλασσινών, ρυζιού, ζυμαρικών, παιδικών τροφών, ξινόγαλου και γιαουρτιών, οι οποίες υπολογίζονται το 2018 σε περίπου \$2 δισ., κυριαρχούνται από μεγάλες εγχώριες βιομηχανίες.

Ο αιγυπτιακός κλάδος μεταποίησης & τυποποίησης τροφίμων μεγεθύνθηκε στη διάρκεια της πενταετίας 2013-2018 κατά μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 18%. Η μεγέθυνση της εγχώριας βιομηχανίας τροφίμων βασίζεται στη μεγάλη εσωτερική αγορά, καθώς και στους παραδοσιακούς συνδέσμους της Αιγύπτου με ξένες αγορές, κυρίως της Μ. Ανατολής. Αποτέλεσμα αυτών των παραγόντων υπήρξε η μεγέθυνση της αιγυπτιακής αγροβιομηχανίας, τόσο σε όγκο όσο και σε ποικιλία προϊόντων. Εν τούτοις, υφίστανται πολύ μεγάλα περιθώρια βελτίωσης της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας του αγροτικού κλάδου, δεδομένου ότι υπάρχουν μεγάλα τμήματα της εγχώριας αγροτικής παραγωγής και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, τα οποία παραμένουν εντελώς ανεκμετάλλευτα. Για παράδειγμα, από την εγχώρια παραγωγή πορτοκαλιών, που ανήλθε το έτος συγκομιδής 2017/18 σε 3,4 εκατ. τόνους, υπολογίζεται ότι μόλις ένα 3% τυγχάνει επεξεργασίας και τυποποίησης προτού εξαχθεί. Το 51% της παραγωγής πορτοκαλιών εξαγεται χύδην, ενώ το υπόλοιπο 46% καταναλώνεται εγχώρια, επίσης σε μορφή χύδην.

Η εγχώρια βιομηχανία τροφίμων, αν και διαχρονικά βελτιώνει την ποιότητά της, υστερεί ακόμη σε όρους τόσο ποιότητας όσο και ποικιλίας παραγόμενων αγαθών, ενώ οι καταναλωτές με υψηλότερα εισοδήματα προτιμούν σταθερά τα εισαγόμενα προϊόντα, σε αντίθεση με εκείνους χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου που υποκαθιστούν τα εισαγόμενα με φθηνότερα, εγχωρίως παραγόμενα προϊόντα, όπως για παράδειγμα στις κατηγορίες τσιπς, κράκερ και μπισκότων, όπου τα ράφια των σούπερ μάρκετ κατακλύζονται από ντόπια προϊόντα.

Ο αιγυπτιακός αγροτοβιομηχανικός κλάδος έχει επί μακρόν προσελκύσει διεθνείς παίκτες, οι οποίοι έχουν εγκαθιδρύσει παραγωγικές εγκαταστάσεις στη χώρα. Στις μεγάλες ξένες βιομηχανίες τυποποιημένων τροφίμων που δραστηριοποιούνται παραγωγικά στην Αίγυπτο περιλαμβάνονται οι πολυεθνικές Coca Cola, Nestlé,

Kellogg και Cadbury. Μεγάλες εγχώριες βιομηχανίες τροφίμων αποτελούν οι Juhayna (γαλακτοκομικά & χυμοί) και Modern Bakeries (προϊόντα αρτοποιίας). Ο αιγυπτιακός αγροτοβιομηχανικός κλάδος, για να λειτουργήσει χρειάζεται εισροές (πρώτες ύλες) που εισάγονται από το εξωτερικό, και γι' αυτόν το λόγο, με την υποτίμηση της λίρας από το τέλος του 2016 έως και το τέλος του 2018, τα κόστη παραγωγής των εγχώριων βιομηχανιών πολλαπλασιάστηκαν. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι εγχώρια δραστηριοποιούμενοι παραγωγοί έπρεπε να υιοθετήσουν καινοτόμες τιμολογιακές πολιτικές και στρατηγικές τοποθέτησης προϊόντων, προκειμένου να διατηρήσουν τα μερίδιά τους στην αγορά. Από την άλλη πλευρά, βεβαίως, η υποτίμηση του αιγυπτιακού νομίσματος βοήθησε στο να καταστούν τα αιγυπτιακά προϊόντα – μεταξύ των οποίων τα τρόφιμα- περισσότερο ανταγωνιστικά στις διεθνείς αγορές. Σύμφωνα με αναφορές ορισμένων διεθνών αναλυτών, «η Αίγυπτος αποτελεί ήδη κέντρο παραγωγής και εφοδιασμού καταναλωτικών προϊόντων στον ευρύτερο χώρο της Αφρικής, της Ευρώπης και των χωρών του Κόλπου, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, της προσφοράς εργατικού δυναμικού και του σχετικά χαμηλού κόστους παραγωγής».

Το μέγεθος και η ετήσια μεγέθυνση του αιγυπτιακού πληθυσμού έχουν παραδοσιακά προσελκύσει πληθώρα λιανεμπορικών αλυσίδων και εμπόρων προϊόντων ευρείας κατανάλωσης (FMCG), μεταξύ των οποίων αρκετοί μεγάλοι όμιλοι του εξωτερικού. Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας Αιγύπτου (CBE), το οικονομικό έτος 2017/18 το χονδρεμπόριο και το λιανεμπόριο αντιστοιχούσε σε ποσοστό 13,8% του αιγυπτιακού ΑΕΠ. Η αγορά τροφίμων και καταναλωτικών προϊόντων χαρακτηρίζεται από τη σημαντική επέκταση των σύγχρονων εγκαταστάσεων λιανεμπορίου και διανομής, των εμπορικών κέντρων και των καταστημάτων ειδών πολυτελείας, η οποία καταδεικνύει τις προοπτικές της εγχώριας λιανεμπορικής αγοράς, σε όλους του υποκλάδους αγαθών. Μερίδιο περίπου 98% του αριθμού λιανεμπορικών καταστημάτων κατέχουν τα παραδοσιακού τύπου καταστήματα, τα οποία ταυτόχρονα αντιπροσωπεύουν περίπου το 75% των συνολικών πωλήσεων τροφίμων. Σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές της παγκόσμιας λιανεμπορικής αγοράς και των τάσεων της, η Αίγυπτος χαρακτηρίζεται ως αναδυόμενη λιανεμπορική αγορά, η οποία ανοίγει σταδιακά, ωστόσο χαρακτηρίζεται από αρκετά υψηλό βαθμό επιχειρηματικού κινδύνου.

Η λιανεμπορική αγορά της Αιγύπτου χαρακτηρίζεται εξάλλου από την ενίσχυση του ρόλου της μεσαίας εισοδηματικής τάξης στη διαμόρφωση των τάσεων αυτής, καθώς και από τη σταδιακή αλλά γρήγορη «εκλέπτυνση» των καταναλωτικών συνηθειών, την τάση των καταναλωτών να επιδιώκουν να πραγματοποιούν τις αγορές τους σε μεγάλα και οργανωμένα καταστήματα, αλλά και τη σταδιακή χαλάρωση του νομοθετικού πλαισίου για το λιανεμπόριο από το κράτος. Διεθνείς αναλυτές χαρακτηρίζουν τον αιγυπτιακό λιανεμπορικό κλάδο ως ελκυστικό –σε μεσομακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα- για τη διενέργεια επενδύσεων, κυρίως εξαιτίας του σχετικά χαμηλού βαθμού κορεσμού της εγχώριας αγοράς και του μεγάλου και αυξανόμενου πληθυσμού.

Οι λιανεμπορικοί χώροι στο Κάιρο έχουν μεγεθυνθεί από το επίπεδο των 1,4 εκατ. τετρ. μέτρων το 2014 σε 1,9 εκατ. τετρ. μέτρα το τρίτο τρίμηνο του 2018, ενώ

υπολογίζεται πως ως το τέλος του 2018 είχαν προστεθεί ακόμη 252.000 και ως το τέλος του 2019 θα έχουν προστεθεί ακόμη 289.000 τετρ. μέτρα, ανεβάζοντας τη συνολική λιανεμπορική επιφάνεια της αιγυπτιακής πρωτεύουσας στα 2,4 εκατ. τετρ. μέτρα έως το έτος 2020. Το Μάιο 2018, η αιγυπτιακή κυβέρνηση θέσπισε νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη δημιουργία εμπορικών κέντρων, απαλείφοντας αρκετά γραφειοκρατικά εμπόδια του παρελθόντος και ενθαρρύνοντας την επέκταση των σύγχρονων λιανεμπορικών χώρων στο άμεσο μέλλον.

Προϊόντα με ιδιαίτερες προοπτικές μεταξύ των ευπορότερων κοινωνικών / καταναλωτικών στρωμάτων της Αιγύπτου είναι οι ξηροί καρποί, τα γλυκίσματα και τα σνακ, καθώς επίσης οι υγιεινές τροφές και τα συμπληρώματα διατροφής. Προϊόντα ευρωπαϊκής προέλευσης με ιδιαίτερες προοπτικές διείσδυσης στην αιγυπτιακή αγορά τροφίμων είναι τα νωπά φρούτα & λαχανικά, το νωπό κρέας, τα προϊόντα σοκολατοποιίας και τα ζαχαρώδη. Τα ευρωπαϊκής προέλευσης προϊόντα απευθύνονται κυρίως σε κοινωνικά στρώματα μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου, δεδομένου ότι οι χαμηλότερου εισοδήματος καταναλωτές είναι εξαιρετικά ευαίσθητοι στον παράγοντα τιμή και στις διακυμάνσεις αυτής, ενώ οι πλουσιότερες εισοδηματικές ομάδες δείχνουν προτίμηση προς τις υπεραγορές (hypermarkets) και τα σούπερ μάρκετ που διαθέτουν μεγάλο φάσμα προϊόντων, πολλά εκ των οποίων εισαγόμενα.

Οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες τροφίμων και ποτών γνωρίζουν πολύ καλά ότι αντιμετωπίζουν ισχυρότατο ανταγωνισμό στην αιγυπτιακή αγορά, από πολυεθνικές εταιρείες οι οποίες έχουν εγκαταστήσει παραγωγικές μονάδες στη χώρα. Οι κύριες καταναλωτικές ομάδες στις οποίες απευθύνονται τα ευρωπαϊκής προέλευσης τρόφιμα, συνοψίζονται ως ακολούθως: (α) άτομα πολύ υψηλού εισοδηματικού επιπέδου (περίπου 18.000 με βάση στοιχεία του 2017), (β) καταναλωτές υψηλού εισοδηματικού επιπέδου (5%-10% του αιγυπτιακού πληθυσμού, με βάση στοιχεία του 2017), (γ) καταναλωτές της μεσαίας τάξης (αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/3 του αιγυπτιακού πληθυσμού με βάση στοιχεία του 2017, τους ενδιαφέρουν εισαγόμενα προϊόντα σε λογικές τιμές), και (δ) νεαροί καταναλωτές (λίγο άνω του 50% του αιγυπτιακού πληθυσμού, επηρεάζονται ιδιαίτερα από διαφημιστικές καμπάνιες σε σύγχρονα κανάλια προβολής).

Οι λιανεμπορικές αλυσίδες, όπως τα σούπερ μάρκετ και τα hypermarkets, αισθανόμενα τις επιπτώσεις που είχε η διάβρωση των εισοδημάτων των Αιγυπτίων καταναλωτών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο από το τέλος του 2016 έως το τέλος του 2018, υιοθέτησαν πολιτικές προώθησης, δημιουργώντας ειδικά προγράμματα αμοιβής της καταναλωτικής πίστης, καθώς επίσης προσφέροντας μεγάλες εκπτώσεις για αγορές μεγάλων ποσοτήτων.

Στον κατωτέρω πίνακα συνοψίζονται οι προοπτικές διαφόρων κατηγοριών προϊόντων τροφίμων και ποτών στην αιγυπτιακή αγορά, με βάση στοιχεία που περιλαμβάνονται σε μελέτη που εκπόνησε η Ε.Ε. σε συνεργασία με τον όμιλο ερευνών αγοράς Euromonitor International, με τίτλο "The Food & Beverage Market Entry Handbook: Egypt, a Practical Guide to the Market in Egypt for European Agri-food Products and Products with Geographical Indications", την οποία έχουμε αποστείλει με το έγγραφό μας Φ. 2215/734/2.5.2019.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΚΑΝΑΛΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ
Γαλακτοκομικά	Μεγάλη αγορά, ιστορικά εξοικειωμένη με τα προϊόντα γάλακτος, αυξανόμενη ζήτηση	Κυριαρχία εγχώριων παραγωγών σε κλάδους όπως το γάλα και τα μαλακά τυριά, χρονοβόρες διαδικασίες εισαγωγής	Γιαούρτια & προϊόντα από ξινόγαλα, τυριά, προϊόντα γάλακτος για πόση	Παραδοσιακά παντοπωλεία: 88,4% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 11,6%	Ολλανδία, Γαλλία, Πολωνία, Γερμανία
Νωπά φρούτα & λαχανικά	Οι Αιγύπτιοι καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες, η τάση αυτή ενισχύεται, είναι φθηνότερα από τα προϊόντα κρεάτων	Ισχυρή εγχώρια παραγωγή, τα ευρωπαϊκά προϊόντα είναι ακριβότερα, απαιτείται πληθώρα δικαιολογητικών για εισαγωγή	Μήλα, ροδάκινα & νεκταρίνια, αχλάδια, ακτινίδια, σταφύλια, βερίκοκα, κεράσια, φράουλες, κουνουπίδια, μπρόκολα, καλαμπόκι	Σύγχρονες λιανεμπορικές αλυσίδες, υπαίθριες αγορές & πωλητές: στα αστικά κέντρα Υπαίθριες αγορές: στις αγροτικές περιοχές	Φρούτα: Ιταλία, Ελλάδα, Συρία, Λίβανος, Πολωνία Λαχανικά: Αυστραλία, Βρετανία, Καναδάς, Λιθουανία, Ολλανδία, Τουρκία
Νωπά κρέατα	Μεγάλη αγορά, διαρκώς μεγεθυνόμενη, με τάση εισαγωγών υποπροϊόντων κρέατος	Ισχυρή παρουσία ντόπιων κρεάτων, κυρίως πουλερικών, δύσκολες και χρονοβόρες διαδικασίες εισαγωγής, ισχυρός ανταγωνισμός από ξένους προμηθευτές	Κρέας πουλερικών, βοοειδών, αιγοπρόβειο	Παραδοσιακά κρεοπωλεία, υπαίθριες αγορές, δευτερευόντως λιανεμπορικές αλυσίδες	Βραζιλία, ΗΠΑ, Ινδία
Σοκολατοειδή & ζαχαρώδη	Προτίμηση στα ευρωπαϊκά προϊόντα, τάσεις μεγέθυνσης της αγοράς, υψηλή κατανάλωση στις αργίες	Σχετικά χαμηλή κατανάλωση, επιτόπια παραγωγή από πολυεθνικές, υψηλότερες τιμές εισαγόμενων προϊόντων, μη δασμολογικά εμπόδια στην εισαγωγή	Πλακέτες σοκολάτας, μπάρες σοκολάτας, σοκολατάκια, γλυκά κουταλιού, τσίχλες, καραμέλες, γλειφιτζούρια	Παραδοσιακά παντοπωλεία: 81,6% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 16,5% Ειδικά καταστήματα υγιεινής διατροφής: 1,9%	Σοκολατοειδή: ΗΑΕ, Ολλανδία, Ιταλία, Γερμανία, Βέλγιο, Πολωνία Ζαχαρώδη: Τουρκία, Ισπανία, ΗΠΑ, Γερμανία, Βέλγιο, Γαλλία

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΚΑΝΑΛΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ
Προϊόντα αρτοποιίας	Υψηλό -και σε άνοδο- επίπεδο κατανάλωσης, καλή εικόνα για τα ευρωπαϊκά προϊόντα, αναζήτηση υψηλής ποιότητας & υγιεινών προϊόντων από εύπορες ομάδες	Προτίμηση προς φρέσκα προϊόντα αρτοποιίας αντί διατηρημένων, υψηλά δασμολογικά και μη δασμολογικά εμπόδια, κορεσμός της αγοράς από πληθώρα μικρών & φθηνών αρτοποιειών, ανταγωνισμός από ΗΑΕ & Σ. Αραβία	Κέικ, αρτοσκευάσματα, προϊόντα μπισκοτοποιίας	Παραδοσιακά καταστήματα: 90,5% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 7,9% Λοιπά ειδικά καταστήματα ειδών διατροφής: 1,6%	ΗΑΕ, Βρετανία, Σ. Αραβία, Ιταλία, Ισπανία, Βέλγιο, Βουλγαρία
Δημητριακά πρωινού	Αυξανόμενη κατανάλωση & ζήτηση, προτιμήσεις υπέρ υγιεινών συνηθειών διατροφής, εξαιρετική εικόνα για τα εισαγόμενα προϊόντα	Ισχυρή εγχώρια παραγωγή, φθηνότερα ντόπια προϊόντα, αφοσίωση καταναλωτών στα ντόπια προϊόντα	Παρασκευασμένα δημητριακά για πρωινό (hot & RTE cereals)	Παραδοσιακά καταστήματα: 69,5% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 30,5%	Τουρκία, Βέλγιο, Πολωνία, Γαλλία, Ισπανία
Παρασκευασμένα φρούτα & λαχανικά	Ανερχόμενη κατανάλωση λόγω ευκολίας προμήθειας, ανεμπόδιστη πρόσβαση για ευρωπαϊκά προϊόντα	Προτίμηση προς τα νωπά φρούτα & λαχανικά, αξιόλογη εγχώρια παραγωγή μεταποιημένων φρούτων & λαχανικών	Παρασκευασμένα & κατεψυγμένα φρούτα & λαχανικά	Παραδοσιακά καταστήματα: 89,1% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 10,9%	Πληθώρα χωρών
Αλκοολούχα ποτά	Ζήτηση μεταξύ του κοπτικού χριστιανικού πληθυσμού, των εύπορων πληθυσμιακών ομάδων και των αλλοδαπών, στο πλαίσιο του αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος, ισχυρή καταναλωτική ροπή προς εισαγόμενα, υψηλότερης ποιότητας αλκοολούχα	Σημαντικοί περιορισμοί στην κατανάλωση και τις εισαγωγές, ύπαρξη επιτόπιας, φθηνής παραγωγής, όχι προοπτικές μεγέθυνσης της αγοράς	Μπύρα, κρασί, ούζο, λικέρ μαστίχας, ούισκι, λευκά οινοπνευματώδη	Καταστήματα αφορολογητών ειδών, τουριστικές μονάδες (ξενοδοχεία, resorts) Ειδικά καταστήματα: 97,5% Διαδικτυακά καταστήματα: 2,5%	Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΚΑΝΑΛΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ
Ζυμαρικά	Ευρεία κατανάλωση, συστατικό αρκετών εγχώριων παραδοσιακών πιάτων, θεωρούνται φθηνή πηγή υδατανθράκων, προτίμηση έναντι του ρυζιού	Μεγάλη εγχώρια παραγωγή, δασμολογικά και μη δασμολογικά εμπόδια στις εισαγωγές, ισχυρός ανταγωνισμός από Σ. Αραβία	Ζυμαρικά όλων των κατηγοριών, χυλοπίτες	Παραδοσιακά καταστήματα: 84,8% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 15,2%	Σ. Αραβία, Ιταλία
Ελαιόλαδο	Ανοδική τάση της ζήτησης, αυξανόμενη awareness περί υγιεινών ιδιοτήτων	Αυξανόμενες ποσότητες εγχώριας παραγωγής, μείωση εισαγωγών, περιορισμένες γνώσεις ως προς τη χρήση του ελαιολάδου	Παρθένο, έξτρα παρθένο, ραφιναρισμένο ελαιόλαδο	Παραδοσιακά καταστήματα: 92,2% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 7,8%	Ισπανία, Συρία, Ελλάδα, Λίβανος, Τυνησία, Ιταλία
Μπύρα	Αυξανόμενες πωλήσεις στην εγχώρια αγορά, προτίμηση της μπύρας έναντι σκληρών αλκοολούχων λόγω ζέστης, επηρεασμός καταναλωτών από δυτικά πρότυπα	Περιορισμένες προοπτικές μεγέθυνσης της αγοράς, ύπαρξη εγχώριας παραγωγής σε χαμηλές τιμές, επιβολή υψηλών δασμών στις εισαγωγές	Lager, μη αλκοολούχες μπύρες	Ειδικά καταστήματα τροφίμων / ποτών: 57,8% Hypermarkets: 2% Μικρά παντοπωλεία: 17,3% Σούπερ μάρκετ: 11,1% Λοιπά μικρά καταστήματα: 9,2%	ΗΠΑ, Τσεχία, Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία, Βρετανία
Προϊόντα κρέατος	Μεγάλη αγορά με υψηλές διατροφικές ανάγκες, αυξανόμενη κατανάλωση κρεάτων & προϊόντων	Χρονοβόρες & απαιτητικές διαδικασίες εισαγωγής, ελάχιστες δυνατότητες εξαγωγής χοιρινών κρεάτων, ανταγωνισμός από εγχώριους παραγωγούς, καταναλωτική αφοσίωση σε φθηνότερα ντόπια προϊόντα	Κατεψυγμένα & απλώς ψυγμένα προϊόντα κρέατος	Παραδοσιακά καταστήματα: 92,8% (εκ των οποίων 89,9% ανεξάρτητα μικρά καταστήματα) Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 7,2%	Βραζιλία, ΗΠΑ, Γαλλία, Ολλανδία, Δανία

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	ΚΑΝΑΛΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ
Μέλι	Αυξανόμενη ζήτηση, καλή εικόνα υγιεινού προϊόντος, αναδυόμενη αγορά για καλής ποιότητας, φυσικό μέλι	Ισχυρή παρουσία εγχώριων παραγωγών, μικρές εισαγωγές, σχετικά μικρή αγορά για το μέλι	Φυσικό & βιολογικό μέλι	Παραδοσιακά καταστήματα: 68% Μεγάλα λιανεμπορικά καταστήματα: 27,3% Ειδικευμένα καταστήματα υγιεινής διατροφής: 4%	Σ. Αραβία, Ισπανία, Ελλάδα, Γερμανία
Κρασί	Περιορισμένη εγχώρια παραγωγή, οι εισαγωγές πραγματοποιούνται κυρίως από ευρωπαϊκές χώρες, ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις πληθυσμιακές ομάδες των νέων και των εύπορων	Περιορισμένες προοπτικές μεγέθυνσης της αγοράς, καταναλωτική προτίμηση προς φθηνότερα ντόπια υποκατάστατα και μύρα, επιβολή υψηλών δασμών στις εισαγωγές	Ερυθρά & λευκά κρασιά	Ειδικά καταστήματα τροφίμων / ποτών: 72,2% Μικρά παντοπωλεία: 4,8% Σούπερ μάρκετ: 9,8% Λοιπά μικρά καταστήματα: 10,8%	Χώρες Ε.Ε., Βρετανία, ΗΠΑ

Πηγή: E.E., Euromonitor International, έρευνα αγοράς με τίτλο "The Food & Beverage Market Entry Handbook: Egypt, a Practical Guide to the Market in Egypt for European Agri-food Products and Products with Geographical Indications".

Κατωτέρω παρουσιάζουμε σύνοψη των ευκαιριών, αλλά και των δυσκολιών που παρουσιάζει η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά για τα ελληνικά τρόφιμα:

Πίνακας 2: Πλεονεκτήματα-ευκαιρίες & δυσκολίες-εμπόδια εισόδου στην αιγυπτιακή αγορά

Πλεονεκτήματα / Ευκαιρίες	Δυσκολίες / Εμπόδια
ΓΕΝΙΚΑ	
<ul style="list-style-type: none"> • Η Αίγυπτος είναι μεγάλη καταναλωτική αγορά, με πλησίον των 100 εκατ. καταναλωτές, ενώ η εγχώρια ζήτηση για τρόφιμα μεγεθύνεται διαρκώς 	<ul style="list-style-type: none"> • Η σειρά μη δασμολογικών τεχνικών εμποδίων και διαδικασιών που θεσπίζουν κατά καιρούς οι αιγυπτιακές Αρχές με σκοπό τον περιορισμό των εισαγωγών. Οι σχετικές διαδικασίες είναι σε αρκετές περιπτώσεις αδιαφανείς. Επιπλέον, η μη προστασία ευρωπαϊκών ονομασιών προέλευσης & γεωγραφικών ενδείξεων στην Αίγυπτο*
<ul style="list-style-type: none"> • Η απαλλαγή από δασμούς των εισαγόμενων τροφίμων προέλευσης Ε.Ε. βάσει της συμφωνίας σύνδεσης Ε.Ε.-Αιγύπτου (πλην ελαχίστων εξαιρέσεων) 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι στρεβλώσεις της αγοράς, οι οποίες προκαλούνται από το γεγονός ότι το κράτος εισάγει και εμπορεύεται αρκετά βασικά είδη διατροφής, καθώς και από το σύστημα επιδοτήσεων τροφίμων
<ul style="list-style-type: none"> • Η δυνατότητα να επωφεληθούν τα νεοεισερχόμενα στην αγορά καταναλωτικά προϊόντα από την επέκταση των μεγάλων αλυσίδων λιανεμπορίου τα τελευταία χρόνια 	<ul style="list-style-type: none"> • Η φθηνότερη και μαζική εγχώρια παραγωγή σε ορισμένα προϊόντα τροφίμων
<ul style="list-style-type: none"> • Η διαφαινόμενη τάση επέκτασης της παρουσίας καταστημάτων delicatessen, βιολογικών προϊόντων & ειδών υγιεινής διατροφής, καθώς και σύγχρονων σούπερ μάρκετ & ηλεκτρονικών πλατφορμών online αγορών που ευνοεί ιδιαίτερα την είσοδο νέων προϊόντων στην αγορά 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ανάγκη για εξεύρεση αξιόπιστου Αιγύπτιου εισαγωγέα ο οποίος θα γνωρίζει καλά τις απαιτούμενες διαδικασίες και θα μπορεί να βοηθήσει τα προϊόντα κατά το στάδιο εισαγωγής τους και εισόδου τους στην αγορά. Επιπλέον, το σύστημα διανομής είναι κατακερματισμένο, με πληθώρα μικρών «παικτών»
<ul style="list-style-type: none"> • Οι ελλείψεις της εγχώριας παραγωγής σε πολλές κατηγορίες αγροτικών προϊόντων 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εγγύτητα της Αιγύπτου σε άλλους, φθηνότερους και πιο ανταγωνιστικούς από πλευράς τιμών προμηθευτές (κυρίως από Μ. Ανατολή & Β. Αφρική)**
<ul style="list-style-type: none"> • Οι θετικές επιπτώσεις που κατά πάσα πιθανότητα θα έχει η σύσταση της Εθνικής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων (NFSΑ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Το γεγονός ότι οι εκπωτικές αλυσίδες δείχνουν ισχυρότατες τάσεις ταχείας επέκτασης της παρουσίας τους στην αιγυπτιακή αγορά • Οι μέχρι τώρα χαμηλοί ρυθμοί ανάκαμψης του εισερχόμενου τουριστικού ρεύματος
ΕΙΔΙΚΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	
<ul style="list-style-type: none"> • Γενικότερη θετική εικόνα για την Ελλάδα στην Αίγυπτο 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ελλιπής μερικές φορές πληροφόρηση των Ελλήνων εξαγωγέων για το μέγεθος, τις δυνατότητες και τις προοπτικές ανάπτυξης που παρουσιάζει η αιγυπτιακή αγορά
<ul style="list-style-type: none"> • Η κατ' αρχήν θετική εικόνα για την ποιότητα των ελληνικών προϊόντων στην Αίγυπτο, ιδιαίτερα στον κλάδο διατροφής 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεπακόλουθα, η παρατηρούμενη ενίοτε έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων για την αιγυπτιακή αγορά και η ελλιπής στήριξη τους από άποψη marketing
<ul style="list-style-type: none"> • Οι δυνατότητες αποτελεσματικής προώθησης και διείσδυσης επώνυμων και ποιοτικών ελληνικών προϊόντων, με το κατάλληλο μείγμα προβολής, αλλά πάντοτε εστιάζοντας στον παράγοντα της χαμηλής τιμής 	

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

* Σημειώνεται ότι, αν και η Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε.-Αιγύπτου αναφέρει, στο άρθρο της υπ' αριθ. 37 ότι «η Αίγυπτος θα διασφαλίζει και παρέχει επαρκή και αποτελεσματική προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις κρατούσες διεθνείς προδιαγραφές, περιλαμβανομένης της υιοθέτησης αποτελεσματικών μέσων για την προστασία αυτών», στην πράξη και επί της ουσίας δεν παρέχεται προστασία ευρωπαϊκών ονομασιών προέλευσης και γεωγραφικών ενδείξεων, δεδομένου ότι –σε αντίθεση με άλλες αντίστοιχες συμφωνίες που συνάπτει η Ε.Ε. με τρίτες χώρες- αυτή με την Αίγυπτο δεν περιλαμβάνει, ως παράρτημα, κατάλογο ευρωπαϊκών ονομασιών και ενδείξεων που τυγχάνουν προστασίας στην Αίγυπτο. Η Ε.Ε. έχει προσπαθήσει, κυρίως μέσω της υλοποίησης προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας, να ενισχύσει το σχετικό αιγυπτιακό θεσμικό πλαίσιο, πέραν του γενικού νομοθετικού πλαισίου για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας & ευρεσιτεχνίας, που περιλαμβάνεται στο Ν. 82/2002.

** Οι πλέον ενεργές και αποδοτικές μεταξύ των διεθνών εμπορικών συμφωνιών που έχει υπογράψει η Αίγυπτος είναι οι συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με τις χώρες COMESA (μεταξύ 21 αφρικανικών κρατών) και AGADIR (με Ιορδανία, Μαρόκο, Τυνησία), ωστόσο ιδιαίτερη σημασία για τα προϊόντα διατροφής έχει η διμερής εμπορική συμφωνία με την Τουρκία που βρίσκεται σε ισχύ από το 2007, καθώς τα τουρκικά αγροτικά προϊόντα και ιδιαίτερα τα νωπά (μήλα, νεκταρίνια) αλλά και τα μεταποιημένα (σοκολατοειδή, ζαχαρώδη) τυγχάνουν της ίδιας αντιμετώπισης με τα εισαγόμενα από την Ευρώπη, απολαμβάνουν όμως συγκριτικού πλεονεκτήματος δεδομένου ότι διατίθενται σε χαμηλότερες τιμές, εξαιτίας του χαμηλότερου κόστους παραγωγής. Αντίστοιχα, η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με τις χώρες MERCOSUR παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στους Βραζιλιάνους εξαγωγείς νωπών κρεάτων. Σημειώνεται εξάλλου ότι στη διάρκεια του 2019 τέθηκε σε ισχύ αφρικανική ζώνη ελευθέρων συναλλαγών, μεταξύ των κρατών μελών της Αφρικανικής Ένωσης (AfCFTA).

Γ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ & ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΝΑΛΙΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Το αιγυπτιακό σύστημα διανομής είναι πολυστρωματικό, περιλαμβάνοντας διαφορετικά επίπεδα παραγωγών, χονδρεμπόρων, λιανέμπορων και άλλων κατηγοριών ενδιαμέσων. Στους εισερχόμενους στην αγορά ελληνικούς εξαγωγικούς οίκους συνιστάται κατ' αρχήν η χρήση αξιόπιστου επιτόπιου συνεργάτη –ή δικτύου συνεργατών- δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις εισαγωγικές διαδικασίες απαιτούν τη χρήση της αραβικής.

Οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο διατηρούν τα δικά τους συστήματα διανομής, χρησιμοποιώντας μοντέρνους αποθηκευτικούς χώρους και κέντρα logistics. Κατά περίπτωση, οι εισαγωγές διενεργούνται είτε απ' ευθείας από τις αλυσίδες (συνήθως από τα κεντρικά γραφεία διοίκησης), ή από εξουσιοδοτημένους εισαγωγείς τους, ή και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από περιφερειακά καταστήματα. Οι εισαγωγείς κάποιες φορές πωλούν τα προϊόντα τους σε χονδρεμπόρους, οι οποίοι με τη σειρά τους τα διανέμουν σε λιανεμπορικά καταστήματα τροφίμων. Επίσης, αρκετοί Αιγύπτιοι εισαγωγείς πωλούν απ' ευθείας σε λιανεμπορικά καταστήματα.

Σύμφωνα με κλαδικές εκτιμήσεις, οι συνολικές λιανικές πωλήσεις τροφίμων & ποτών στην Αίγυπτο ανήλθαν το 2015 σε \$70 δισ., με προοπτική να αυξηθούν σε \$98 δισ. έως το 2020. Ο όγκος πωλήσεων μέσω των μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων

(σούπερ μάρκετ και hypermarkets) εκτιμάτο το 2017 στο επίπεδο των EGP72 δισ. (περίπου \$4,1 δισ.).

Σύμφωνα επίσης με κλαδικές εκτιμήσεις, στη μητροπολιτική περιοχή του Καΐρου οι καταναλωτικές δαπάνες για αγορά τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών αντιστοιχούσαν σε περίπου 31% του διαθέσιμου εισοδήματος των κατοίκων, με πτωτική συνολικά τάση, η οποία εντάθηκε στη συνέχεια εξαιτίας της υποτίμησης της λίρας, των πληθωριστικών πιέσεων και της μείωσης της αγοραστικής δύναμης του πληθυσμού. Επιπλέον, οι κάτοικοι των περιοχών Σουέζ και Πορτ Σαΐντ διαθέτουν το υψηλότερο επίπεδο καταναλωτικών δαπανών ανά νοικοκυριό στην Αίγυπτο, γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αυξημένη οικονομική δραστηριότητα λόγω της Διώρυγας και των λιμενικών εγκαταστάσεων της ευρύτερης περιοχής.

Αν και ο ανταγωνισμός στην εγχώρια λιανεμπορική αγορά βαίνει αυξανόμενος, υπάρχουν ακόμη περιφέρειες οι οποίες δεν έχουν αξιοποιηθεί εμπορικά και παρουσιάζουν αξιόλογες ευκαιρίες για επενδυτική δραστηριοποίηση. Ως σημαντικές και ενδιαφέρουσες –από πλευράς δυνατοτήτων λιανεμπορικής διείσδυσης- περιοχές της Αιγύπτου αναφέρονται από διεθνείς κλαδικούς αναλυτές η ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή Καΐρου-Γκίζας, η Αλεξάνδρεια, το Πορτ Σαΐντ, το Σουέζ και το Λούξορ, ενώ αξιόλογες δυνατότητες ανάπτυξης περαιτέρω λιανεμπορικών καναλιών παρουσιάζουν οι πυκνοκατοικημένες περιοχές της Κάτω Αιγύπτου και ειδικότερα βορείως του Καΐρου, όπως οι πόλεις της Mansoura, της Tanta και της El-Mahalla.

Τα σύγχρονα λιανεμπορικά καταστήματα που πωλούν τρόφιμα, που συνίστανται σε σούπερ μάρκετ, hypermarkets, και καταστήματα ευκολίας, διαθέτουν αριθμό 3.913 καταστημάτων ανά την επικράτεια της χώρας, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 26% των εγχώριων πωλήσεων. Τα παραδοσιακά παντοπωλεία αριθμούν –κατ' εκτίμηση- 113.724 καταστήματα ανά την αιγυπτιακή επικράτεια και αντιστοιχούν στο 74%-75% των συνολικών πωλήσεων.

Τα τελευταία χρόνια, η τακτική διείσδυσης στην αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά δια της αξιοποίησης των παραγόντων ευκολίας και επιτόπιας παρουσίας των παραδοσιακών καταστημάτων, έχουν υιοθετήσει και ορισμένοι μεγαλύτεροι παίκτες της αγοράς, όπως οι εκπτώτικες αλυσίδες Kazyon (αιγυπτιακή) και BIM (τουρκική), που ανοίγουν μικρά καταστήματα ανά την Αίγυπτο, διαθέτοντας το 2018 από 414 και 300 καταστήματα, αντίστοιχα. Την παρουσία τους στη χώρα επεκτείνουν αρκετοί ακόμη εγχώριοι και διεθνείς λιανέμποροι, όπως ο εμιρατινός όμιλος Majid Al Futtaim, ο οποίος από τις αρχές του 2018 έχει αποφασίσει να ανοίξει πληθώρα νέων καταστημάτων της αλυσίδας Carrefour στην Αίγυπτο, αυξάνοντας τον αριθμό τους κατά 100, από τα 37 που αυτά ανέρχονται σήμερα.

Το τμήμα των διαδικτυακών λιανεμπορικών πωλήσεων στην Αίγυπτο είναι ακόμη σχετικά μικρό, καθώς ο συνολικός τζίρος από online πωλήσεων το 2014 ανερχόταν σε \$1,4 δισ. και αναμένεται έως το 2020 να έχει αυξηθεί σε \$2,7 δισ. Παρά την αρκετά υψηλή διείσδυση του διαδικτύου στον αιγυπτιακό πληθυσμό, η ακόμη σχετικά χαμηλή χρησιμοποίηση του τραπεζικού συστήματος και η χρήση μετρητών στις συναλλαγές, δεν έχουν επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων

δυνατοτήτων για πραγματοποίηση ηλεκτρονικών αγορών. Σύμφωνα με εγχώρια στοιχεία, ποσοστό 54% του αιγυπτιακού πληθυσμού διαθέτει διαδικτυακή σύνδεση, ενώ ποσοστό μόλις 5%-8% των εγχώριων χρηστών διαδικτύου έχει πραγματοποιήσει έστω μία online αγορά. Οι περισσότερες online λιανεμπορικές πλατφόρμες στην Αίγυπτο παρέχουν τη δυνατότητα στους αγοραστές να πληρώνουν τους μετρητοίς κατά την παραλαβή των προϊόντων. Γεγονός είναι πάντως ότι η αυξανόμενη διείσδυση του διαδικτύου στον αιγυπτιακό πληθυσμό, ειδικά μεταξύ των νεανικών τμημάτων αυτού, πρόκειται να αυξήσει τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για δραστηριοποίηση online πλατφορμών λιανεμπορικών αγορών, προσανατολίζοντας και τους μεγάλους παραδοσιακούς retailers στην ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την προώθηση και διανομή των προϊόντων τους στους καταναλωτές.

1. Οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ / hypermarket

Ως τα τέλη του 2017, οι πωλήσεις τροφίμων από τις εγχώριες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket εκτιμάται ότι είχαν διπλασιαστεί σε σύγκριση με το επίπεδό τους το 2011. Η άνοδος των πωλήσεων συνοδεύεται από μία μεγάλη αύξηση στον αριθμό των μικρού μεγέθους καταστημάτων σούπερ μάρκετ χαμηλού έως μεσαίου επιπέδου τιμών, και ιδιαίτερα των εκπτώτικων αλυσίδων σούπερ μάρκετ BIM (Τουρκία) και Kazyon (Αίγυπτος) κατά την τελευταία τριετία. Οι εν λόγω αλυσίδες πρωτοστατούν από το 2014 στην ανάπτυξη καταστημάτων χαμηλής τιμής σε ολόκληρη την αιγυπτιακή επικράτεια, εστιάζοντας τη στρατηγική τους στους καταναλωτές χαμηλότερου εισοδηματικού επιπέδου. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί τα προσεχή χρόνια, με τις αλυσίδες χαμηλότερου προς μεσαίου επιπέδου τιμών να αποτελούν σημαντικό και μεγεθυνόμενο τμήμα της αιγυπτιακής λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων.

Όπως έχει προαναφερθεί, όλες οι σύγχρονες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket που λειτουργούν στην Αίγυπτο έχουν τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίσει το φαινόμενο των αυξήσεων τιμών και της συνακόλουθης επ' αυτών ευαισθητοποίησης των καταναλωτών, μέσω υλοποίησης εκπτώτικων προγραμμάτων προώθησης προϊόντων, δημιουργίας εκπτώτικων προγραμμάτων για «πιστούς» καταναλωτές, καθώς και μέσω προσφοράς μαζικών εκπτώσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις δε, υποκατέστησαν αγαθά που εισάγονταν προηγουμένως, με φθηνότερα εγχώρια παραγόμενα.

Παρά την ταχεία ανάπτυξή τους, οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ αντιπροσωπεύουν ακόμη λιγότερο από το 1% του συνολικού αριθμού καταστημάτων τροφίμων στην Αίγυπτο. Ως μεγαλύτερες λιανεμπορικές αλυσίδες της Αιγύπτου αναφέρονται οι Carrefour, Seoudi Market, Mansour Holding (Metro Markets), Ragab Sons, Fathallah Gomla, Spinney's, Gourmet, HyperOne, Alfa Market, BIM, Kazyon, On-the-Run,.

1 (a) Οι μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο

Ο αριθμός και το μέγεθος των πωλήσεων των σύγχρονων αλυσίδων σούπερ μάρκετ και hypermarket στην Αίγυπτο αυξάνονται διαρκώς τα τελευταία χρόνια, παρ' όλα αυτά, αντιπροσωπεύουν ακόμη μόλις το 1% του συνολικού αριθμού των λιανικών καταστημάτων τροφίμων, καθώς ακόμη σήμερα υπερσχύουν τόσο αριθμητικά όσο

και σε όγκο πωλήσεων τα παραδοσιακά καταστήματα τροφίμων. Συνολικά, οι συνδυασμένες πωλήσεις των αλυσίδων σούπερ μάρκετ και των hypermarket στην Αίγυπτο αντιπροσωπεύουν μερίδιο πλησίον του 26% του συνόλου των λιανεμπορικών πωλήσεων τροφίμων. Επισημαίνεται ότι οι μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες δραστηριοποιούνται κατά κανόνα μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Ο κατωτέρω πίνακας απεικονίζει τις 12 μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ και hypermarket που λειτουργούν στην Αίγυπτο, με βάση στοιχεία αριθμού καταστημάτων, έτους 2019. Διευκρινίζουμε ότι οι 2 εμφανιζόμενες ως κορυφαίες –από πλευράς αριθμού καταστημάτων- λιανεμπορικές αλυσίδες, οι οποίες έχουν τα τελευταία χρόνια (από το έτος 2014) αναπτύξει μαζική παρουσία στην αιγυπτιακή αγορά, είναι αλυσίδες “lower-end”, δηλαδή χαμηλών έως μεσαίων τιμών, που απευθύνονται ως επί το πλείστον σε χαμηλού εισοδηματικού επιπέδου καταναλωτές. Συγκεκριμένα, η αλυσίδα BIM είναι τουρκικής προέλευσης εκπτωτική αλυσίδα (hard discounter), ενώ η Kazyon είναι εγχώρια εκπτωτική αλυσίδα.

Αξίζει να αναφέρουμε, πέραν των μεγαλύτερων αιγυπτιακών αλυσίδων, τις δύο ελληνικού ενδιαφέροντος, μικρές αλλά γνωστές αλυσίδες σούπερ μάρκετ OSCAR (ελληνικών συμφερόντων) και ROYAL HOUSE (αιγυπτιακή φίρμα), οι οποίες διαθέτουν από 2 και 1 καταστήματα στο Κάιρο, αντιστοίχως, και συμπεριλαμβάνουν αρκετά ποιοτικά ελληνικά προϊόντα στο προσφερόμενο φάσμα του εμπορικού τους μείγματος.

Πίνακας 3: Οι 12 μεγαλύτερες αλυσίδες σούπερ μάρκετ / hypermarket στην Αίγυπτο

Επωνυμία αλυσίδας	Ιδιοκτήτρια εταιρεία	Αριθμός καταστημάτων	Περιοχές	Τύπος καναλιού διανομής
BIM	BIM LLC	300	Εθνική παρουσία	
Kazyon	Tawfeer for Food Products	414	Εθνική παρουσία	
Carrefour	Majid Al Futtaim	37	Εθνική παρουσία	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Hyper One		2	6 th of October, 10 th of Ramadan	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Ragab Sons	Ragab Sons for Trade	38	Μητροπολιτική περιοχή Καΐρου	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Metro Markets	Mansour Group	100	Εθνική παρουσία	Διανομέας
Spinneys	Spinneys Egypt Ltd.	13	Κάιρο, Αλεξάνδρεια, Hurghada, Tanta, Minya	Απ' ευθείας εισαγωγέας
El Nil, Al Masria, Al Ahram	Holding Co. for Food Industries	352	Εθνική παρουσία	Κρατικές αλυσίδες διανομής
Fathallah Gomla	Fathallah Gomla Market	32	Αλεξάνδρεια, Κάιρο, Βόρεια Αίγυπτος	Απ' ευθείας εισαγωγέας, χονδρέμπορος
Seoudi Market	Seoudi Co.	12	Κάιρο	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Gourmet Egypt		13	Κάιρο, Αλεξάνδρεια, Βόρεια Αίγυπτος	Απ' ευθείας εισαγωγέας
Alfa Market	Alfa Market S.A.E.	7	Κάιρο	Απ' ευθείας εισαγωγέας

ΠΗΓΗ: GAIN REPORT, EGYPT-RETAIL FOODS 2019 ANNUAL, USDA FOREIGN AGRICULTURAL SERVICE

2. Οι αλυσίδες καταστημάτων ευκολίας στην Αίγυπτο

Οι πωλήσεις μέσω καταστημάτων ευκολίας καταγράφουν αξιόλογη πρόοδο τα τελευταία χρόνια, μεγάλο μέρος της οποίας οφείλεται στην αύξηση του αριθμού καταστημάτων. Πάντως, ο όγκος πωλήσεων του εν λόγω καναλιού παραμένει χαμηλός εν συγκρίσει με τα σούπερ μάρκετ και τα παραδοσιακά καταστήματα. Πιο συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός τόσο των αυτόνομων μικρών καταστημάτων (τύπου περίπτερου), όσο και των καταστημάτων ευκολίας που σχετίζονται με πρατήρια καυσίμων, ενώ αναμένεται η εν λόγω αύξηση του αριθμού των καταστημάτων ευκολίας να συνεχιστεί κατά τα προσεχή έτη. Σημειώνεται ότι η επιτυχία των καταστημάτων ευκολίας οφείλεται στην προτίμηση που δείχνουν οι Αιγύπτιοι καταναλωτές να πραγματοποιούν μικρές αγορές σε μικρού μεγέθους καταστήματα, τα οποία υπάρχουν εν αφθονία στη χώρα. Τα καταστήματα ευκολίας ανέρχονται σε περίπου 300 ανά την επικράτεια της Αιγύπτου, η πλειονότητα των οποίων είναι συγκεντρωμένη σε πρατήρια καυσίμων, με εκτιμώμενο όγκο πωλήσεων ύψους EGP2,75 δισ. το 2017.

Τα περισσότερα καταστήματα ευκολίας είναι συγκεντρωμένα στα πρατήρια καυσίμων Exxon Mobil και Total, με τις επωνυμίες Mobil Market, Esso Snack & Shop, On the Run και Bonjour, τα οποία διαθέτουν κυρίως σνακ, αναψυκτικά ποτά και έτοιμα φαγητά. Ακόμη 2 σημαντικές αλυσίδες με συγκέντρωση καταστημάτων ευκολίας εντός ή πλησίον πρατηρίων καυσίμων είναι οι Emarat Misr και La Poire.

3. Τα παραδοσιακά καταστήματα και οι αγορές τροφίμων

Η αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά τροφίμων εξακολουθεί να κυριαρχείται από παραδοσιακά παντοπωλεία και υπαίθριες αγορές, με το εν λόγω κανάλι διανομής να αντιπροσωπεύει περίπου το 98% του συνόλου των λιανεμπορικών καταστημάτων τροφίμων και το 74% περίπου των συνολικών πωλήσεων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, στην Αίγυπτο λειτουργούν συνολικά περί τις 116.100 επιχειρήσεις που ασχολούνται με το λιανεμπόριο τροφίμων, η πλειονότητα των οποίων βρίσκονται σε πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές και περιλαμβάνει μικρά παραδοσιακά μπακάλικα, χασάπικα, μανάβικα, υπαίθριες αγορές και αρτοποιεία, τα οποία διαθέτουν μεταξύ άλλων επιδοτούμενο -μέσω του συστήματος σίτισης- ψωμί. Σημειώνεται ότι η ισχύς του εν λόγω καναλιού διανομής βασίζεται στην ευκολία πρόσβασης, τη φιλικότητα, την εξοικείωση - αφοσίωση των καταναλωτών-πελατών και τη δυνατότητα παροχής μικρών πιστώσεων στους πελάτες. Ωστόσο, το κανάλι αυτό είναι περιορισμένο χωροταξικά (από πλευράς τόσο διαθεσιμότητας εμπορικών χώρων όσο και πάρκινγκ), ενώ ταυτόχρονα αδυνατεί να ανταγωνιστεί στο κόστος και τις τιμές τους μεγάλους λιανέμπορους οι οποίοι επωφελούνται από οικονομίες κλίμακας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, πάντως, και αυτό αποτελεί εξαίρεση, οι τιμές των νωπών προϊόντων τα οποία διατίθενται μέσω αυτών των απολήξεων είναι αρκετά πιο χαμηλές όταν προέρχονται από μικροκαλλιεργητές – οικοκαλλιεργητές. Αξίζει να σημειωθεί ότι, καίτοι οι ρυθμοί μεγέθυνσης του εν λόγω κλάδου βαίνουν φθίνοντες, παραμένουν ωστόσο σε θετικά επίπεδα.

Τα μικρά, παραδοσιακά παντοπωλεία είναι χωροταξικά τοποθετημένα σε κέντρα πόλεων και αστικών πολεοδομικών συγκροτημάτων, διαθέτουν μεγάλη ποικιλία τροφίμων και ποτών, παρέχουν αρκετά φθηνές υπηρεσίες κατ' οίκον παράδοσης, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις παρέχουν και εκπτώσεις στους πελάτες τους.

Όσον αφορά τα νωπά προϊόντα, σημειώνεται ότι το 1994, το αιγυπτιακό Υπουργείο Προμηθειών προχώρησε στη σύσταση της κεντρικής αγοράς φρούτων και λαχανικών της ευρύτερης περιοχής Καΐρου, που βρίσκεται στην περιοχή Obour City, σε απόσταση περίπου 30 χλμ. από το κέντρο της πόλης. Βασικός σκοπός της δημιουργίας της κεντρικής αγοράς, η οποία φέρει την επωνυμία Obour Market, υπήρξε η υποκατάσταση της πληθώρας των άτυπων περιφερειακών υπαίθριων λαχαναγορών του Καΐρου από μία επίσημη αγορά, ώστε να περιοριστούν οι μεγάλες απώλειες (φύρα) που σημειώνονταν σε αυτές –πλησίον του 50% των νωπών εμπορευμάτων– λόγω αφ' ενός των κακών συνθηκών αποθήκευσης αλλά και του λαθρεμπορίου. Το επίπεδο απωλειών εμπορευμάτων στην επίσημη κεντρική αγορά ανέρχεται σήμερα σε ποσοστό μεταξύ 5% και 6% των εμπορευμάτων.

Η Obour Market, η οποία καταλαμβάνει συνολική έκταση 140 στρεμμάτων, διαθέτει άνω των 2.000 σημεία πώλησης νωπών φρούτων και λαχανικών, καθώς και 475 χώρους αποθήκευσης και διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων και πλαστικών υλικών συσκευασίας. Διαθέτει επίσης αποθηκευτικούς χώρους συνολικής έκτασης 15 στρεμμάτων, 4 μεγάλης χωρητικότητας ψυκτικούς θαλάμους, καθώς και χώρους στάθμευσης φορτηγών, συνολικής έκτασης 16,5 στρεμμάτων, αλλά και πληθώρα καταστημάτων που παρέχουν συμπληρωματικές, βοηθητικές υπηρεσίες (τράπεζες, ταχυδρομείο κ.α.). Περίπου 80.000 αγοραστές εξυπηρετούνται ημερησίως από την κεντρική αγορά φρούτων και λαχανικών του Καΐρου, ενώ κατά μέσο όρο περίπου 361 τόνοι νωπών εμπορευμάτων μεταπωλούνται σε διάστημα μίας ώρας, σε ημερήσια βάση.

Η Αρχή της Κεντρικής Αγοράς φρούτων και λαχανικών (Obour Market Authority) είναι ημιδημόσιος οργανισμός ο οποίος διαχειρίζεται τις εγκαταστάσεις της, εισπράττει τέλη εισόδου και εξόδου από τους εμπόρους και μισθώνει εμπορικούς χώρους για τη λειτουργία καταστημάτων που παρέχουν συμπληρωματικές υπηρεσίες.

Τον Οκτώβριο 2019 πρόκειται εξάλλου να εγκαινιαστεί το πρώτο αιγυπτιακό χρηματιστήριο εμπορευμάτων, αγροτικών και βιομηχανικών, όπου οι συναλλασσόμενοι θα μπορούν να εμπορεύονται συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης ("futures contracts") για τα εν λόγω αγαθά. Το χρηματιστήριο εμπορευμάτων θα ανήκει κατά 60% στο κράτος και κατά 40% στον ιδιωτικό τομέα, ενώ αρχικά πέντε αγαθά θα τυγχάνουν διαπραγματεύσεως σε αυτό, πιο συγκεκριμένα αλεύρι, σίδηρος, έλαια, καλαμπόκι και τσιμέντο.

4. Τα καταστήματα *delicatessen* στην Αίγυπτο

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε στο, μικρό ακόμη, ωστόσο αναπτυσσόμενο με ταχείς ρυθμούς κλάδο των λιανεμπορικών καταστημάτων προϊόντων *delicatessen* και βιολογικών προϊόντων στην Αίγυπτο, ο οποίος λογικά παρουσιάζει ενδιαφέρον

για τους Έλληνες εξαγωγείς λόγω της δυνατότητάς του να απορροφήσει ανώτερης ποιότητας και τιμής ελληνικά τρόφιμα.

Καίτοι δεν διατίθενται ακριβή στοιχεία αναφορικά με το μέγεθος πωλήσεων του εν λόγω κλάδου στην αγορά, μπορούμε να κρίνουμε ότι αυτός αναπτύσσεται γρήγορα, απευθυνόμενος σε μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου άτομα, μέλη μίας διαμορφούμενης αιγυπτιακής «μεσαίας» τάξης, συγκεντρωμένης στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Σημαντικότερη και ταχύτερα αναπτυσσόμενη είναι η αλυσίδα Gourmet Egypt, με 13 καταστήματα σήμερα, 8 στο Κάιρο, 2 στην Αλεξάνδρεια και 3 στη βόρεια ακτή της Αιγύπτου, η οποία διαθέτει αξιόλογη γκάμα ελληνικών προϊόντων (κυρίως ελαιόλαδο, ελιές, φέτα και μέλι). Γνωστό είναι επίσης το σούπερ μάρκετ Sunny, το οποίο διαθέτει 1 κατάστημα στο Κάιρο και επικεντρώνει το φάσμα προσφερόμενων προϊόντων του σε είδη delicatessen, βιολογικά προϊόντα και είδη υγιεινής διατροφής, προσφέρει δε κατά καιρούς ικανή γκάμα ποιοτικών ελληνικών τροφίμων. Και οι δύο ανωτέρω αλυσίδες διαθέτουν καλά οργανωμένες ιστοσελίδες αγορών (online stores). Προσθέτουμε επίσης την ιδρυθείσα αλυσίδα προ τριετίας Fresh Food Market (του ομίλου Mansour, όπως και τα συμβατικά σούπερ μάρκετ Metro Markets), με 5 συνολικά καταστήματα, 1 στο New Cairo, 3 στην περιοχή της 6th of October City και 1 στην Αλεξάνδρεια, με επικέντρωση στα βιολογικά και delicatessen προϊόντα και η οποία λανσάρει ένα πολύ νέο για την Αίγυπτο concept, του συνδυασμένου λιανεμπορικού καταστήματος και εστιατορίου με υγιεινά προϊόντα και είδη delicatessen.

5. Εκτιμήσεις & προβλέψεις για την εξέλιξη της λιανεμπορικής αγοράς τροφίμων

Κλαδικές εκτιμήσεις βλέπουν ετήσιους ρυθμούς μεγέθυνσης των λιανικών πωλήσεων τροφίμων της τάξεως του 9% και του αριθμού των καταστημάτων της τάξεως του 1% αντίστοιχα, κατά τα προσεχή έτη. Οι μεγαλύτεροι αναμενόμενοι ρυθμοί ανάπτυξης καταγράφονται στις σύγχρονες μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες (σούπερ μάρκετ, hypermarkets, καταστήματα ευκολίας), ενώ τα παραδοσιακά παντοπωλεία και οι υπαίθριες αγορές αναμένεται να εξακολουθήσουν να αναπτύσσονται, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς. Επίσης, αναμένεται οι μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ να συνεχίσουν να κερδίζουν μερίδιο αγοράς από το κανάλι των παραδοσιακών καταστημάτων και των υπαίθριων αγορών, τάση που εξηγείται από τη σημαντική εξοικονόμηση κόστους, αλλά και την υψηλότερη προστιθέμενη αξία που απολαμβάνουν οι μεγάλες αλυσίδες. Μία τάση που αρχίζει να φαίνεται στην αιγυπτιακή λιανεμπορική αγορά, βρίσκεται ωστόσο σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, είναι εκείνη της σταδιακής επέκτασης της παρουσίας αλυσίδων καταστημάτων delicatessen και βιολογικών προϊόντων / ειδών υγιεινής διατροφής.

Σύμφωνα με κλαδικές εκτιμήσεις, η διαρκής μεγέθυνση του τομέα λιανεμπορίου τροφίμων στην Αίγυπτο αποδίδεται αφ' ενός στο μεγάλο μέγεθος του νεαρού πληθυσμού, ο οποίος μάλιστα αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς, και αφ' ετέρου στις αυξητικές τάσεις της εγχώριας αγοραστικής δύναμης, σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Παρ' ότι οι αυξήσεις εισοδήματος σε πραγματικούς όρους τα τελευταία χρόνια είναι οριακές, οι εκτιμήσεις αναφέρουν πως υπάρχει συνολική εμφανής τάση μεγέθυνσης

της αγοραστικής δύναμης, η οποία μάλιστα θα συνεχιστεί και εντατικοποιηθεί κατά τα προσεχή χρόνια.

Όπως επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, όσο η πολιτική και οικονομική κατάσταση της χώρας παραμένουν σταθερές, η τάση μεγέθυνσης γενικότερα του κλάδου του λιανεμπορίου, αλλά και ειδικότερα του λιανεμπορίου τροφίμων, αναμένεται να συνεχιστεί και εντατικοποιηθεί.

Δ. ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Η βασική διάρθρωση της διαδρομής των προϊόντων από τον Έλληνα εξαγωγέα ως τον τελικό Αιγύπτιο καταναλωτή μπορεί να αποτυπωθεί ως εξής:

Έλληνας παραγωγός -----» Έλληνας εξαγωγέας ή μεγάλος περιφερειακός διανομέας -----» Αιγύπτιος εισαγωγέας ή διανομέας ή χονδρέμπορος -----» Αιγύπτιος λιανέμπορος -----» Αιγύπτιος καταναλωτής.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου τροφίμων που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Αίγυπτο, θα πρέπει κατ' αρχάς να εντοπίζουν ντόπιο εισαγωγέα ή διανομέα, με τον οποίο να οικοδομούν σχέση εμπιστοσύνης, καθώς οι εγχώριοι εισαγωγείς είναι εκείνοι που έχουν μεγαλύτερη γνώση, άνεση στην κατανόηση των διαδικασιών και συνεπώς δυνατότητα υποβοήθησης των αλλοδαπών εξαγωγέων προς υπερπήδηση των διαφόρων εμποδίων που κατά καιρούς τίθενται στις εισαγωγές από κρατικής αιγυπτιακής πλευράς. Επίσης, οι ντόπιοι εισαγωγείς κατανοούν καλύτερα τα εγχώρια κανάλια διανομής και διαθέτουν σχέσεις με τους λιανέμπορους. Σημειώνεται ότι ορισμένες μεγάλες αλυσίδες του λιανεμπορίου εισάγουν και απ' ευθείας, ωστόσο το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των μικρότερου και μεσαίου μεγέθους λιανέμπορων δουλεύουν μέσω εισαγωγέων. Αρκετοί διεθνείς αναλυτές συνιστούν μάλιστα την απ' ευθείας συνεργασία των ξένων εξαγωγικών επιχειρήσεων με μεγάλες αλυσίδες του λιανεμπορίου, ώστε να επιταχύνεται η διαδικασία εισαγωγής και να φθάνουν γρηγορότερα τα προϊόντα στους στοχευόμενους χρήστες / καταναλωτές. Μεταξύ των μεγάλων εισαγωγικών & διανεμητικών οίκων της Αιγύπτου σε τρόφιμα περιλαμβάνονται οι Ayman Afandi, Al-Shaheen Co., GMA, Amin Trading, AM Foods, Egyptian Group, Bassiouni Sons και Samo Trading.

Η άντληση πληροφόρησης για τις αγορές συγκεκριμένων προϊόντων δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη υπόθεση στην Αίγυπτο, καθώς τα στατιστικά στοιχεία είτε δεν είναι διαθέσιμα, ή σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι αξιόπιστα. Για το λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητη η εξεύρεση καλού ντόπιου συνεργάτη ο οποίος να γνωρίζει καλά την αγορά, ή ακόμη και η πρόσληψη επιτόπιων συνεργατών ή εταιρείας μάρκετινγκ, με σκοπό τη συλλογή περισσότερων πληροφοριών για την αγορά, πέραν αυτών που θα του παρασχεθούν από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Καΐρου εφ' όσον αποταθούν σε μας. Σημαντικό για κάθε ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα είναι να προσδιορίσει εάν τα προϊόντα ενδιαφέροντός του έχουν δυνατότητες πρόσβασης και διείσδυσης στην αγορά, καθώς και σε τι είδους διαδικασίες (registration κλπ.) υπόκειται η εισαγωγή τους.

Επιπλέον, δεδομένου ότι τα εγχώρια μεταφορικά κόστη αλλά και τα κόστη στα τελωνεία συχνά είναι αρκετά υψηλά, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος εξαγωγέας να δίνει αρκούντως χαμηλές τιμές στα προϊόντα του πριν τη φόρτωση, ώστε οι τελικές τιμές που προσφέρει στην εδώ αγορά να είναι ανταγωνιστικές. Σημαντική όπως προείπαμε είναι η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης με τον τοπικό εισαγωγέα / διανομέα / συνεργάτη, ενώ επίσης θα πρέπει να συγκρατείται ότι η γραπτή επικοινωνία με τις εδώ επιχειρήσεις δεν είναι πάντοτε ο προσφορότερος τρόπος, αντιθέτως αρκετές φορές λειτουργούν καλύτερα οι τηλεφωνικές ή κατ' ιδίαν δια ζώσης επικοινωνίες. Ωστόσο, η τελική συμφωνία χρειάζεται απαραιτήτως να γίνει γραπτώς προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενες δυσχέρειες αργότερα. Επίσης, είναι αρκετά συνηθισμένο, τουλάχιστον στις πρώτες, δοκιμαστικές φορτώσεις, οι Αιγύπτιοι εισαγωγείς να ασχολούνται με περισσότερα του ενός προϊόντα, έως ότου αποφασίσουν ποια από αυτά τα προϊόντα θα προκρίνουν και θα συνεχίσουν να προωθούν στην αγορά. Σημειώνεται ότι, πέραν των διαδικασιών που επιβάλλονται κατά καιρούς στις εισαγωγές, τα εισαγόμενα προϊόντα θα πρέπει να συμμορφώνονται επίσης με διάφορες αιγυπτιακές προδιαγραφές, όπως επισήμανσης (labeling), διάρκειας ζωής κλπ., που παρουσιάζουμε κατωτέρω σε επόμενο κεφάλαιο.

Εκτός των πρακτικών δυσκολιών που προκύπτουν στην εισαγωγή ορισμένων προϊόντων στην Αίγυπτο, και ιδιαίτερα των τροφίμων, εξαιτίας των τεχνικών εμποδίων αλλά και της πληθώρας προδιαγραφών που εφαρμόζουν οι αιγυπτιακές Αρχές, θα πρέπει να μνημονευθεί η γενικότερη δυσκολία που παρατηρήθηκε όσον αφορά τις πληρωμές κατά τη διετία 2015-2017. Η έλλειψη συναλλάγματος στη χώρα κορυφώθηκε το έτος 2016, δημιουργώντας τότε πρόβλημα στις εισαγωγές, ωστόσο η κατάσταση έχει βελτιωθεί έκτοτε σημαντικά. Η κατά κανόνα ακολουθούμενη μέθοδος πληρωμών είναι μέσω ανέκκλητης ενέγγυας τραπεζικής πίστωσης ή έναντι φορτωτικών εγγράφων.

Το Νοέμβριο 2017, η Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε την άρση των ισχυόντων από το 2012 περιορισμών στις συναλλαγές νομικών προσώπων μέσω τηρούμενων λογαριασμών συναλλάγματος για τη χρηματοδότηση εισαγωγών μη βασικών αγαθών, ύψους \$10.000 ημερησίως και \$50.000 μηνιαίως όσον αφορά τις καταθέσεις και \$30.000 όσον αφορά τις αναλήψεις, που είχε πλήξει σοβαρά το εισαγωγικό εμπόριο. Επιπλέον, το Μάιο 2018, η Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου (CBE) εξέδωσε εγκύκλιο με αντικείμενο την άρση ορισμένων περιορισμών στις τραπεζικές διαδικασίες εισαγωγών, οι οποίοι είχαν εισαχθεί το 2015 και υποχρέωναν την τράπεζα του Αιγύπτιου εισαγωγέα να επικοινωνεί απ' ευθείας με την τράπεζα του ξένου εξαγωγέα στο πλαίσιο της διαδικασίας συλλογής των φορτωτικών εγγράφων, η οποία διενεργείτο έκτοτε αποκλειστικά διατραπεζικά. Η εγκύκλιος του 2018 κατεύθυνε τις εγχώριες τράπεζες να αφήνουν τη διαχείριση της διαδικασίας φορτωτικών εγγράφων στους πελάτες τους. Επιπλέον, η εγκύκλιος της Κεντρικής Τράπεζας απάλλαξε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εισάγουν βασικά τρόφιμα από την υποχρέωση πραγματοποίησης κατάθεσης σε εγχώριο νόμισμα, ισόποσης με το συνολικό ύψος -σε δολάρια- του τιμολογίου για την εισαγωγή αγαθών, που είχε σκοπό την πλήρη κάλυψη της σχετικής ενέγγυας τραπεζικής πίστωσης για εκάστη εμπορική συναλλαγή. Τέλος, οι πληρωμές για εισαγωγές προϊόντων αξίας άνω των \$5.000

διενεργούνται πλέον είτε μέσω ενέγγυας πίστωσης, ή έναντι φορτωτικών εγγράφων, αντί της χρήσης απ' ευθείας χρηματικών εμβασμάτων.

Σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς, αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις αξιώνουν προεξόφληση της αξίας των εμπορευμάτων που αποστέλλουν στην Αίγυπτο, μέσω τραπέζης. Το Γραφείο μας, καίτοι του έχουν περιέλθει προς παροχή συνδρομής ολιγάριθμες περιπτώσεις αθέτησης πληρωμών από πλευράς αιγυπτιακών επιχειρήσεων προς Έλληνες εξαγωγείς, συνιστά στους τελευταίους αφ' ενός να είναι αρκετά προσεκτικοί στην επιλογή των συνεργατών τους στην Αίγυπτο, προβαίνοντας όπου το θεωρούν σκόπιμο σε -έστω στοιχειώδη- έλεγχο της αξιοπιστίας τους, αφ' ετέρου δε να τηρούν ευλαβικά τις διαπραπραξικές μεθόδους πληρωμών, ώστε να είναι κατά το δυνατόν περισσότερο εξασφαλισμένοι, δεδομένης και της ταξινόμησης της χώρας από τον ΟΟΣΑ σε αρκετά υψηλό επίπεδο κινδύνου (με βαθμό αξιολόγησης 5) όσον αφορά την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (κατάταξη Φεβρουαρίου 2019).

Σημειώνεται ότι οι πληρωμές σε μετρητά αποτελούν ακόμη κυρίαρχο τρόπο πραγματοποίησης των συναλλαγών στην Αίγυπτο, ενώ παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές αποτελούν ακόμη σήμερα μικρό ποσοστό του συνόλου.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις τροφίμων & ποτών που επιθυμούν να εξάγουν στην Αίγυπτο, θα πρέπει να έχουν κατά νου ότι στη διάρκεια της εισαγωγής είναι ενδεχόμενο να προκύψουν διάφορα προβλήματα, τα οποία σχετίζονται κατ' αρχάς με το αδιαφανές και αρκετά ασταθές κανονιστικό πλαίσιο και τις μακρόχρονες διαδικασίες, καθώς επίσης με την κυριαρχία καναλιών όπως τα παραδοσιακά καταστήματα και οι υπαίθριες αγορές, τα οποία διαθέτουν αλυσίδες εφοδιασμού πολλαπλών επιπέδων, στις οποίες είναι αρκετά δύσκολο να εισδύσουν ξένα προϊόντα. Όπως αναφέρουν διεθνείς πηγές, η διείσδυση στα κανάλια διανομής των παραδοσιακών καταστημάτων και των υπαίθριων αγορών στην Αίγυπτο απαιτεί ισχυρούς δεσμούς και επαφές με πολλούς ενδιαμέσους, οι οποίοι αυξάνουν την τιμή διάθεσης των προϊόντων, καθώς εφαρμόζουν τα δικά τους, αυξημένα και ανεξέλεγκτα περιθώρια κέρδους επί των τιμών προμήθειας των αγαθών. Επίσης, οι εξαγωγείς θα πρέπει να μελετούν επαρκώς τις συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος προτού προχωρήσουν σε εξαγωγή στην Αίγυπτο, ώστε να αποφύγουν δυσάρεστες συνέπειες και αυξημένα κόστη από διακυμάνσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας της λίρας.

Η συμμετοχή σε εγχώριες διεθνείς εκθέσεις τροφίμων, οι οποίες έχουν μία κάποια περιφερειακή διάσταση καλύπτοντας τον ευρύτερο χώρο της Β. Αφρικής, περιορισμένης πάντως εμβέλειας, αποτελούν ενδεχομένως πρόσφορο τρόπο απόκτησης ορισμένων χρήσιμων επαφών με εδώ εμπόρους. Από αυτές ξεχωρίζουμε τις εκθέσεις Food Africa (τρόφιμα & ποτά, προσεχής διοργάνωση 9-11.12.2019), Sahara (αγροτικός εξοπλισμός & εφόδια, πλέον πρόσφατη διοργάνωση 9-12.9.2019) και HACE-HOTEL EXPO (τρόφιμα & ποτά για την αγορά μαζικής εστίασης, προσεχής έκδοση 28-31.10.2019).

Το Γραφείο μας συνεργάζεται κατά καιρούς με επιχειρηματικούς και άλλους φορείς εξωστρέφειας από την Ελλάδα για τη διοργάνωση είτε επιχειρηματικών αποστολών

στην Αίγυπτο, ή και προγραμμάτων επισκέψεων Αιγύπτιων αγοραστών στην Ελλάδα για επαφές με Έλληνες εξαγωγείς, όπως το Μάιο 2017 σε Θεσσαλονίκη και Αθήνα και τον Ιούνιο 2019 σε Αθήνα και Λάρισα - σε συνεργασία με το Enterprise Greece.

Ε. ΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ & ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

1. Γενικά

Μέχρι το Μάρτιο 2017, μόνον Αιγύπτιοι υπήκοοι και εταιρείες πλήρως αιγυπτιακής ιδιοκτησίας και διαχείρισης μπορούσαν να προβούν σε εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο, με την προϋπόθεση της εγγραφής τους στο μητρώο των εισαγωγέων. Το Μάρτιο 2017, ψηφίστηκε από το αιγυπτιακό κοινοβούλιο νέα νομοθεσία (Ν. 7/2017) που τροποποίησε το νόμο του 1982 (Ν. 121/1982) περί εμπορικής αντιπροσώπευσης. Η νέα νομοθεσία προβλέπει για τις εισαγωγικές εταιρείες ελάχιστο μερίδιο αιγυπτιακής ιδιοκτησίας στο κεφάλαιο το 51% -και συνεπώς επιτρέπει την ξένη συμμετοχή στο κεφάλαιο αυτών- σε αντίθεση με το νόμο του 1982 που προέβλεπε 100% αιγυπτιακή ιδιοκτησία των εισαγωγικών εταιρειών. Η νομοθεσία προβλέπει εξάλλου ότι το διευθυντικό στέλεχος της εταιρείας που ασχολείται με εισαγωγές πρέπει να είναι αιγυπτιακής εθνικότητας.

Η εγγραφή στο Μητρώο Εξαγωγέων είναι εξάλλου απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να πραγματοποιηθεί εξαγωγή από την Αίγυπτο. Δεν υπάρχουν περιορισμοί που να επιβάλλονται στους αλλοδαπούς ή στις τοπικές εταιρείες, ανεξάρτητα αν ανήκουν ολικά ή εν μέρει σε αλλοδαπούς αναφορικά με την εξαγωγή προϊόντων από την Αίγυπτο.

Οι εταιρείες που υπόκεινται στον επενδυτικό νόμο έχουν το δικαίωμα να εισάγουν και να εξάγουν τα προϊόντα τους που σχετίζονται με τη λειτουργία της επένδυσης απ' ευθείας ή δια της χρήσης μεσαζόντων, χωρίς άδεια και χωρίς να υπάρχει υποχρέωση να εγγράφονται σε ειδικά μητρώα εισαγωγέων ή εξαγωγέων.

Μεταξύ ΕΕ και Αιγύπτου έχει υπογραφεί Συμφωνία Σύνδεσης (2001) η οποία ισχύει και εφαρμόζεται από το 2004. Σ' αυτήν προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η εμπορική και οικονομική ολοκλήρωση κεντρικό στοιχείο της οποίας είναι η δημιουργία Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου. Η τελευταία προϋποθέτει την εκατέρωθεν δασμολογική απελευθέρωση των αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων (με μεταβατικές διατάξεις, για ορισμένες κατηγορίες, 15-ετούς διάρκειας). Με βάση τη Συμφωνία Σύνδεσης, το διμερές εμπόριο της πλειονότητας των αγροτικών προϊόντων έχει απαλλαγεί πλήρως από δασμολογικές επιβαρύνσεις, συμπεριλαμβανομένων των κρεάτων βοοειδών, αιγοπροβάτων, καθώς επίσης και σχεδόν όλες οι κατηγορίες του κρέατος πουλερικών, των γαλακτοκομικών, των φρούτων & λαχανικών, του ελαιολάδου, των ζώντων φυτών και των επεξεργασμένων δημητριακών.

Στην πραγματικότητα πάντως, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που εξάγουν στην Αίγυπτο αντιμετωπίζουν προβλήματα που οφείλονται σε εμπορικά εμπόδια – συχνότερα μη δασμολογικού χαρακτήρα- που εφαρμόζουν σε πολλές περιπτώσεις οι

αιγυπτιακές Αρχές, αλλά και στις -πολλές φορές- αδιαφανείς και μακρόχρονες διαδικασίες που διέπουν την εισαγωγή ορισμένων κατηγοριών προϊόντων.

Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τη Συμφωνία Σύνδεσης, καθώς και βασικά στοιχεία για τις εμπορικές σχέσεις ΕΕ-Αιγύπτου και τις ισχύουσες διαδικασίες, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αίγυπτο (https://eeas.europa.eu/delegations/egypt_en), για δε τις ισχύουσες εισαγωγικές διαδικασίες και τους δασμούς που εφαρμόζονται στην Αίγυπτο, καθώς και στατιστικά στοιχεία εμπορίου, μπορούν να ανατρέξουν στην αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Market Access Database, στη διεύθυνση: <http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>). Επίσης πληροφορίες, όσον αφορά τους δασμούς εισαγωγής και τους ισχύοντες φόρους κατανάλωσης, μπορούν να αντληθούν και από την ιστοσελίδα των αιγυπτιακών τελωνείων <http://www.customs.gov.eg>. (Σημειώνουμε την επιφύλαξη συνήθως δεν φαίνεται να λειτουργεί η αγγλική εκδοχή της εν λόγω ιστοσελίδας).

Επισημαίνουμε ότι η αρμόδια υπηρεσία του αιγυπτιακού Υπουργείου Οικονομικών εξέδωσε προ διετίας Εγκύκλιο Διαταγή (αριθ.8/2017) μέσω της οποίας παρέχονται οδηγίες στις τελωνειακές αρχές της χώρας σε ό,τι αφορά την **τήρηση εξειδικευμένων προϋποθέσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν τα πιστοποιητικά προέλευσης προϊόντων** η εισαγωγή των οποίων στην Αίγυπτο διέπεται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες και πραγματοποιείται, βάσει αυτών, υπό προνομιακό καθεστώς. Η εν λόγω Εγκύκλιος αφορά μεταξύ άλλων και τα ευρωπαϊκά προϊόντα, η προνομιακή εισαγωγή των οποίων διέπεται από τους όρους της Εταιρικής Συμφωνίας Ε.Ε.-Αιγύπτου και εξειδικεύει την απαιτούμενη μορφή και το περιεχόμενο των πιστοποιητικών κυκλοφορίας EUR 1 και EUR-MED, αντίστοιχα (σημεία 1 Α και Β), προκειμένου να γίνουν αποδεκτά.

Σημειωτέον ότι **το αιγυπτιακό κράτος έχει από το Μάρτιο 2016 εφαρμόσει νέα νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, που θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης, επιθεώρησης και εγγραφής σε μητρώο αλλοδαπών παραγωγών προς Αίγυπτο.** Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών, τα οποία εξηγούμε κατωτέρω, υπό κεφάλαιο σχετικό με εισαγωγικές διατυπώσεις και πιστοποιητικά.

2. Δασμολόγιο, Κανονισμοί και Τελωνείο

Το εύρος των δασμών που επιβάλλονται στα ευρωπαϊκά προϊόντα τα οποία ανήκουν στην κατηγορία τροφίμων ποικίλει από 0% μέχρι 32%, με τις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων που εισάγονται από την Ε.Ε. να έχουν μηδενική δασμολογική επιβάρυνση, στο πλαίσιο της αποκλιμάκωσης δασμών που προβλέπει η Συμφωνία Σύνδεσης. Σε ό,τι αφορά τους περιορισμούς, στην Αίγυπτο απαγορεύονται οι εισαγωγές σειράς προϊόντων περιλαμβανομένων -από πλευράς αγροτικών προϊόντων- βοείου κρέατος και προϊόντων του που περιέχουν συνθετικές ορμόνες, μερών πουλερικών, βιταμινών και συμπληρωμάτων διατροφής σε μορφή τελικού προϊόντος. Οι εισαγωγές σειράς άλλων κατηγοριών προϊόντων υπόκεινται σε περιορισμούς και ειδικές άδειες από τους αρμόδιους αιγυπτιακούς κρατικούς φορείς.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρά το γεγονός ότι επιτρέπεται η εισαγωγή και η κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών στην Αίγυπτο, η δασμολόγηση τέτοιων προϊόντων είναι υπερβολικά υψηλή (κυμαίνεται από 1200% μέχρι 3000%). Τα όποια εισαγόμενα προϊόντα διακινούνται μόνο μέσω ξενοδοχειακών μονάδων και καταστημάτων αφορολόγητων ειδών, που πραγματοποιούν τις εισαγωγές με ειδικό καθεστώς και χαμηλότερους εισαγωγικούς δασμούς, κατόπιν αδειάς του εποπτευόμενου από το Υπουργείο Εμπορίου κρατικού φορέα General Organization for Export & Import Control (www.goeic.gov.eg). Αξίζει να επισημανθεί ότι οι εισαγωγές οινοπνευματωδών ποτών για τουριστικούς λόγους (από ξενοδοχειακές μονάδες) υπόκεινται σε χαμηλότερο δασμό, της τάξεως του 300%.

Στον κατωτέρω πίνακα συνοψίζουμε αιγυπτιακές δασμολογικές επιβαρύνσεις για εισαγωγές προϊόντων από χώρες Ε.Ε. υπό κεφάλαια 01 έως 23 του δασμολογίου.

Πίνακας 4: Αιγυπτιακές δασμολογικές επιβαρύνσεις κεφαλαίων 01-23 δασμολογίου	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ
01-ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	0%
02-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	0% εκτός από: 0203: 20%-30% (MFN) 0206.30, 41, 49: 30% 0207.11, 12: 19,5% ή 30% 0209: 20% (MFN) 0210.11, 12, 19: 30%
03-ΙΧΘΥΗΡΑ	0%
04-ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΓΑ, ΜΕΛΙ	0%
07-ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	0%
08-ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	0%
09-ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	0%
10-ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	0%
11-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΠΑΣ	0%
12-ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	0%
13-ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	0%
15-ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	0%, εκτός από: 1501: 10% (MFN)
16-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗΡΩΝ	0%, εκτός από: 1602.10, 20: 20% 1602.41, 42, 49: 30%
17-ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0%, εκτός από: 1704: 20%
18-ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΠΑΣ	0%, εκτός από: 1806: 5%-10%
19-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	0%, εκτός από: 1902: 15% 1905: 15% 1905.90.10: 1%
20-ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥΤΩΝ	0%, εκτός από: 2004: 10%
21-ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	0%, εκτός από: 2106.90.20: 3000%
22-ΠΟΤΑ	0%, εκτός από: 2203: 1200% (MFN) 2204: 600%, 1800%, 3000% 2205: 3000%, 2206: 3000% 2207: 2%-10%, 2208: 3000% (2208.90.10: 30%)
23-ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	0%

ΠΗΓΗ: EU MARKET ACCESS DATABASE

Επισημαίνεται ότι μεγάλος αριθμός πιστοποιητικών απαιτούνται από τις αιγυπτιακές αρχές κατά την εισαγωγή προϊόντων στην αιγυπτιακή αγορά. Γενικά, τα πιστοποιητικά που απαιτούνται κατά την εισαγωγή προϊόντων που εμπίπτουν στην κατηγορία «τρόφιμα και ποτά» με προέλευση από την Ε.Ε είναι τα εξής (Market Access Database, 2019):

3. Γενικές απαιτήσεις πιστοποιητικών & δικαιολογητικών

- ✓ Prior Notice of Arrival
- ✓ Manifest
- ✓ Single Administrative Document (Customs clearance)
- ✓ Declaration of Dutiable Value
- ✓ Commercial Invoice
- ✓ Pro Forma Invoice
- ✓ Packing List
- ✓ Certificate of Non-Preferential Origin
- ✓ Proof of Preferential Origin (Certificate of Origin)
- ✓ Certificate of Inspection or Importer Card (πλήρης κατάλογος οργανισμών επιθεώρησης μπορεί να εντοπιστεί στην ιστοσελίδα του GOEIC, στη διεύθυνση: <https://www.goeic.gov.eg/en/pages/default/psiCompaniesList/type/industrial/m/6-161>)
- ✓ Air Waybill
- ✓ Bill of Lading
- ✓ Insurance Certificate
- ✓ Delivery Order
- ✓ Risk Management
- ✓ Commercial Registration
- ✓ Importer Card
- ✓ Tax Registration Card

4. Συγκεκριμένες απαιτήσεις για ορισμένους κλάδους προϊόντων, δικαιολογητικά που μπορεί να ζητηθούν από τις τελωνειακές Αρχές

- ✓ Import Approval and Import Permit for Animals, Animal Products
- ✓ Certificate of Fumigation for Plants & Plant Products
- ✓ Certificate of Radioactivity Inspection
- ✓ Veterinary Health Certificate for Animal Products
- ✓ Halal Certificate
- ✓ Authorisation of Foreign Foodstuffs Manufacturers
- ✓ Registration of Foreign Manufacturers Qualified to Export Their Products to Egypt
- ✓ Inspection of Agricultural products, foodstuffs and articles intended to come into contact with these
- ✓ Declaration for Milk & Milk Products

- ✓ Description of Meat & Meat Products
- ✓ Declaration of Organic Food
- ✓ Free Sale Certificate
- ✓ License to Deal in Genetically Modified Plant Products
- ✓ License to Deal in Seeds
- ✓ Permit to Import Endangered Species & Products Thereof
- ✓ Permit to Import Plants & Plant Products
- ✓ Permit to Import Seeds & Seedlings
- ✓ Phytosanitary Certificate
- ✓ Sample Environmental Analysis Request
- ✓ Seed Registration
- ✓ Declaration of Conformity
- ✓ Certificate of Conformity

Όλα τα προς εισαγωγή προϊόντα κρέατος και πουλερικών (υποχρεωτικώς ολόκληρο το πτηνό) απαιτείται να είναι πιστοποιημένα Halal (διαδικασία σφαγής σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο). Η χρήση οينوπνεύματος ως συστατικού ή ως πρόσθετης ουσίας απαγορεύεται σε όλα τα εισαγόμενα προϊόντα τροφίμων στην Αίγυπτο. Η εισαγωγή χοιρινού και προϊόντων χοιρινού κρέατος επιτρέπεται, αλλά υπό πολύ αυστηρούς κανονισμούς.

Όλα τα προϊόντα, οι αναγραφόμενες ημερομηνίες λήξης των οποίων ξεπερνούν την ημερομηνία ραφίου (Shelf Life) θεωρούνται ως μη κατάλληλα για την ανθρώπινη κατανάλωση. Επίσης η χρήση των φράσεων 'use by' ή 'sell by' για την αναγραφή της ημερομηνίας κατανάλωσης δεν είναι αποδεκτή (Βλ. επίσης γενικές απαιτήσεις για συσκευασία). Με βάση κυβερνητικό διάταγμα του 1994, όλα τα προϊόντα τροφίμων (και ορισμένα άλλα, λ.χ. σύριγγες και καθετήρες) πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το ήμισυ της διάρκειας ζωής τους στο ράφι (established shelf life) κατά την εισαγωγή τους στην Αίγυπτο, διαφορετικά απορρίπτονται. Η εναπομείνασα διάρκεια ζωής υπολογίζεται με βάση την ημερομηνία παραγωγής, έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης όλων των τελωνειακών διαδικασιών και την πιστοποίηση εισαγωγής στον αιγυπτιακό λιμένα εισόδου.

Με διάταγμα του Υπουργείου Εμπορίου του έτους 2012, ορίζονται οι επιτρεπόμενες διάρκειες ζωής διαφορετικών κατηγοριών προϊόντων στο ράφι, ως ακολούθως:

- Προϊόντα με διάρκεια ζωής 6 μηνών και άνω πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 3 μήνες.
- Προϊόντα με διάρκεια ζωής μεταξύ 3 και 6 μηνών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 1 μηνός.
- Προϊόντα με διάρκεια ζωής μεταξύ 16 ημερών και 3 μηνών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 1 εβδομάδας.

- Προϊόντα με διάρκεια ζωής τουλάχιστον 15 ημερών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 3 ημερών.

Οι εξαγωγείς πρέπει να γνωρίζουν ότι οι διαδικασίες εκτελωνισμού των προϊόντων διαρκούν τουλάχιστον 2 εβδομάδες, και κατά συνέπεια η διάρκεια ζωής των αποστελλόμενων προϊόντων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια του ανωτέρω διαστήματος. Η διάρκεια ζωής για κατεψυγμένα κρέατα κυμαίνεται μεταξύ 7 και 12 μηνών από την ημερομηνία παραγωγής τους.

Για τα βιολογικά προϊόντα απαιτείται ειδική δήλωση του ξένου εξαγωγέα περί συμβατότητάς τους με τα αιγυπτιακά και διεθνή πρότυπα.

5. Συσκευασία και επισήμανση (Packaging and Labeling)

Η Αίγυπτος έχει επιβάλει ένα μεγάλο αριθμό από κανονισμούς όσο αφορά τη συσκευασία και την επισήμανση που πρέπει να ακολουθείται για τα εισαγόμενα προϊόντα. Όλα τα προϊόντα θα πρέπει να είναι κωδικοποιημένα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Παρόμοια προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται με παρόμοιο τρόπο.

5 (α) Γενικές απαιτήσεις για την επισήμανση (Labeling)

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2019), για τα προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία των τροφίμων και ποτών, θα πρέπει να αναγράφονται καθαρά στις συσκευασίες στην αραβική γλώσσα, οι ακόλουθες πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ name and kind of product
- ✓ international details and signs to be observed in the course of transportation and handling
- ✓ country of origin
- ✓ mode of operation, if applicable
- ✓ production date
- ✓ expiry date

5(β) Ειδικές απαιτήσεις για τη συσκευασία και την επισήμανση τροφίμων (Food Packaging & Labeling)

Επιπλέον, προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία «τρόφιμα» υπόκεινται σε πολύ αυστηρούς κανονισμούς όσο αφορά τη συσκευασία των προϊόντων. Πιο συγκεκριμένα, τα προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται κατά τρόπο ώστε να έχουν απολύτως το ίδιο βάρος και τρόπο συσκευασίας. Οι συσκευασίες θα πρέπει να είναι καθαρές και σφραγισμένες, έτσι ώστε να διατηρείται το προϊόν χωρίς οποιαδήποτε αλλοίωση στα χαρακτηριστικά του. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2019), σε κάθε συσκευασία θα πρέπει να αναγράφονται σε σταθερή τοποθεσία, σε καθαρά

γραμμένα αραβικά γράμματα και σε τουλάχιστον άλλη μια γλώσσα, για παράδειγμα αγγλικά ή γαλλικά, οι πιο κάτω πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ manufacturer's brand and trade mark, if applicable
- ✓ name of the slaughterhouse and date of slaughter, if applicable
- ✓ country of origin
- ✓ name and kind of the goods
- ✓ name and address of the importer
- ✓ production date (dates may also be written in Western numerals, instead of Eastern Arabic numerals, whereas the notions "production date" and "expiry date" must feature in Arabic)
- ✓ expiry date (in the format MM/YYYY for food products for which the expiration period exceeds six months, and DD/MM/YYYY for all other foodstuffs), "best-used-by" dates are not acceptable
- ✓ price of the product for the final consumer in Arabic
- ✓ mode of preparation, user instructions, if applicable
- ✓ ingredients in order of their proportion to the whole product
- ✓ mode of preservation and storing conditions
- ✓ net and gross weights, including total number of packages per case/carton, if applicable
- ✓ additives and preserving/upgrading materials, if included in the goods
- ✓ the indication "Halal" = "Islamic Slaughter" and the name of the entity responsible for the adherence to Islamic Shari'a guidelines in case of animal products (with the exception of fish). The entity must be duly accredited with the authorities in the country of origin.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι υπάρχει δυνατότητα απαλλαγής από τις πιο πάνω απαιτήσεις όσον αφορά τη σήμανση των τροφίμων και ποτών, για προϊόντα σε μικρές συσκευασίες, που το περιεχόμενο τους είναι γάλα και ποτά, καθώς επίσης και τυλιγμένα αποξηραμένα γλυκά (wrapped dried sweets).

Γενικά, η τροποποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας που αναγράφεται στη συσκευασία επιτρέπεται να γίνει χρησιμοποιώντας αυτοκόλλητη ετικέτα, εκτός από τις αλλαγές στις ημερομηνίες, οι οποίες θα πρέπει να εκτυπώνονται τόσο στις εξωτερικές, όσο και στις εσωτερικές συσκευασίες, μη επιτρέποντας την επικόλληση ετικετών. Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται πλέον η επικόλληση τροποποιητικών ετικετών στις συσκευασίες των προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους από τους εισαγωγείς.

6. Εισαγωγικό καθεστώς για προϊόντα κρέατος και πουλερικών

Για την εισαγωγή στην Αίγυπτο προϊόντων κρέατος και πουλερικών, απαιτείται κατ' αρχάς προσκόμιση πιστοποίησης της ξένης παραγωγικής μονάδας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας προέλευσης, που να βεβαιώνει ότι η μονάδα είναι

αναγνωρισμένη / εξουσιοδοτημένη ως προς τις υγειονομικές της προδιαγραφές και τις μεθόδους παραγωγής κρέατος πουλερικών. Απαιτείται επίσης προσκόμιση κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, εκδοθέντος από τις αρμόδιες αρχές της χώρας προέλευσης. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά θα πρέπει να αποστέλλονται προκαταβολικά στις αρμόδιες αιγυπτιακές Αρχές (General Organization for Veterinary Services -GOVS) προκειμένου να διαπιστώνεται η επάρκειά τους, ενώ στη συνέχεια θα πρέπει να συνοδεύουν τα προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στη χώρα. Της εξαγωγής προηγείται έλεγχος πριν τη φόρτωση, στις εγκαταστάσεις των ξένων παραγωγών / εξαγωγέων, από κλιμάκιο κτηνιάτρων του αιγυπτιακού Υπουργείου Γεωργίας. Ο έλεγχος μπορεί να γίνει είτε κατόπιν αιτήματος από το ενδιαφερόμενο κράτος, οπότε τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής του αιγυπτιακού κλιμακίου βαρύνουν το ξένο κράτος (μέθοδος που προτιμάται συνήθως εάν υπάρχει πλειάδα ξένων παραγωγών / εξαγωγέων που πρόκειται να ελεγχθούν), ή κατόπιν σχετικού αιτήματος εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα, το οποίο θα πρέπει να κατατεθεί από τους εδώ ενδιαφερόμενους αντιπροσώπους τους. Στην τελευταία περίπτωση, τα έξοδα επιβαρύνουν τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Η εν λόγω πιστοποίηση, για τα προϊόντα πουλερικών, ισχύει για 1 έτος, ενώ εξυπακούεται ότι τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο φορτία ελέγχονται και κατά την είσοδό τους από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας. Απαιτείται επίσης η έκδοση ισλαμικού πιστοποιητικού (HALAL), από ειδικά εξουσιοδοτημένο οργανισμό στη χώρα προέλευσης (ή σε περιφερειακό επίπεδο).

Οι γενικότερες αιγυπτιακές απαιτήσεις πιστοποίησης εισαγόμενων ζωικών προϊόντων, έχουν ως ακολούθως:

- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να αποστέλλονται απευθείας από τη χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο.
- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να είναι συσκευασμένα σε κατάλληλη συσκευασία, όπως απαιτείται από τα αιγυπτιακά πρότυπα. Οι ετικέτες πρέπει να τοποθετηθούν στο εσωτερικό της συσκευασίας, καθώς και στην εξωτερική επιφάνεια της συσκευασίας.

Τα κάτωθι πιστοποιητικά απαιτούνται για τα ζωικά προϊόντα:

- ✓ Πιστοποιητικό καταγωγής που δείχνει το όνομα της χώρας εξαγωγής, τον αριθμό των δεμάτων, το είδος του κρέατος, τις ημερομηνίες επιθεώρησης, παραγωγής και λήξης, το όνομα του εξαγωγέα, το λιμάνι εισόδου, και το όνομα του παραλήπτη.
- ✓ Πιστοποιητικό Κτηνιατρικού ελέγχου, εκδοθέν στη χώρα καταγωγής αναφέροντας ότι τα ζώα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή του προϊόντος εξετάστηκαν πριν και μετά τη σφαγή, και ότι είναι απαλλαγμένα από μεταδοτικές ασθένειες.
- ✓ Στην περίπτωση του κατεψυγμένου κρέατος, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι η θερμοκρασία των -18 βαθμών Κελσίου διατηρήθηκε πριν από την εξαγωγή, και

ότι κάθε τεμάχιο συσκευάστηκε σύμφωνα με τα αποδεκτά διεθνή πρότυπα συσκευασίας.

- ✓ Τα πουλερικά επιτρέπεται να εισαχθούν ολόκληρα, μόνο, όχι τεμαχισμένα

7. Εισαγωγικές διατυπώσεις - πιστοποιητικά

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, όλα τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο προϊόντα οφείλουν να συνοδεύονται από το έντυπο τελωνειακής διασάφησης (πλην εκείνων που προορίζονται για τις ελεύθερες ζώνες), ανεξαρτήτως της αξίας τους. Άλλα πιστοποιητικά που απαιτούνται είναι: πρωτότυπο τιμολόγιο, πιστοποιητικό προέλευσης, φορτωτική, δελτίο συσκευασίας, προτιμολόγιο, έγγραφο δεικνύον τον τρόπο πληρωμής, διατακτικό παράδοσης του μεταφορέα και, για ορισμένα προϊόντα, ανάλυση περιεχομένου. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τελωνειακές αρχές απαιτούν επιπρόσθετα πιστοποιητικά (χημικής ανάλυσης για υλικά προϊόντων διατροφής, υγειονομικού ελέγχου και ποιότητας). Τα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης υπόκεινται σε ελέγχους από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας (Central Administration of Plant Quarantine - CAPQ και General Organization for Veterinary Services – GOVS), και σε ορισμένες περιπτώσεις, από το Υπουργείο Υγείας (Central Labs Administration, National Nutrition Institute).

Δεν απαιτείται επικύρωση αυθεντικότητας πιστοποιητικών προελεύσεως (EUR.1) από Αιγυπτιακές αρχές του εξωτερικού (Πρεσβείες και Προξενεία), όσον αφορά εξαγωγές αγαθών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βάσει του υπουργικού διατάγματος 619/1998 όλα τα καταναλωτικά αγαθά οφείλουν να εισάγονται απ' ευθείας από τη χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο. Μεταγενέστερες τροποποιήσεις (1999) επιτρέπουν πλέον την αποστολή των εν λόγω προϊόντων μέσω υποκαταστημάτων και κέντρων διανομής των παραγωγών εταιρειών. Εξαιρέση αποτελούν τα προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Επιτρέπεται εξάλλου η προσωρινή, χωρίς δασμολογική επιβάρυνση, εισαγωγή εμπορικών δειγμάτων ή και εμπορευμάτων για συμμετοχή σε αναγνωρισμένες εμπορικές εκθέσεις ή δραστηριότητες προώθησης πωλήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα θα επανεξαχθούν από την Αίγυπτο. Εξυπακούεται ότι δεν επιτρέπεται η προσωρινή εισαγωγή προϊόντων που περιλαμβάνονται μεταξύ των απαγορευμένων προς εισαγωγή στη χώρα. Η Αίγυπτος διαθέτει επίσης σύστημα προσωρινής εισαγωγής -με καταβολή δασμών- ενδιάμεσων προϊόντων ("drawback system"), σύμφωνα με το οποίο, εφ' όσον τα τελικά προϊόντα εξαχθούν εντός περιόδου ενός έτους, μπορεί να ζητηθεί η επιστροφή των δασμών που είχαν αρχικά καταβληθεί. Πάντως, όπως σημειώνουν έγκυρες εμπορικές πηγές, στην πράξη και εξαιτίας του εξαιρετικά άκαμπτου γραφειοκρατικού συστήματος των αιγυπτιακών τελωνείων, απαιτείται μεγάλη προσοχή στη διαδικασία και στα απαιτούμενα έντυπα κατά την επανεξαγωγή των εμπορευμάτων -ή δειγμάτων- που τελούν σε καθεστώς προσωρινής εισαγωγής, ενώ στην πράξη παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην επιστροφή στις επιχειρήσεις των δασμών που έχουν ήδη καταβάλει.

7 (α) Η διαδικασία πιστοποίησης & εγγραφής σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων (registration)

Όπως έχουμε προαναφέρει, το αιγυπτιακό κράτος έχει από τα μέσα Μαρτίου 2016 εφαρμόσει νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, που θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης, επιθεώρησης και εγγραφής σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων (registration) που δύνανται να εξάγουν προς Αίγυπτο. Πέραν των καθυστερήσεων που δημιουργεί το εν λόγω καθεστώς στους ξένους εξαγωγείς, τους επιβαρύνει επίσης με πρόσθετα σημαντικά κόστη, τα οποία συνεπάγεται η διαδικασία προ-πιστοποίησης.

Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών. Σημειώνεται ότι το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Καΐρου μπορεί να προμηθεύσει κάθε ενδιαφερόμενο με την αιγυπτιακή νομοθεσία περί registration, καθώς και καταλόγους κατηγοριών προϊόντων και παραγωγικών μονάδων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της. **Στα προϊόντα που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της διαδικασίας registration** περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων το γάλα, τα γαλακτοκομικά προϊόντα σε συσκευασίες μικρότερες των 2 κιλών, τα διατηρημένα / αποξηραμένα φρούτα σε συσκευασίες κάτω των 2 κιλών, τα έλαια και λίπη σε συσκευασίες κάτω των 2 κιλών, τα προϊόντα σοκολάτας σε συσκευασίες κάτω των 2 κιλών, τα ζαχαρώδη προϊόντα, τα προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, οι φρουτοχυμοί σε συσκευασίες κάτω των 10 κιλών, το εμφιαλωμένο νερό, τα καλλυντικά, τα είδη κουζίνας και μαχαιροποιίας, τα γυαλικά, τα χαρτικά είδη σπιτιού, τα κλωστοϋφαντουργικά, τα ενδύματα, τα υποδήματα, τα έπιπλα και φωτιστικά, οι ηλεκτρικές συσκευές οικιακής χρήσης, ο ενισχυμένος σίδηρος, τα χαλιά, τα ποδήλατα, τα παιχνίδια, τα είδη μπάνιου.

Συγκεκριμένα, η διαδικασία πιστοποίησης και εγγραφής αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων προκειμένου να εξάγουν στην Αίγυπτο απαρτίζεται από τα ακόλουθα στάδια:

A. Πιστοποίηση παραγωγικών μονάδων και εγγραφή σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων στην Αίγυπτο (factory registration)

- ✓ Η εγγραφή της παραγωγικής μονάδος στο ειδικό μητρώο αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων που εξάγουν στην Αίγυπτο (βλ. Διάταγμα Υπ. Εμπορίου 43/2016) αποτελεί την πρώτη ενέργεια στη σειρά των διαδικασιών οι οποίες προβλέπονται από τη νέα Νομοθεσία της χώρας προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των παραγόμενων από αυτή προϊόντων στην Αίγυπτο. Η εγγραφή πρέπει να γίνει υποχρεωτικά και για όλες τις μονάδες παραγωγής, στην Ελλάδα ή αλλού.
- ✓ Έναρξη της διαδικασίας μπορεί να γίνει με επίσκεψη στην κεντρική σελίδα του οργανισμού General Organization For Export & Import Control (GOEIC) <http://www.goeic.gov.eg/en>, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εγγραφή των επιχειρήσεών τους στο μητρώο εξαγωγέων στην Αίγυπτο (Διάταγμα Υπ. Εμπορίου 43/2016 και σχετικές διευκρινίσεις, κατάλογο προϊόντων σε Συνδυασμένη Ονοματολογία για τα οποία πρέπει να γίνει εγγραφή των μονάδων παραγωγής, απαιτούμενα δικαιολογητικά / υποδείγματα καθώς και πίνακα «Συχνών Ερωτήσεων»).

- ✓ Ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει προς έλεγχο, είτε απ' ευθείας ή μέσω εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου της παραγωγικής μονάδας στην Αίγυπτο, όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία εγγραφής αυτής στο ανωτέρω ειδικό μητρώο. Συνιστάται όπως η υποβολή των δικαιολογητικών να πραγματοποιηθεί από τον εξουσιοδοτημένο στην Αίγυπτο εκπρόσωπο της παραγωγικής μονάδας.
- ✓ Οι παραγωγικές μονάδες θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση εγγραφής, συνοδευόμενη από δικαιολογητικά που πιστοποιούν τη νομική υπόσταση και την άδεια λειτουργίας τους, καθώς επίσης και την ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας αναγνωρισμένου από διεθνείς οργανισμούς πιστοποίησης (International Laboratory Accreditation Cooperation –ILAC, International Accreditation Forum - IAF), ή αιγυπτιακούς φορείς πιστοποίησης, ή και εγκεκριμένους ξένους φορείς πιστοποίησης. Επιπλέον, τα δικαιολογητικά θα πρέπει να καταγράφουν τα προϊόντα και τα εμπορικά τους σήματα, καθώς και τους ενδεχόμενους δικαιούχους των εμπορικών τους σημάτων.
- ✓ Οι δικαιούχοι των εμπορικών σημάτων θα πρέπει, στην περίπτωση που διενεργούν εκείνοι τη διαδικασία εγγραφής, να υποβάλλουν δικαιολογητικά που πιστοποιούν την καταχώρηση του εμπορικού σήματος και των προϊόντων που εμπίπτουν σε αυτό, καθώς και άδεια από τον ιδιοκτήτη του εμπορικού σήματος ο οποίος εξουσιοδοτεί συγκεκριμένα κέντρα διανομής να εμπορεύονται τα προϊόντα που εμπίπτουν στο εμπορικό σήμα. Ομοίως με ανωτέρω, θα πρέπει να πιστοποιείται από την παραγωγική μονάδα / ιδιοκτήτρια του εμπορικού σήματος η ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας αναγνωρισμένου από διεθνείς οργανισμούς πιστοποίησης (International Laboratory Accreditation Cooperation –ILAC, International Accreditation Forum - IAF), ή αιγυπτιακούς φορείς πιστοποίησης, ή και εγκεκριμένους ξένους φορείς πιστοποίησης.
- ✓ Σημειώνεται ότι η ισχύς της πιστοποίησης και εγγραφής των αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων στο ως άνω ειδικό μητρώο στην Αίγυπτο εκτείνεται σε ολόκληρη την περίοδο κατά την οποία ισχύουν τα υποβληθέντα δικαιολογητικά που πιστοποιούν την ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας. Εφ' όσον η ισχύς των ως άνω δικαιολογητικών λήξει, οι ενδιαφερόμενες αλλοδαπές επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλουν ανανεωμένα πιστοποιητικά ποιότητας προκειμένου να ανανεωθεί η εγγραφή των παραγωγικών τους μονάδων στην Αίγυπτο.

B. Επιθεώρηση προ φόρτωσης (pre-shipment inspection)

Η σχετική νομοθεσία (Διάταγμα 991/2015) προβλέπει ότι τα προϊόντα που συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό κατάλογο του Διατάγματος 43/2016, με τους περιγραφόμενους εκεί κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας, υπόκεινται σε «επιθεώρηση προ φόρτωσης». Εν λόγω έλεγχος, που αποτελεί το δεύτερο στάδιο στη σειρά των απαιτούμενων διαδικασιών προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των αντίστοιχων προϊόντων στην Αίγυπτο, διεξάγεται από συνεργαζόμενες/πιστοποιημένες από τον GOEIC εταιρείες, με διεθνή εκπροσώπηση, και οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του GOEIC. Στην κεντρική σελίδα

του GOEIC – συγκεκριμένα στο πεδίο “pre-inspection companies”- μπορεί να εντοπιστεί κατάλογος των εγκεκριμένων οργανισμών και φορέων πιστοποίησης, καθώς και των κατηγοριών προϊόντων που αυτοί είναι εξουσιοδοτημένοι να επιθεωρούν.

Πρακτικά, η ούτως ή άλλως δαπανηρή διαδικασία συνίσταται στην αποστολή συνεργαζόμενων ελεγκτών στις εγκαταστάσεις παραγωγής, στη χώρα προέλευσης, για δειγματοληψία του προϊόντος και έλεγχο του κατά πόσο συμμορφώνεται με τα αιγυπτιακά πρότυπα (standards) και μάλιστα διττός. Ήτοι, τόσο σε ό,τι αφορά την επισήμανση (προδιαγραφές labeling), όσο και αναφορικά με την ποιότητα κατασκευής του (quality standards). Ο έλεγχος μπορεί να λάβει χώρα ακόμη και επιτόπου στην παραγωγική μονάδα / εργαστήριο του εξαγωγέα για την επιτάχυνση της διαδικασίας. Εν λόγω εξουσιοδοτημένες εταιρείες θα κατευθύνουν, κατά περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο με σκοπό την προσαρμογή του στα αιγυπτιακά πρότυπα, τα οποία άλλοτε ταυτίζονται με τα διεθνή και άλλοτε ισχύουν παράλληλα (π.χ. δεν υπάρχει αιγυπτιακό πρότυπο για το γυαλί, ο έλεγχος προτύπου των μεταλλικών συσκευασιών είναι περίπλοκος κ.ο.κ.).

Η έκδοση του πιστοποιητικού απαιτεί περίπου μία εβδομάδα και λιγότερες μέρες για την καταχώριση της επιχείρησης στις βάσεις του GOEIC.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη επισήμανση (labeling) των προϊόντων, καθώς η δυνατότητα τυχόν αντικατάστασης των ετικετών προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους έχει πάψει να ισχύει.

Γ. Εγγραφή στη Λευκή Λίστα (White list)

Σύμφωνα με τον GOEIC, το τρίτο και τελικό στάδιο της διαδικασίας που εξασφαλίζει τη χωρίς ελέγχους ή άλλα εμπόδια εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο και η οποία κατά δήλωσή τους αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών μέσω διασφάλισης της εισαγωγής στη χώρα προϊόντων ηλεγμένης ποιότητας, αποτελεί η εγγραφή **των προϊόντων** στην αποκαλούμενη Λευκή Λίστα (White list).

Αίτηση για τέτοια εγγραφή μπορεί να υποβληθεί αφού διεξαχθεί «επιθεώρηση προ φόρτωσης» για περίπου 5-6 διαδοχικές αποστολές προϊόντων και διαπιστωθεί εν τοις πράγμασι ότι η ποιότητα των προϊόντων ικανοποιεί τα αιγυπτιακά πρότυπα. Εφ’ όσον εγκριθεί, η εγγραφή στη «**Λευκή Λίστα**» απαλλάσσει άπαξ τον ενδιαφερόμενο από την υποχρέωση εν λόγω επιθεώρησης. Η εν λόγω εγγραφή δεν αποκλείει πάντως την πραγματοποίηση τυχαίας δειγματοληψίας κατά καιρούς προς επιβεβαίωση της ποιότητας των προϊόντων.

Οι εγγεγραμμένες στη «Λευκή Λίστα» αλλοδαπές εξαγωγικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τους παραγωγούς τροφίμων (για τα οποία εξακολουθεί να ισχύει τόσο η προ φόρτωσης, όσο και η μετά την άφιξη στην Αίγυπτο επιθεώρηση), δεν υπόκεινται σε επιθεώρηση προ φόρτωσης και παραμένουν στη λίστα, υπό τον όρο της ανανέωσης των πιστοποιητικών ποιότητας, πιστοποιήσεων κ.ο.κ. που διαθέτουν. Στην περίπτωση όπου βεβαιωθεί παράβαση της νομοθεσίας εισαγωγών, η εν λόγω επιχείρηση αφαιρείται από τη λίστα για διάστημα έξι μηνών ενώ σε τυχόν βεβαίωση δεύτερης, μελλοντικά, η εγγραφή της επιχείρησης αναστέλλεται.

Σημειώνεται ότι το τελευταίο δίμηνο, ορισμένες ευρωπαϊκές και ελληνικές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν πρόβλημα με την εξαγωγή των προϊόντων τους στην Αίγυπτο, εξαιτίας της τροποποίησης –από τα μέσα Ιουλίου 2019- του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τους εγκεκριμένους από τον GOEIC φορείς πιστοποίησης ποιότητας και διενέργειας επιθεωρήσεων προ φόρτωσης. Συγκεκριμένα, ο ως άνω αιγυπτιακός οργανισμός έχει περιορίσει τη δυνατότητα έκδοσης πιστοποιητικών από τους εν λόγω φορείς μόνον εφ’ όσον είναι εγκεκριμένοι από το GOEIC, μόνο για τις κατηγορίες προϊόντων για τις οποίες είναι οι ίδιοι διαπιστευμένοι διεθνώς και μόνον εφ’ όσον εδρεύουν στη χώρα απ’ όπου εξάγεται το προϊόν. Σύμφωνα με πλέον πρόσφατη ενημέρωσή μας από την Ε.Ε., η οποία ενεργοποιήθηκε προς επίλυση του προβλήματος, η ως άνω προβληματική για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κατάσταση φαίνεται να έχει τακτοποιηθεί με νέα εγκύκλιο του GOEIC, η οποία επιτρέπει στους μεν φορείς πιστοποίησης που είναι εγκεκριμένοι από τον ίδιο, να εκδίδουν πιστοποιητικά και για επιχειρήσεις εκτός χώρας όπου αυτοί εδρεύουν, στους δε φορείς που διαθέτουν πιστοποίηση κατά ISO αλλά δεν είναι εγκεκριμένοι από τον GOEIC, να εκδίδουν πιστοποιητικά μόνον για επιχειρήσεις της χώρας όπου αυτοί εδρεύουν, επικυρωμένων από τα κατά τόπους επιμελητήρια και τις αιγυπτιακές προξενικές Αρχές.

8. Ελεγχος – πρότυπα

Ο κύριος φορέας για τη διενέργεια ελέγχων (ποιότητας-προτύπων) επί των εισαγόμενων προϊόντων είναι ο **General Organization for Export & Import Control - GOEIC** (www.goeic.gov.eg), για ορισμένες όμως κατηγορίες προϊόντων (τρόφιμα, φαρμακευτικά, καλλυντικά) απαιτούνται επιπρόσθετες εγκρίσεις από αρμόδια υπουργεία (Υγείας, Γεωργίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας). Παρότι έχει σημειωθεί πρόοδος (δημιουργία ειδικών κέντρων εισόδου σε Αλεξάνδρεια, Port Said, Suez, Κάιρο) εν λόγω διαδικασίες παραμένουν χρονοβόρες και σε ορισμένες περιπτώσεις ιδιαίτερα περίπλοκες.

Οι εισαγωγικοί κανονισμοί της Αιγύπτου προβλέπουν ότι τα εισαγόμενα προϊόντα υπόκεινται σε δειγματοληπτικούς ελέγχους, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμβατότητά τους προς τα υφιστάμενα αιγυπτιακά πρότυπα, τα οποία στην πλειονότητά τους καταρτίζονται από τον Αιγυπτιακό Οργανισμό Προτύπων και Ποιότητας (Egyptian Organization for Standards & Quality - EOS). Σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται εγχώριο πρότυπο, χρησιμοποιούνται διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως του ISO, του Codex Alimentarius, ευρωπαϊκά, βρετανικά, γερμανικά, γαλλικά, αμερικανικά και ιαπωνικά. Ο GOEIC δύναται να κάνει έλεγχο εντός μίας εβδομάδας από την ημερομηνία εισαγωγής (για ειδικές κατηγορίες προϊόντων απαιτείται και πρότερος έλεγχος) σε τυχαίο δείγμα (έως 1% του συνόλου του φορτίου και έως 2% του περιεχομένου συγκεκριμένων συσκευασιών). Ειδικότερα, όσον αφορά προϊόντα διατροφής σημειώνεται ότι καθυστερήσεις συνιστούν σε πολλές περιπτώσεις μείζον πρόβλημα, καθώς η εναπομένουσα διάρκεια ζωής (shelf-life) προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή τους, οφείλει να είναι τουλάχιστον η μισή της αρχικής. Εργαστήρια του Υπουργείου Γεωργίας και του Υπουργείου Υγείας ασκούν ελέγχους σε εισαγόμενα γεωργικά προϊόντα, καθώς και σε πρόσθετα τροφίμων,

χρωστικές ουσίες, συντηρητικά, αρωματικές ουσίες κλπ., αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι τα πρόσθετα τροφίμων τα οποία είναι αποδεκτά για χρήση από τη βιομηχανία προσδιορίζονται με βάση το διάταγμα 204/2015 του Υπουργείου Υγείας, ενώ το 2016, ο αιγυπτιακός Οργανισμός Προτύπων & Ποιότητας (EOS) εξέδωσε νέο κανονισμό που ρυθμίζει τα επιτρεπόμενα πρόσθετα τροφίμων, μέσω του διατάγματος 2111, ενοποιώντας τα σχετικά πρότυπα που αναφέρονταν σε σειρά άλλων νομοθετημάτων.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, για την πραγματοποίηση της εισαγωγής, τα δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται στις αιγυπτιακές Αρχές θα πρέπει: (α) να είναι γραμμένα στην αραβική ή την αγγλική, με κυρωμένη μετάφραση στην αραβική εάν δεν είναι γραμμένα σε αυτήν, (β) το σύνολο των δικαιολογητικών θα πρέπει να παρουσιάζεται στον GOEIC, και (γ) τα δικαιολογητικά πρέπει να προσυπογράφονται από τα κατά τόπους Επιμελητήρια και να κυρώνονται από τα κατά τόπους αιγυπτιακά προξενία, στις χώρες προέλευσης.

9. Η Εθνική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (NFSA)

Τον Ιανουάριο 2017 θεσπίστηκε ενιαία **Εθνική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (National Food Safety Authority – NFSA)**, οι διεργασίες εγκαθίδρυσης της οποίας είχαν ξεκινήσει το έτος 2007. Η Αρχή συστάθηκε επίσημα με το Νόμο 1/2017, ξεκίνησε δε να λειτουργεί τον Ιούλιο 2017. Αντλεί σταδιακά αρμοδιότητες όσον αφορά τις προδιαγραφές και τον έλεγχο ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων από 17 συναρμόδιους κρατικούς φορείς, καταργώντας σειρά συναρμόδιων μέχρι σήμερα υπηρεσιών που υπάγονται στα Υπουργεία Γεωργίας, Εμπορίου & Βιομηχανίας, Υγείας. Είναι ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία που υπάγεται απ' ευθείας στον Αιγύπτιο Πρόεδρο. Σκοπός της είναι να αναδιοργανώσει, ομογενοποιήσει και εκσυγχρονίσει το πολυσχιδές και πεπαλαιωμένο θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει την ασφάλεια των τροφίμων, να απαλείψει τις συχνά αλληλοαντικρουόμενες διατάξεις αυτού και να θεσπίσει ενοποιημένο κώδικα τροφίμων, ο οποίος θα αντικαταστήσει όλες τις προηγούμενες επιμέρους νομοθετικές ρυθμίσεις.

Από τη στιγμή που θα λειτουργεί σε πλήρη δυναμικότητα και με όλες τις αρμοδιότητες, η Αρχή θα έχει υπό την εποπτεία της όλα τα εμπορεύσιμα είδη διατροφής, ενώ πολύ λίγες κατηγορίες προϊόντων –βασικά, τα ζώντα ζώα και τα φυτά έως τη στιγμή της συγκομιδής- θα παραμείνουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Γεωργίας. Επιπλέον, και ο Οργανισμός Ελέγχου Εισαγωγών-Εξαγωγών της Αιγύπτου (GOEIC), θα ασχολείται αποκλειστικά με τον έλεγχο άλλων προϊόντων, πλην των τροφίμων. Η Αρχή θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την προετοιμασία και θέσπιση προδιαγραφών για τα τρόφιμα, τα οποία θα καθίστανται υποχρεωτικά, ενώ αντιθέτως, πρότυπα που θεσπίζουν άλλες κρατικές Αρχές, λ.χ. ο Αιγυπτιακός Οργανισμός Προτύπων & Ποιότητας (EOS) θα καταστούν προαιρετικά. Ήδη, η NFSA έχει αναλάβει από τον Αύγουστο 2018 την έγκριση και εγγραφή όλων των συμπληρωμάτων διατροφής, καθώς και των διαιτητικών τροφίμων.

Στην παρούσα φάση, η NFSA ευρίσκεται σε διαδικασία εξασφάλισης χώρων για να στεγάσει τις περιφερειακές υπηρεσίες της εντός των τελωνειακών σημείων εισόδου στην Αίγυπτο, προκειμένου να ξεκινήσει τη συστηματική διενέργεια ελέγχων –μέσω διαπιστευμένων εργαστηρίων- σε εισερχόμενα και εξερχόμενα φορτία τροφίμων. Η

ενεργοποίηση της ως άνω Αρχής θεωρείται –και από την εδώ Αντιπροσωπεία της Ε.Ε.- ως εξαιρετικά θετική εξέλιξη, που θα δημιουργήσει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο στον τομέα ελέγχου της ασφάλειας τροφίμων στην Αίγυπτο.

Για αναλυτικές πληροφορίες για θέματα σήμανσης και προτύπων ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις ιστοσελίδες είτε της αρμόδιας υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>), ή του General Organization for Export & Import Control - GOEIC (www.goeic.gov.eg), ή του Αιγυπτιακού Οργανισμού Προτύπων & Ποιότητας (<http://www.eos.org.eg>), ή της νεοσυσταθείσας Εθνικής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων (<http://www.nfsa.gov.eg>).

ΣΤ. ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ

Τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο τρόφιμα υφίστανται οξύ ανταγωνισμό τόσο από εγχώρια παραγόμενα, όσο και από εισαγόμενα, κοντινών κυρίως προελεύσεων και φθηνότερα προϊόντα. Γενικότερα, όσον αφορά τα συσκευασμένα τρόφιμα, η εγχώρια βιομηχανία παρέχει ευρύ φάσμα προϊόντων στην εσωτερική αγορά σε σχετικά χαμηλές τιμές, ιδιαίτερα σε ορισμένες κατηγορίες όπως τα σνακ (τσιπς, κράκερ, μπισκότα κ.α.), ωστόσο τα ακριβότερα εισαγόμενα προϊόντα θεωρούνται κατά κανόνα ανώτερης ποιότητας από το αιγυπτιακό καταναλωτικό κοινό. Επίσης, η Αίγυπτος παράγει πληθώρα νωπών και κατεργασμένων φρούτων, λαχανικών και γενικότερα φυτικών προϊόντων, η πλειονότητα των οποίων διατίθεται στη ντόπια αγορά. Κορυφαία κατηγορία στις αιγυπτιακές εισαγωγές αποτελούν τα σιτηρά, με πτωτική ωστόσο συνολικά τάση από το 2014 έως το 2018 (-13,8%). Σημειωτέον ότι η Αίγυπτος αποτελεί τον κορυφαίο παγκοσμίως εισαγωγέα σιτηρών. Επιπλέον, η αιγυπτιακή παραγωγή κρέατος καλύπτει περίπου 60% της εγχώριας κατανάλωσης, με το υπόλοιπο 40% της ζήτησης να καλύπτεται από εισαγωγές. Όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα, παρά την αυξανόμενη εγχώρια παραγωγή γάλακτος, η Αίγυπτος εισάγει ετησίως αξιόλογες ποσότητες για να καλύψει τη ζήτηση, ενώ η ντόπια παραγωγή αυγών καλύπτει σχεδόν εξ ολοκλήρου τη ζήτηση. Όσον αφορά τα πουλερικά, η ντόπια παραγωγή καλύπτει κατά περίπου 90% τη ζήτηση, με την ετήσια κατανάλωση να ανέρχεται σε περίπου 11 κιλά κατά κεφαλή.

Επισημαίνουμε εξάλλου ότι η αιγυπτιακή αγορά εμφανίζει ισχυρή εποχιακή ζήτηση για εισαγωγές ορισμένων ειδών αγαθών, κυρίως κρεάτων και ξηρών καρπών, κατά τις περιόδους λίγο πριν τις μεγάλες ισλαμικές γιορτές (Ραμαζάνι, Μπαϊράμι), καθώς και για εισαγωγές ορισμένων αγαθών ελληνικού ενδιαφέροντος, όπως ιχθυηρών και ζαχαρωδών προϊόντων. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η κοπτική χριστιανική κοινότητα της Αιγύπτου, που εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύει περίπου το 10% του πληθυσμού, ακολουθεί μακρές περιόδους νηστείας σε ολόκληρη τη διάρκεια του έτους, γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες για την πραγματοποίηση πρόσθετων εισαγωγών νηστίσιμων προϊόντων διατροφής, όπως για παράδειγμα ιχθυηρών και τροφίμων μη ζωικής προέλευσης.

Η Αίγυπτος έχει συνάψει εμπορικές συμφωνίες με την Ε.Ε. (συμφωνία σύνδεσης η οποία βρίσκεται σε ισχύ από το 2004 και έχει εκμηδενίσει το επίπεδο δασμών σε όλα σχεδόν τα αγροτικά προϊόντα), καθώς επίσης και με τις χώρες του Αραβικού

Συνδέσμου (GAFTA), τις χώρες της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής (COMESA, 19 συνολικά χώρες), τις χώρες Agadir και την Τουρκία, γεγονός που επιτρέπει κατ' αρχήν προνομιακούς όρους πρόσβασης στην αγορά των προϊόντων των εν λόγω χωρών. Σημειώνεται ότι στη διάρκεια του 2019 τέθηκε σε ισχύ αφρικανική ζώνη ελευθέρων συναλλαγών, μεταξύ των κρατών μελών της Αφρικανικής Ένωσης (AfCFTA).

Επισημαίνουμε ότι οι αιγυπτιακές εισαγωγές τροφίμων φαίνεται πως την τριετία 2015-2017 δέχθηκαν αρκετά ισχυρό πλήγμα, αρχικά από τη σοβαρότατη έλλειψη συναλλαγματικών αποθεμάτων που παρατηρήθηκε από το 2015 και κορυφώθηκε το 2016, και στη συνέχεια από τα μέτρα που έλαβε η αιγυπτιακή κυβέρνηση προς περιορισμό των εισαγωγών, κυρίως δε της καθιέρωσης του -περιγραφέντος υπό ανωτέρω κεφάλαιο Ε- νέου καθεστώτος προ-πιστοποίησης και υποχρεωτικής εγγραφής ξένων παραγωγικών εγκαταστάσεων και προϊόντων σε ειδικό μητρώο ξένων εξαγωγέων (registration), αλλά και από την έντονη υποτίμηση του εγχώριου νομίσματος. Με την αποκατάσταση των συναλλαγματικών αποθεμάτων, σε επίπεδα μάλιστα ανώτερα του 2011 και τη σταδιακή απαλοιφή περιορισμών στις πληρωμές και τις μεταβιβάσεις κεφαλαίων, τα μεγέθη των εισαγωγών επιδεικνύουν τάσεις ανάκαμψης στις περισσότερες κατηγορίες, με αρκετές ανακατατάξεις ωστόσο στην ιεράρχηση των κυριότερων εισαγωγών.

Στον κατωτέρω πίνακα βλέπουμε την εξέλιξη των κυριότερων αιγυπτιακών εισαγωγών τροφίμων, ποτών και συναφών προϊόντων (κεφάλαια 01-23 του δασμολογίου, πλην κεφαλαίων 05, 06 & 14), κατά την περίοδο 2014-2018, σύμφωνα με στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS).

**Πίνακας 5: Εξέλιξη αιγυπτιακών εισαγωγών τροφίμων & ποτών 2014-2018
(ανά 2ψηφιο κεφάλαιο δασμολογίου)**

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΠΟΤΩΝ ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΟΛΛΑΡΙΑ				
	2014	2015	2016	2017	2018
10 - ΣΙΤΗΡΑ	5.256.655.937	4.365.427.848	4.070.943.259	4.425.781.493	4.529.410.115
12 – ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	1.358.430.012	1.006.490.747	900.795.232	1.164.460.545	1.736.641.329
02 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	1.695.764.846	2.013.832.322	1.644.931.171	1.558.705.088	1.665.887.607
15 – ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	1.487.734.022	747.891.614	1.437.576.637	1.401.220.902	1.274.359.119
03 - ΙΧΘΥΗΡΑ	569.772.370	562.855.315	470.358.926	566.484.828	721.803.725
04 – ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΓΑ, ΜΕΛΙ	891.829.109	765.930.942	650.398.098	474.586.571	621.959.433
23 – ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΩΤΡΟΦΕΣ	1.112.101.234	1.140.624.739	1.225.360.389	863.615.790	612.709.093
09 – ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	529.231.356	507.873.586	514.946.693	495.873.522	560.189.384
17 – ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	593.481.528	510.535.784	685.400.388	821.210.773	558.861.179
07 – ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	580.630.074	538.650.220	605.781.809	454.851.376	473.472.088
08 – ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	506.351.974	716.324.810	549.022.529	334.701.214	424.345.168

	2014	2015	2016	2017	2018
21 – ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚ/ΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	258.947.820	286.665.581	253.752.117	219.181.780	240.152.075
01 – ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	139.124.331	165.934.467	154.986.303	137.953.978	218.293.930
16 – ΠΑΡΑΣΚ/ΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗΡΩΝ	204.579.239	216.398.076	220.139.255	104.379.002	198.496.305
18 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΑΣ	125.210.394	136.375.141	131.213.827	101.698.349	134.316.173
19 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	213.195.085	222.914.449	172.997.916	104.785.732	132.741.121
20 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥΤΩΝ	143.430.790	170.139.069	140.304.077	59.033.511	75.930.940
22 – ΠΟΤΑ & ΞΥΔΙ	60.008.010	46.512.902	29.045.109	29.739.290	39.463.721
11 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΑΣ	44.585.670	42.657.802	47.115.405	36.295.358	34.265.490
13 – ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	22.554.054	22.883.607	22.637.176	18.667.592	20.276.221
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ	15.793.617.855	14.186.919.021	13.927.706.316	13.373.226.694	14.273.574.216

ΠΗΓΗ: CAPMAS

Ζ. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΡΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟ & ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

1. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι ελληνικές εξαγωγές τροφίμων (κεφάλαια 01-21 του δασμολογίου) προς την Αίγυπτο ακολούθησαν την πενταετία 2014-2018 πορεία με διακυμάνσεις, περνώντας από τα επίπεδα των €36,25 εκατ. το 2014 σε εκείνα των €43,3 εκατ. το 2015, πέφτοντας εν συνεχεία στα €22,46 εκατ. το 2017 και ανεβαίνοντας στα €29,92 εκατ. το 2018. Στον κατωτέρω πίνακα εμφανίζεται η εξέλιξη των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού (κεφάλαια 01-24 του δασμολογίου) στην Αίγυπτο κατά την πενταετία 2014-2018, ενώ παρουσιάζουμε επίσης την εξέλιξή τους και διαγραμματικά, με βάση στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ. Στην ανάλυση που ακολουθεί εστιάζουμε στις ελληνικές εξαγωγές υπό κεφάλαια 01-21, θίγοντας επίσης λίγο τις εξαγωγές μας υπό κεφάλαια 22 και 23, ενώ δεν ασχολούμαστε με τις εξαγωγές μας προϊόντων καπνού (κεφάλαιο 24).

Συνημμένα στην παρούσα μελέτη οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν αρχείο σε μορφή Excel που περιλαμβάνει αναλυτικά την πορεία των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων και ποτών προς την Αίγυπτο κατά την περίοδο 2014-2018 (συνολικά και ανά τετραψήφιες κατηγορίες δασμολογίου) σύμφωνα με στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και ανάλυση του ανταγωνισμού στις αιγυπτιακές εισαγωγές κατά τα έτη 2017 και 2018 με βάση στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS).

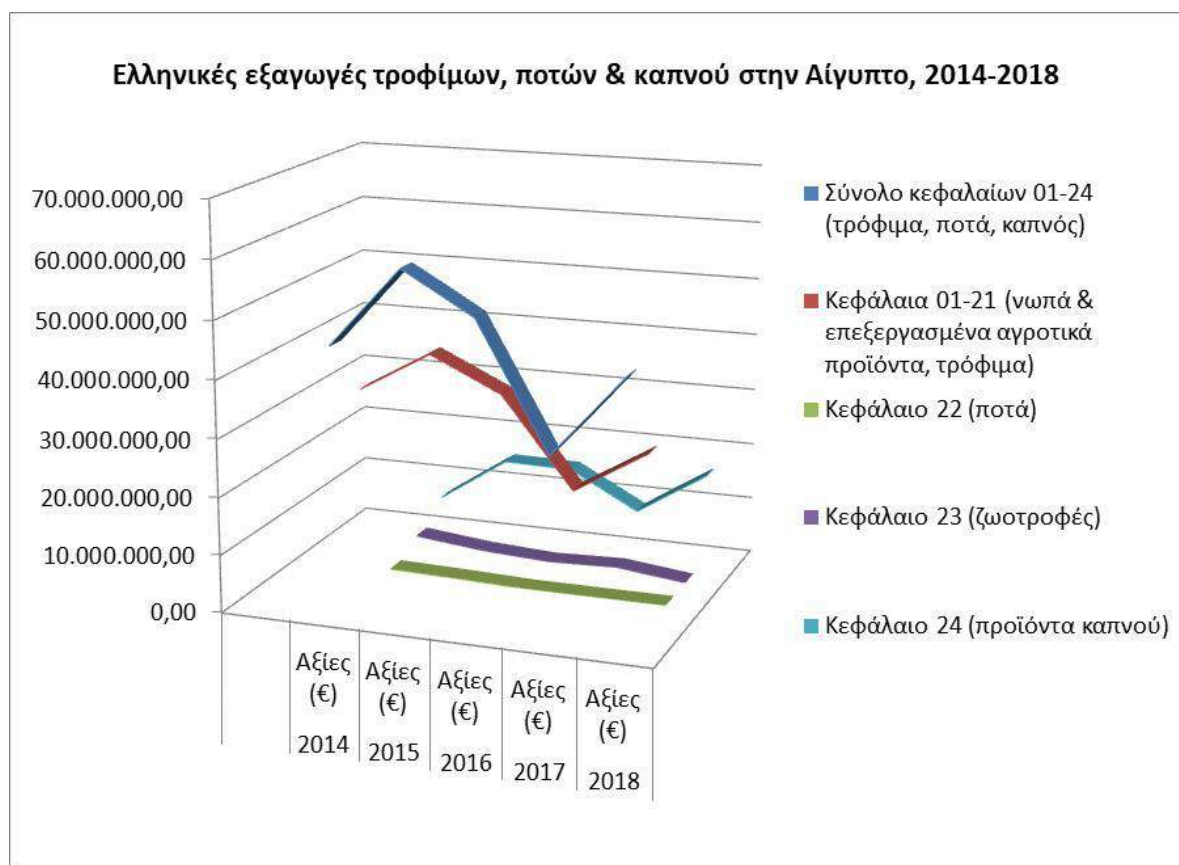

Πίνακας 6: Ελληνικές εξαγωγές τροφίμων, ποτών & καπνού προς Αίγυπτο (2014-2018)

Ελληνικές εξαγωγές τροφίμων, ποτών & καπνού στην Αίγυπτο, 2014-2018 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.)												Μεταβολή 2017/18 (αξίες, %)	Μεταβολή 2014/18 (αξίες, %)
	2014		2015		2016		2017		2018				
	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)			
Σύνολο κεφαλαίων 01-24 (τρόφιμα, ποτά, καπνός)	46.483.922	80.307.809	60.084.834	98.796.012	53.095.733	89.432.387	31.804.080	57.158.698	45.708.253	60.498.421	43,7%	-1,7%	
Κεφάλαια 01-21 (νωπά & επεξεργασμένα αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα)	36.254.108	61.383.592	43.303.424	86.375.476	37.608.124	80.692.718	22.460.543	45.391.622	29.920.493	57.684.103	33,2%	-17,5%	
Κεφάλαιο 22 (ποτά)	704.295	145.357	414.321	70.630	21.693	32.826	1.661	164	7.136	1.924	329,6%	-99,0%	
Κεφάλαιο 23 (ζωοτροφές)	2.975.151	17.708.585	1.690.754	9.942.960	1.012.161	6.242.970	1.406.602	10.544.210	18.979	41.260	-98,7%	-99,4%	
Κεφάλαιο 24 (προϊόντα καπνού)	6.550.368	1.070.275	14.676.335	2.406.946	14.453.755	2.463.873	7.935.274	1.222.702	15.761.645	2.771.134	98,6%	140,6%	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΠΟΤΩΝ & ΚΑΠΝΟΥ ΠΟΣ ΑΙΓΥΠΤΟ (2014-2018)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Τα ελληνικά τρόφιμα που εξάγονται στην Αίγυπτο μπορούν να διακριθούν σε 2 ευρύτερες κατηγορίες: α) τα νωπά, τα οποία αποτελούν κύρια κατηγορία των εξαγωγών μας τα τελευταία χρόνια, με προεξάρχον προϊόν τα μήλα, και β) τα κατεργασμένα τρόφιμα, έλαια και λοιπά προϊόντα, με κύριες επί μέρους κατηγορίες τα κονσερβοποιημένα ροδάκινα και τα διάφορα παρασκευάσματα διατροφής.

Στη συνέχεια της παρούσας μελέτης προβαίνουμε σε συνοπτική παρουσίαση των

κυριότερων ελληνικών τροφίμων που εξάγονται στην Αίγυπτο σε 4ψήφιας δασμολογικές κλάσεις, με τη διαχρονική τους παρουσία την τελευταία πενταετία και τις τάσεις που επικρατούν με βάση τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), ενώ παρουσιάζουμε αντίστοιχα επίσης συνοπτικά την εικόνα που επικρατεί στον ανταγωνισμό στις αιγυπτιακές εισαγωγές για τις κυριότερες κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών, με βάση τα στοιχεία της αιγυπτιακής στατιστικής υπηρεσίας (CAPMAS). Χρησιμοποιούμε δηλαδή συνδυασμό ελληνικών και αιγυπτιακών στοιχείων.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζουμε τις κυριότερες -με βάση τις εξαγωγές έτους 2018- κατηγορίες ελληνικών εξαγωγών τροφίμων & ποτών στην Αίγυπτο, σε 4ψήφιας δασμολογικές κλάσεις, κατά την περίοδο 2014-2018, σε ποσότητες και αξίες, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Στο συνημμένο στην παρούσα μελέτη αρχείο Excel περιλαμβάνεται ολόκληρη η σχετική κατάταξη.

Πίνακας 7: Σημαντικότερες 4ψηφίες κατηγορίες δασμολογίου ελληνικών εξαγωγών αγροτικών προϊόντων προς Αίγυπτο, 2014-2018 (πλην προϊόντων καπνού)															
Δασμολογικός κωδικός	Περιγραφή	2018		2017		2016		2015		2014		Μεταβολή 2017/18 (αξίες %)	Μεταβολή 2017/18 (ποσότητες %)	Μεταβολή 2014/18 (αξίες %)	Μεταβολή 2014/18 (ποσότητες %)
		Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)	Αξίες (€)	Ποσ. (κιλά)				
0808'	Μήλα, αγλάδια και κυδώνια, νωπά	15.866.375	38.042.752	11.502.091	31.605.601	17.404.312	48.128.338	22.368.170	52.710.826	18.338.148	37.287.213	37,9%	20,4%	-13,5%	2,0%
0809'	Βερίκοκα, κέρασα, ροδάκινα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα brugnons και nectarines, δαμάσκηνα και αγριοδαμάσκηνα, νωπά	3.438.536	7.836.752	1.122.618	3.029.602	2.108.680	5.214.895	3.732.504	6.940.749	4.144.831	7.671.965	206,3%	158,7%	-17,0%	2,1%
2008'	Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αλκοόλης (εκτός από εκείνα που είναι παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ζίδι, διατηρημένα με ζάχαρη)	2.973.492	3.767.850	3.664.328	4.471.034	3.875.657	4.743.256	3.600.237	4.432.549	4.514.411	5.405.060	-18,9%	-15,7%	-34,1%	-30,3%
2106'	Παρασκευάσματα διατροφής π.δ.κ.α.	1.865.101	1.430.322	1.138.640	809.348	171.332	120.824	113.582	44.519	91.314	32.709	63,8%	76,7%	1942,5%	4272,9%
0810'	Φρούλους, σμέουρα, βατόμουρα, φραγκοστάφυλα κάθε είδους, λαγοκέρασα και άλλοι καρποί και φρούτα βρώσιμα, νωπά (εκτός από καρπούς με κέλυφος, μπανάνες, χουρμάνδες, σύκα, ανανάδες, καρποί αβοκάντο, γκουάβες, καρποί μάγο, μαγνούστες, καρποί παπάγιας κ.α.)	1.446.634	3.157.991	599.298	1.146.838	1.418.748	3.700.370	1.640.954	3.482.080	824.470	1.583.108	141,4%	175,4%	75,5%	99,5%
1806'	Σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο	725.620	689.661	636.676	579.732	551.324	431.117	909.735	834.597	771.043	724.417	14,0%	19,0%	-5,9%	-4,8%
2007'	Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών και φρούτων, που παίρνονται από βράσιμο, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	645.398	1.545.783	417.704	1.002.025	485.427	585.962	460.026	826.127	224.175	320.715	54,5%	54,3%	187,9%	382,0%
1301'	Γομολάκκα καθώς και φυσικά κόμματα, ρητίνες, κομμορητίνες, βάλασμα, και άλλες ελαιορητίνες	428.508	5.958	486.000	6.000	972.000	12.000	742.500	9.900	741.000	9.000	-11,8%	-0,7%	-42,2%	-33,8%
2005'	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ζίδι, μη κατεψυγμένα (εκτός από τα διατηρημένα με ζάχαρη και εκτός από ντομάτες, μανιτάρια και τρούφες)	350.735	108.167	429.191	172.680	413.625	165.602	605.455	219.411	528.005	180.300	-18,3%	-37,4%	-33,6%	-40,0%
0710'	Λαχανικά, άβραστα ή βρασμένα στο νερό ή στον ατμό, κατεψυγμένα	255.055	431.773	62.878	110.854	56.646	72.532	0	0	0	0	305,6%	289,5%		
2009'	Χυμοί φρούτων, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο μούστος σταφυλιών, ή λαχανικών, που δεν έχουν υποστεί ζύμωση, χωρίς προσθήκη αλκοόλης, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	249.592	170.560	283.708	220.040	21.444	19.593	178.384	103.389	195.208	151.083	-12,0%	-22,5%	27,9%	12,9%
0802'	Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξηροί, έστω και χωρίς το κέλυφος ή τη φλούδα τους (εκτός από καρδιά κοκοφοινίκων, καρδιά Βραζιλίας και καρδιά ανακαρδιοειδών)	228.211	27.015	236.639	35.028	19.500	7.000	0	0	79.411	20.000	-3,6%	-22,9%	187,4%	35,1%
1901'	Εκχυλίσματα βύνης, καθώς και παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια, σιμιγδάλια, άμυλα κάθε είδους ή εκχυλίσματα βύνης, που δεν περιέχουν σκόνη κακάου ή περιέχουν σε αναλογία < 40% κατά βάρος υπολογιζόμενο με βάση την πλήρη απολίπανση, π.δ.κ.α.	185.295	54.753	93.160	25.000	115.580	31.250	287.930	78.185	177.557	48.921	98,9%	119,0%	4,4%	11,9%
1509'	Ελαιόλαδο και τα κλάσματα του, που λαμβάνονται αποκλειστικά από ελιές με τη χρήση μηχανικών ή φυσικών μέσων υπό συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου, έστω και εξευγενισμένα, αλλά χημικά μη μετασχηματισμένα	184.587	29.876	257.632	44.203	275.576	46.188	574.298	128.272	507.482	108.998	-28,4%	-32,4%	-63,6%	-72,6%
2101'	Εκχυλίσματα, αποστάγματα και συμπυκνώματα καφέ, τσαγιού ή ματέ και παρασκευάσματα με βάση τα προϊόντα αυτά ή με βάση τον καφέ, το τσάι ή το ματέ. Ριζές καχωρίου φρυγμένες και άλλα φρυγμένα υποκατάστατα του καφέ και τα εκχυλίσματα, αποστάγματα	155.752	10.141	0	0	0	0	0	0	0	0				
0406'	Τυριά και πηγμένο γάλα για τυρί	151.238	22.667	119.232	22.887	80.820	12.462	145.105	20.258	109.931	14.962	26,8%	-1,0%	37,6%	51,5%
2001'	Λαχανικά, καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ζίδι ή οξικό οξύ	148.600	45.960	77.800	21.360	111.658	36.720	224.947	69.781	60.358	16.026	91,0%	115,2%	146,2%	186,8%
1905'	Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, έστω και με προσθήκη κακάου, όστιες, κάψουλες κενές των τύπων που χρησιμοποιούνται για φάρμακα, αζιμοσφραγίδες, ξεραμένες ζύμες από αλεύρι ή άμυλο κάθε είδους σε φύλλα και παρόμοια προϊόντα	138.797	30.902	81.539	17.428	125.110	20.483	86.419	15.679	36.819	9.748	70,2%	77,3%	277,0%	217,0%
1211'	Φυτά, μέρη φυτών, σπόροι και καρποί των ειδών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία, την ιατρική ή για χρήσεις εντομοκτόνες, παρυσιοκτόνες ή παρόμοιες, νωπά ή ξηρά, έστω και κομμένα, σπασμένα ή σε σκόνη	79.041	16.720	72.245	28.692	30.553	6.800	65.435	27.500	37.792	12.500	9,4%	-41,7%	109,1%	33,8%
1605'	Μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια, παρασκευασμένα ή διατηρημένα	64.088	30.624	27.989	11.232	0	0	0	0	0	0	129,0%	172,6%		
1302'	Χυμοί και εκχυλίσματα φυτικά, ηηκτικές ύλες, ηηκτινικές και ηηκτικές ενώσεις, άγαρ και άλλα βλενώδη και ηηκτικά φυτικά παράγωγα, έστω και τροποποιημένα	62.662	3.375	22.808	1.882	15.988	811	8.766	449	8.766	449	174,7%	79,3%	614,8%	651,7%
0910'	Ζιγγίβερι, κρόκος (σαφορά), cingula, θυμάρι, φύλλα δάφνης, cingy και άλλα μπαχαρικά (εκτός από πιπέρι του είδους piper, πιπέρια του γένους Capsicum ή του γένους Pimenta, βανίλια, κανέλα, άνηθ κανελόδενδρου, γαρύφαλα (καρποί, άνηθ και μίσχοι), μοσχόκάρυδα	46.820	7.020	15.100	700	0	0	0	0	0	0	210,1%	902,9%		
1209'	Σπέρματα, καρποί και σπόροι για σπορά (εκτός από όσπρια και γλυκό καλαμπόκι, καφέ, τσάι, ματέ και μπαχαρικά, δημητριακά, σπέρματα και ελαιώδεις καρπούς, καθώς και εκτός από σπόρους και καρπούς των ειδών που χρησιμοποιούνται κυρίως στην αρωματοποιία	34.364	37	41.424	6	15.256	52	6.747	5	15.448	194	-17,0%	516,7%	122,4%	-80,9%
1103'	Πηλοούρια, σιμιγδάλια και συσσωματώματα με μορφή σβόλων από δημητριακά	32.941	92.200	0	0	0	0	0	0	0	0				

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Τα στοιχεία του 2018 είναι προσωρινά.

Με βάση τα στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ. και με κριτήριο την **αξία** στις κυριότερες κατηγορίες εξαγόμενων αγροτικών μας προϊόντων και με βάση την ταξινόμηση τετραψήφια κωδικών δασμολογίου, **αυξήσεις** κατά την περίοδο 2014-2018 εμφάνισαν οι εξαγωγές μας σε παρασκευάσματα διατροφής (Κ.Δ.2106-αύξηση 1942,5%), σε φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα κλπ. (Κ.Δ.0810-αύξηση 75,5%), σε γλυκά κουταλιού & μαρμελάδες φρούτων (Κ.Δ.2007-αύξηση 187,9%), σε χυμούς φρούτων & λαχανικών (Κ.Δ.2009-αύξηση 27,9%), σε καρπούς με κέλυφος (Κ.Δ.0802-αύξηση 187,4%), σε εκχυλίσματα βύνης & παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια (Κ.Δ.1901-αύξηση 4,4%), σε τυριά (Κ.Δ.0406-αύξηση 37,6%), σε λαχανικά & καρπούς διατηρημένα σε ξύδι / οξικό οξύ (Κ.Δ.2001-αύξηση 146,2%) και σε προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής & μπισκοτοποιίας (Κ.Δ.1905-αύξηση 277%). Αντιθέτως, **μειώσεις** σημείωσαν οι εξαγωγές μας μήλων / αχλαδιών / κυδωνιών (Κ.Δ.0808-μείωση 13,5%), βερίκοκων, κερασιών, ροδάκινων και δαμάσκηνων (Κ.Δ.0809-μείωση 17%), παρασκευασμένων & διατηρημένων φρούτων (Κ.Δ.2008-μείωση 34,1%), παρασκευασμάτων σοκολάτας / κακάο (Κ.Δ.1806-μείωση 5,9%), γομολάκκας & λοιπών φυτικών ρητινών (Κ.Δ.1301-μείωση 42,2%), διατηρημένων λαχανικών (Κ.Δ.2005-μείωση 33,6%) και ελαιολάδου (Κ.Δ.1509-μείωση 63,6%).

Επιπλέον, **εμφανίστηκαν ως νέες μεταξύ των κατηγοριών εξαγόμενων αγροτικών προϊόντων μας** τα κατεψυγμένα λαχανικά (Κ.Δ. 0710) και τα εκχυλίσματα καφέ / τσαγιού / ματέ (Κ.Δ.2101), ενώ εξανεμίστηκαν εξαγωγές προϊόντων όπως οι πίτες & στερεά υπολείμματα από την εξαγωγή λαδιών (2306), τα αλεύρια σιταριού ή σμιγαδιού (1101), τα επεξεργασμένα αυγά (0408), καθώς και τα κατεργασμένα & κατεψυγμένα φρούτα (0811).

Από πλευράς **ποσοτήτων** στις κύριες κατηγορίες ελληνικών εξαγόμενων προϊόντων, **αυξήσεις** κατά την περίοδο 2014-2018 σημειώθηκαν στα μήλα / αχλάδια / κυδώνια (Κ.Δ.0808-αύξηση 2%), στα βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα και δαμάσκηνα (Κ.Δ.0809-αύξηση 2,1%), στα παρασκευάσματα διατροφής (Κ.Δ.2106-αύξηση 4272,9%), στις φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα κλπ. (Κ.Δ.0810-αύξηση 99,5%), στα γλυκά κουταλιού & μαρμελάδες φρούτων (Κ.Δ.2007-αύξηση 382%), στους χυμούς φρούτων & λαχανικών (Κ.Δ.2009-αύξηση 12,9%), στους καρπούς με κέλυφος (Κ.Δ.0802-αύξηση 35,1%), στα εκχυλίσματα βύνης & παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια (Κ.Δ.1901-αύξηση 11,9%), στα τυριά (Κ.Δ.0406-αύξηση 51,5%), στα λαχανικά & καρπούς διατηρημένα σε ξύδι / οξικό οξύ (Κ.Δ.2001-αύξηση 186,8%) και στα προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής & μπισκοτοποιίας (Κ.Δ.1905-αύξηση 217%). Αντιθέτως, **μειώσεις** καταγράφηκαν, αντίστοιχα, στις ποσότητες των εξαγωγών μας παρασκευασμένων & διατηρημένων φρούτων (Κ.Δ.2008-μείωση 30,3%), παρασκευασμάτων σοκολάτας / κακάο (Κ.Δ.1806-μείωση 4,8%), γομολάκκας & λοιπών φυτικών ρητινών (Κ.Δ.1301-μείωση 33,8%), διατηρημένων λαχανικών (Κ.Δ.2005-μείωση 40%) και ελαιολάδου (Κ.Δ.1509-μείωση 72,6%).

Το επτάμηνο 2019, οι εξαγωγές μας αγροτικών προϊόντων προς Αίγυπτο (κεφαλαίων 01-23 του δασμολογίου) εμφανίζονται αυξημένες κατά 106% έναντι της αντίστοιχης περιόδου το 2018, ανερχόμενες σε €21,36 εκατ. (€10,37 εκατ. το επτάμηνο 2018). Ως κυριότερες τετραψήφιες κατηγορίες των εξαγωγών μας καταγράφονται τα μήλα / αχλάδια / κυδώνια (Κ.Δ.0808, €9,9 εκατ., αύξηση 201,2%), τα

παρασκευασμένα & διατηρημένα φρούτα (Κ.Δ.2008, €2,59 εκατ., αύξηση 58,3%), τα βερίκοκα / κεράσια / ροδάκινα (Κ.Δ.0809, €2,12 εκατ. αύξηση 13,6%), τα παρασκευάσματα διατροφής (Κ.Δ.2106, €1,48 εκατ., αύξηση 56,8%), οι φράουλες / σμέουρα / βατόμουρα (Κ.Δ.0810, €926,63 χιλ., αύξηση 134,4%) και οι χυμοί φρούτων & λαχανικών (Κ.Δ.2009, €567,72 χιλ., αύξηση 1167,1%), ενώ επανεμφανίζεται η κατηγορία του σογιέλαιου (Κ.Δ.1507, €877 χιλ., έναντι μηδενικών εξαγωγών το 2018).

Στο σημείο αυτό θεωρούμε απαραίτητο να υπογραμμίσουμε, όσον αφορά τα αιγυπτιακά στοιχεία (CAPMAS), ότι δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως επαρκώς αξιόπιστα και συνεπώς δεν είναι σκόπιμο να γίνουν αποδεκτά προς συγκρίσεις δεδομένου ότι παρουσιάζουν σημαντικές συστηματικές αποκλίσεις από τα ελληνικά σε ότι αφορά την αξία. Επιπλέον, τηρούμε γενικότερα σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την ακρίβεια και ορθότητα των αιγυπτιακών στοιχείων και από πλευράς καταγραφής των ποσοτήτων, γι' αυτόν το λόγο δεν περιλαμβάνουμε στην ανάλυσή μας τις ποσότητες.

Στον κατωτέρω πίνακα μπορούμε να διακρίνουμε το μερίδιο που κατέχουν οι ελληνικές εξαγωγές στο σύνολο των αιγυπτιακών εισαγωγών σειράς κύριων κατηγοριών προϊόντων (ανά διψήφια κεφάλαια του δασμολογίου), καθώς και τα μερίδια των κύριων ανταγωνιστών/προμηθευτριών χωρών της αιγυπτιακής αγοράς το 2018, με την υπόμνηση ότι η ένδειξη (-) σημαίνει ότι το ελληνικό μερίδιο είναι είτε ανύπαρκτο, ή εντελώς αμελητέο. Ξεχωρίζουν **τα αρκετά υψηλά μερίδια που κατέχουν τα ελληνικά προϊόντα** στις αιγυπτιακές εισαγωγές υπό κεφάλαια 08 (καρποί & φρούτα, 16,51%), 20 (παρασκευάσματα λαχανικών & φρούτων, 7,96%) και 19 (παρασκευάσματα δημητριακών, 1,7%).

Πίνακας 8.: Μερίδια προμηθευτριών χωρών σε αιγυπτιακές εισαγωγές τροφίμων & ποτών (2018)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ 2018 (%)	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 2018 (%)
10 - ΣΙΤΗΡΑ	-	Ρωσία (42,6%), Ουκρανία (18,7%), Αργεντινή (11,1%), Βραζιλία (9,6%), ΗΠΑ (8,4%), Ρουμανία (5,1%)
12 – ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ ΣΠΟΡΟΙ	0,01%	ΗΠΑ (68,1%), Κίνα (7,7%), Ουκρανία (5,5%), Σουδάν (3,6%),
02 - ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ	-	Βραζιλία (67,9%), ΗΠΑ (18,1%), Ινδία (7,7%),
15 – ΛΙΠΗ & ΕΛΑΙΑ	0,02%	Ινδονησία (53,5%), Ρωσία (18,7%), Αργεντινή (10%), Μαλαισία (7,5%)
03 - ΙΧΘΥΗΡΑ	0,01%	Ολλανδία (20,6%), ΗΑΕ (17,5%), Νορβηγία (10,3%), Ιαπωνία (10,3%)
04 – ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ, ΑΥΤΑ, ΜΕΛΙ	0,04%	Ν. Ζηλανδία (37,2%), Ινδία (8,1%), Γερμανία (6,9%), Ολλανδία (6,2%)
23 – ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ & ΖΩΩΤΡΟΦΕΣ	0,03%	Αργεντινή (37,7%), ΗΠΑ (25,3%), Ουκρανία (5%), Κίνα (4,5%)
09 – ΤΣΑΪ, ΚΑΦΕΣ & ΜΠΙΑΧΑΡΙΚΑ	-	Κένυα (46,9%), Ινδονησία (10,8%), Βιετνάμ (10,4%), Ινδία (10,3%)

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ 2018 (%)	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 2018 (%)
17 – ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	0,01%	Βραζιλία (47,2%), Γαλλία (27,3%), Βέλγιο (9,2%), Πολωνία (7%)
07 – ΛΑΧΑΝΙΚΑ & ΡΙΖΕΣ	0,07%	Αυστραλία (21,1%), Λιθουανία (18,7%), Βρετανία (13,5%), Καναδάς (12,8%)
08 – ΚΑΡΠΟΙ & ΦΡΟΥΤΑ	16,51%	Πολωνία (16,6%), Ιταλία (13,1%), Λίβανος (10,5%), Συρία (10,4%),
21 – ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	0,08%	Ιρλανδία (28,4%), Βρετανία (6,5%), Γερμανία (6,4%), Ολλανδία (6%)
01 – ΖΩΝΤΑ ΖΩΑ	-	Σουδάν (29,4%), Βραζιλία (28,8%), Ουρουγουάη (6,9%), Γερμανία (6,3%)
16 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ & ΙΧΘΥΗΡΩΝ	-	Ταϊλάνδη (84,1%), Βιετνάμ (4%), Βραζιλία (3,4%)
18 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΑΣ	0,59%	Μαλαισία (18,6%), ΗΑΕ (11%), Ολλανδία (9,4%), Γκάνα (9,4%), Ινδονησία (7,1%)
19 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΩΝ	1,70%	Ολλανδία (35,2%), Ελβετία (12,8%), Γαλλία (9,3%), Ισπανία (6,7%)
20 – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΦΡΟΥΤΩΝ	7,96%	Ισπανία (19,3%), Κίνα (11%), Τουρκία (8,1%), ΗΑΕ (7%)
22 – ΠΟΤΑ & ΞΥΔΙ	-	Βρετανία (27,9%), Αυστρία (24,7%), Γαλλία (16%)
11 – ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΑΣ	0,14%	Τουρκία (29,6%), Γερμανία (17,3%), Ολλανδία (9,1%), Γαλλία (7,9%)
13 – ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ, ΦΥΤΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ	-	Ινδία (13%), Κίνα (3%), Τσεχία (11,4%), Γερμανία (12,6%)

ΠΗΓΗ: CAPMAS, στοιχεία αιγυπτιακών εισαγωγών έτους 2018

2. ΝΩΠΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

2 (α) Η Αίγυπτος ως παραγωγός & εξαγωγέας νωπών φρούτων & λαχανικών

Κατ' αρχάς θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Αίγυπτος αποτελεί μεγάλο παραγωγό και εξαγωγέα νωπών αγροτικών προϊόντων, και συγκεκριμένα κρεμμυδιών, πατάτας, τομάτας και φασολιών από πλευράς λαχανικών, και πορτοκαλιών, σταφυλιών, φράουλας, λεμονιών, καρπουζιών, καθώς και λοιπών εσπεριδοειδών, αλλά και τροπικών φρούτων (μάνγκο, γκουάβα κλπ) από πλευράς καρπών. Σημειωτέον ότι ορισμένα είδη εξάγονται σε αξιόλογες ποσότητες και αξίες και προς τη χώρα μας (κυρίως πατάτες, με αξία €50,28 εκατ. το 2018, σύμφωνα με τα ελληνικά στοιχεία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)). Στους κατωτέρω 2 πίνακες παρουσιάζουμε τις κυριότερες αιγυπτιακές εξαγωγές νωπών φρούτων και λαχανικών, σε αξίες και ποσότητες, κατά την τριετία 2016-2018, επιφυλασσόμενοι πάντοτε ως προς την ακρίβεια των αιγυπτιακών στοιχείων, κυρίως όσον αφορά τις ποσότητες.

Το γεγονός ότι η Αίγυπτος αποτελεί η ίδια μεγάλο και καθιερωμένο διεθνώς παραγωγό σχετικά φθηνών νωπών αγροτικών προϊόντων, ορισμένα εκ των οποίων αρκετά καλής ποιότητας, είναι ευνόητο πως δημιουργεί συνθήκες έντονου

ανταγωνισμού ή ακόμη και «αποκλεισμού» ορισμένων ελληνικών νωπών από την αιγυπτιακή αγορά. Πάντως, επισημαίνουμε ότι σε συνολικό επίπεδο η αιγυπτιακή αγορά αναζητά τα αναγνωρισμένης υψηλής ποιότητας ελληνικά φρούτα, τα οποία κατέχουν συνολικά αρκετά υψηλό μερίδιο στις αιγυπτιακές εισαγωγές (16,51% το 2016), σε συγκεκριμένους κλάδους όπου η εγχώρια παραγωγή παρουσιάζει ελλείψεις (λ.χ. μήλα, ροδάκινα, ακτινίδια). Επισημαίνουμε επίσης ότι σε αρκετές περιπτώσεις, η ποιότητα και η ασφάλεια των αιγυπτιακών νωπών αγροτικών προϊόντων έχει αμφισβητηθεί σε διεθνές επίπεδο, κυρίως από τρίτες –εκτός Ε.Ε.– χώρες, ορισμένες από τις οποίες υιοθετούν κατά καιρούς προσωρινές απαγορεύσεις εισαγωγών νωπών λαχανικών και φρούτων από την Αίγυπτο, κυρίως λόγω ανίχνευσης υψηλών επιπέδων υπολειμμάτων παρασιτοκτόνων, πάνω από τα διεθνώς επιτρεπόμενα όρια. Επίσης, και η Ε.Ε. εφαρμόζει κατά καιρούς αυστηρούς ελέγχους στα εισαγόμενα από την Αίγυπτο φορτία αρκετών κατηγοριών νωπών προϊόντων, όπως επί παραδείγματι τα σταφύλια, τα guavas κ.α.

Πίνακας 9: Αιγυπτιακές εξαγωγές λαχανικών 2016-2018

	2016		2017		2018	
	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)
Πατάτες	141.601.350	401.043.356	262.683.792	781.635.828	196.098.225	695.149.981
Κρεμμύδια	197.053.041	441.422.405	206.743.591	566.158.320	116.539.918	444.706.400
Φασόλια κοινά	43.487.268	25.326.790	50.210.870	57.122.971	74.525.212	81.590.181
Τομάτες	66.355.259	109.707.650	32.153.575	62.768.405	41.468.284	170.604.151
Άλλα λαχανικά & μείγματα	42.262.732	44.520.357	38.647.449	30.166.193	36.658.640	45.933.542
Λοιπά κατεψυγμένα λαχανικά	30.843.294	40.636.896	27.015.221	81.131.001	33.570.572	30.873.014
Φασόλια με κέλυφος ή χωρίς, νωπά ή ψυγμένα	47.827.829	32.578.128	37.663.585	27.346.004	33.032.464	28.329.569
Αποξηραμένα κρεμμύδια	29.477.769	17.849.421	35.642.213	14.950.292	30.535.384	13.184.475
Μείγματα λαχανικών μη μαγειρεμένα, κατεψυγμένα	22.368.781	20.660.838	21.704.652	16.564.476	26.154.745	39.156.578
Φασόλια “Vigna Mungo”	13.185.793	21.422.872	19.904.189	22.662.088	22.889.544	29.705.209
Αγκινάρες κατεψυγμένες	33.724.703	39.143.459	31.578.111	17.705.610	21.666.081	13.059.750
Γλυκοπατάτες νωπές, ψυγμένες ή αποξηραμένες	10.085.097	7.382.207	11.328.549	22.999.945	20.088.898	44.771.269

	2016		2017		2018	
Μείγματα λαχανικών μαγειρεμένα	27.069.188	32.665.467	24.395.876	17.721.615	19.989.762	15.828.609
Φασόλια κοινά, συμπ/νων λευκών	16.522.004	11.391.840	18.627.926	25.672.545	15.472.214	17.666.905
Ελιές, προσωρινά διατηρημένες	15.068.800	11.268.462	15.601.238	33.144.468	15.252.427	13.336.218
Μαρούλια νωπά ή ψυγμένα	12.022.596	17.767.702	18.051.885	24.253.473	14.287.264	28.751.536
ΣΥΝΟΛΟ						
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 07	949.008.350		1.068.640.620		906.188.394	

ΠΗΓΗ: CAPMAS

Πίνακας 10: Αιγυπτιακές εξαγωγές καρπών & φρούτων 2016-2018

	2016		2017		2018	
	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)	Αξίες (\$)	Ποσοτ. (kg)
Πορτοκάλια νωπά	494.338.472	1.338.081.385	547.076.136	1.362.883.727	662.104.954	1.602.040.490
Σταφύλια νωπά	214.512.990	133.794.123	236.966.995	130.301.475	220.288.531	351.060.002
Φράουλες παρ/σμένες & κατεψυγμένες	43.647.572	50.612.146	67.220.876	65.193.790	120.520.955	107.739.547
Φράουλες νωπές	98.186.948	138.630.635	89.863.948	40.613.569	73.773.552	43.556.238
Νωποί καρποί roman	112.487.603	138.708.720	93.326.327	162.114.896	72.750.489	140.483.419
Μανταρίνια νωπά	29.661.506	49.895.858	43.181.059	156.128.001	59.366.815	129.891.701
Χουρμάδες νωποί	12.818.574	13.114.361	8.766.943	10.672.809	31.235.870	28.933.281
Λεμόνια & limes νωπά	19.803.875	31.144.973	24.909.569	59.352.365	27.482.388	91.289.455
Mangos νωπά	31.123.497	28.418.208	34.034.112	40.392.824	25.197.455	67.402.828
Μπανάνες Αντιλλών, νωπές ή ξερές	8.571.351	10.752.154	19.664.175	33.513.163	22.539.023	41.733.652
Χουρμάδες αποξηραμένοι	27.720.153	27.389.281	24.049.255	26.675.280	17.846.706	21.117.957
Ροδάκινα νωπά	11.720.924	10.925.635	21.438.226	26.428.184	14.687.911	17.184.027
Καρπούζια νωπά	16.937.708	32.747.243	17.420.182	35.096.213	8.194.147	21.293.120
Grapefruits νωπά	9.798.247	14.157.442	7.826.787	12.856.245	7.290.836	11.436.418

	2016		2017		2018	
Guavas νωπά	22.557.395	22.336.025	16.221.304	20.226.048	5.670.491	9.549.710
Λοιπά νωπά φρούτα	12.370.694	15.107.635	3.705.044	4.418.876	4.184.569	6.035.748
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 08	1.187.697.553		1.279.994.351		1.391.142.688	

ΠΗΓΗ: CAPMAS

3. Οι αιγυπτιακές εισαγωγές νωπών φρούτων & λαχανικών από Ελλάδα & ο ανταγωνισμός (έτη 2017 & 2018)

(α) Μήλα, αχλάδια & κυδώνια νωπά (0808): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που έχει δείξει αξιόλογες προοπτικές από το 2012 και μετά, αφορά δε εξαγωγές ελληνικών μήλων. Οι εν λόγω εξαγωγές μας εντατικοποιήθηκαν μετά την επιδείνωση της κατάστασης στη Συρία, που αποτελούσε βασικό προμηθευτή της αιγυπτιακής αγοράς με μήλα και άλλα φρούτα. Ωστόσο, την τελευταία διετία έχουν διεισδύσει εξαιρετικά επιθετικά στην αγορά οι εξαγωγές πολωνικών μήλων, που το 2018 κατέκτησαν κυρίαρχο μερίδιο στις αιγυπτιακές εισαγωγές. Οι εξαγωγές μας στην εν λόγω δασμολογική κλάση έχουν μειωθεί κατά 13,5% στη διάρκεια της πενταετίας 2014-2018, περνώντας από τα επίπεδα των €18,34 εκατ. το 2014 στα €15,87 εκατ. το 2018, έχοντας μάλιστα στο μεταξύ υπερβεί το επίπεδο των €20 εκατ. το 2015 (€22,37 εκατ.). Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσιάζουν πάντως ελαφρά αυξητική τάση στο διάστημα της ως άνω πενταετίας, κατά 2%, υπερβαίνοντας λίγο τους 38 χιλ. τόνους το 2018. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας μήλων εκτιμώνται ως αξιόλογες, δεδομένου του εκπεφρασμένου ενδιαφέροντος από εδώ εμπόρους, υπό την προϋπόθεση ότι θα διατηρήσουμε επαρκώς υψηλό επίπεδο ποιότητας, μη ενδίδοντας στις «πιέσεις» της εδώ αγοράς για χαμηλότερες τιμές και ενδεχομένως για χαμηλότερης ποιότητας προϊόντα.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται εμφανίζονται ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$47,08 εκατ. το 2018 και στα \$40,13 εκατ. το 2017, οι οποίες δεν συνάδουν με τα ελληνικά στοιχεία. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν μερίδιο αγοράς των ελληνικών μήλων (σε αξίες) στο 20,7% κατατάσσοντάς μας 2^ο μεγαλύτερο προμηθευτή το 2018 (έναντι 18,3% το 2017), με κυρίαρχη προμηθεύτρια την Πολωνία (30,8%), και άλλες σημαντικές προμηθεύτριες χώρες τις Ιταλία (μερίδιο 17,9%), Λίβανο (14,2%) και Συρία (10,2%).

(β) Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα (0809): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που αφορά εξαγωγές ελληνικών δαμάσκημων, ροδάκινων, βερίκοκων, καθώς επίσης και λίγων κερασιών, οι οποίες έχουν ακολουθήσει πορεία με αρκετές διακυμάνσεις την τελευταία πενταετία, περνώντας από τα €4,14 εκατ. το 2014, στα €3,44 εκατ. το 2018, αφού προηγουμένως είχαν πέσει στα €1,12 εκατ. το 2017. Η συνολική μείωση των εξαγωγών μας σε αξίες μεταξύ 2014 και 2018 ανέρχεται σε 17%. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν συνολικά ανοδικές τάσεις στο διάστημα 2014-2018, περνώντας από τους 7,67 χιλ. τόνους το 2014 στους 7,84 χιλ. τόνους το 2018. Οι

προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας, ιδιαίτερα ροδάκινων και δαμάσκηνων, εκτιμώνται ως αξιόλογες.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται εμφανίζονται επίσης ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$16,66 εκατ. το 2018, έναντι \$5,89 εκατ. το 2017. Τα αιγυπτιακά στοιχεία δείχνουν συνολικό μερίδιο αγοράς των ελληνικών ροδάκινων και δαμάσκηνων (σε αξίες) στο 41,5% κατατάσσοντάς μας κυρίαρχο προμηθευτή το 2018 (έναντι 28,7% το 2017), με άλλες σημαντικές προμηθεύτριες χώρες το Λίβανο (μερίδιο 23,1%), τη Συρία (μερίδιο 22%) και την Ιταλία (11,3%). Στη μερικότερη κατηγορία των ροδάκινων (08093000, τα αιγυπτιακά στοιχεία δίνουν αξία εξαγωγών μας το 2018 στα \$7,19 εκατ., με ηγετικό μερίδιο αγοράς στο 62,6%, ενώ ακολουθεί ο Λίβανος (μερίδιο 26,3%). Στα δαμάσκηνα (08094000), τα αιγυπτιακά στοιχεία δίνουν αξία εξαγωγών μας το 2018 στα \$7,43 εκατ., με κυρίαρχο μερίδιο αγοράς στο 32% και σημαντικούς ανταγωνιστές τη Συρία (μερίδιο 27,6%), το Λίβανο (μερίδιο 22,8%) και την Ιταλία (μερίδιο 17,1%). Τέλος, στα βερίκοκα (08091000), τα αιγυπτιακά στοιχεία δίνουν αξία εξαγωγών μας το 2018 στα \$1,22 εκατ., με κυρίαρχο μερίδιο αγοράς (56,1%) και σημαντικούς ανταγωνιστές το Λίβανο (27,6%) και τη Συρία (16,1%).

(γ) Φράουλες, σμέουρα, βατόμουρα και λοιπά νωπά φρούτα (0810): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που αφορά εξαγωγές ελληνικών ακτινιδίων, οι οποίες αφού ακολούθησαν συνολικά ανοδική πορεία την τελευταία πενταετία, από τις €824,5 χιλ. το 2014 στα €1,45 εκατ. 2018 (αύξηση 75,5%). Οι εξαγόμενες ποσότητες διπλασιάστηκαν στο διάστημα 2014-2018, περνώντας από τους 1,58 χιλ. τόνους το 2014 στους 3,16 χιλ. τόνους το 2018. Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών μας ακτινιδίων εκτιμώνται επίσης ως σχετικά αξιόλογες, λαμβανομένου βεβαίως υπόψη ότι κυρίαρχος της αγοράς είναι μακράν η Ιταλία.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι αξίες εξαγωγών που μας αποδίδονται συνολικά στην κλάση 0810 εμφανίζονται επίσης ιδιαίτερα μεγάλες, στα \$6,01 εκατ. το 2018, έναντι \$2,25 εκατ. το 2017, με μερίδιο αγοράς το 2018 στο 32,1%, έναντι 51,3% της Ιταλίας. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δείχνουν μερίδιο αγοράς των ελληνικών ακτινιδίων (σε αξίες) στο 37,5%, που αντιστοιχεί σε αξία \$6 εκατ., κατατάσσοντάς μας 2^ο μεγαλύτερο προμηθευτή το 2018 (έναντι 25,1% το 2017), με κυρίαρχη προμηθεύτρια την Ιταλία (μερίδιο 60,2%).

4. Οι αιγυπτιακές εισαγωγές μεταποιημένων αγροτικών προϊόντων από Ελλάδα & ο ανταγωνισμός (έτη 2017 & 2018)

(α) Παρασκευάσματα καρπών & φρούτων (2008): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που παραδοσιακά κατατάσσεται μεταξύ των κορυφαίων στις ελληνικές εξαγωγές τροφίμων προς την Αίγυπτο και συνίσταται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε εξαγωγές **κονσερβοποιημένων ροδάκινων**, καταλαμβάνοντας την 3^η θέση μεταξύ των εξαγωγών μας το 2018, με αξία στα €2,97 εκατ. Οι εξαγωγές μας παρασκευασμάτων φρούτων ακολούθησαν συνολικά πτωτική πορεία την πενταετία 2014-2018 (-34,1% σε αξίες), περνώντας από τα €4,51 εκατ. το 2014 στα €2,97 εκατ. 2018. Οι εξαγόμενες ποσότητες παρουσίασαν επίσης συνολικά πτωτική

τάση στο διάστημα 2014-2018, περνώντας από τους 5,4 χιλ. το 2014 στους 3,77 χιλ. τόνους το 2018. Η διατήρηση και επέκταση της παρουσίας των ελληνικών κονσερβοποιημένων ροδάκινων στην αιγυπτιακή αγορά θα απαιτήσει πρόσθετες επενδύσεις από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων για άνοιγμα νέων και ανεκμετάλλευτων καναλιών διανομής. Επισημαίνουμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές κονσερβοποιημένων ροδάκινων προς την Αίγυπτο διατίθενται στην εδώ αγορά ως προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας και δεν αφορά επώνυμα ελληνικά προϊόντα.

Όσον αφορά την εικόνα του ανταγωνισμού με βάση τα αιγυπτιακά στοιχεία, οι εξαγωγές που μας αποδίδονται ανέρχονται σε \$4,04 εκατ. το 2018 έναντι \$3,92 εκατ. το 2017. Τα αιγυπτιακά στοιχεία μας αποδίδουν το 2018 τη δεύτερη θέση μεταξύ των κύριων προμηθευτών της αγοράς με μερίδιο των εξαγωγών μας υπό δασμολογική κλάση 2008 (σε αξίες) στο 19% (έναντι 19,7% το 2017), με κυρίαρχη την Ισπανία (μερίδιο 26%) και άλλες κύριες προμηθεύτριες την Ταϊλάνδη (μερίδιο 17,8%), την Τουρκία (μερίδιο 12,2%) και την Ιταλία (μερίδιο 11,2%). Συγκεκριμένα στα κονσερβοποιημένα ροδάκινα, τα αιγυπτιακά στοιχεία μας δίνουν κυρίαρχο μερίδιο της τάξεως του 70,2%, με αξία \$3,81 εκατ. το 2018.

(β) Λοιπά παρασκευάσματα διατροφής (2106): Στην εν λόγω 4ψηφια δασμολογική κλάση καταγράφονται τα τελευταία χρόνια εντυπωσιακά αυξητικές τάσεις στις ελληνικές εξαγωγές, οι οποίες έχουν περάσει από τις €91,3 χιλ. το 2014 στα €1,86 εκατ. το 2018, με τις ποσότητες να εμφανίζουν επίσης εξαιρετικά μεγάλη άνοδο, από τους 32,7 τόνους το 2014 στους 1,43 χιλ. τόνους το 2018.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές λοιπών παρασκευασμάτων διατροφής το 2018 μόλις στις \$152,73 χιλ. έναντι \$15,04 χιλ. το 2017. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών παρασκευασμάτων διατροφής (σε αξίες) το 2018 τοποθετείται στο 0,08%, με κυρίαρχες προμηθεύτριες χώρες την Ιρλανδία (μερίδιο 34,2%), την Ολλανδία (μερίδιο 7,1%), τη Γερμανία (μερίδιο 6,8%), την Ταϊλάνδη (μερίδιο 6,8%) και τη Βρετανία (μερίδιο 6,7%).

(γ) Σοκολάτα & παρασκευάσματα από κακάο (1806): Πρόκειται επίσης για δασμολογική κλάση στην οποία οι ελληνικές εξαγωγές κινούνται την πενταετία 2014-2018 σε επίπεδα κάτω του €1 εκατ., εμφανίζοντας σχετική σταθερότητα περίε των €700 χιλ., με εξαίρεση το έτος 2015 που ξεπέρασαν τις €900 χιλ. Κατά την περίοδο 2014-2018, η αξία των ελληνικών εξαγωγών σοκολατοειδών προς Αίγυπτο μειώθηκε ελαφρά κατά 5,9%, ανερχόμενη το 2018 σε €725,62 χιλ. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2018 ανήλθαν στους 689,7 τόνους, έναντι 579,7 τόνων το 2017 και 724,4 τόνων το 2014. Η ελληνική σοκολάτα αποτελεί προϊόν με σχετικά περιορισμένη αλλά σταθερή παρουσία στην αγορά της Αιγύπτου και μάλιστα σε μεγάλες αλυσίδες του λιανεμπορίου, η ενίσχυση της οποίας θα μπορούσε ενδεχομένως να επιτευχθεί με ακόμη μεγαλύτερο «άνοιγμα» σε περισσότερα μαζικά κανάλια διανομής. Ας σημειωθεί ότι η εισαγωγή προϊόντων σοκολάτας το 2016 αλλά και το 2017 επηρεάστηκε σοβαρά από καθυστερήσεις στη λήψη εγκρίσεων από το Υπουργείο Εμπορίου στο πλαίσιο των διαδικασιών πιστοποίησης που εισήγαγε το Διάταγμα του Υπ. Εμπορίου 43/2016, στο οποίο έχουμε αναφερθεί διεξοδικά ανωτέρω, υπό κεφάλαιο για εισαγωγικές διατυπώσεις – πιστοποιητικά.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2018 στις \$785,91 χιλ. έναντι \$773,03 χιλ. το 2017. Το μερίδιο αγοράς της ελληνικής σοκολάτας (σε αξίες) το 2018 τοποθετείται στο 1,4% (2,2% το 2017), ενώ κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες εμφανίζονται οι ΗΑΕ (μερίδιο 27,2%), Ιταλία (μερίδιο 15%), Πολωνία (μερίδιο 7,8%) και Γερμανία (μερίδιο 7,6%).

(δ) Γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες (2007): Πρόκειται για δασμολογική κλάση στην οποία οι ελληνικές εξαγωγές κινούνται σταθερά και αξιόλογα ανοδικά την πενταετία 2014-2018, με συνολική αύξηση της αξίας τους, της τάξεως του 187,9%. Συγκεκριμένα, το 2018 η αξία ελληνικών εξαγωγών μαρμελάδων & γλυκών κουταλιού ανήλθε στις €645,4 χιλ. έναντι €224,17 χιλ. το 2014 και €485,43 χιλ. το 2016. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2018 ανήλθαν στους 1,55 χιλ. τόνους, έναντι 320,7 τόνων το 2014 και 586 τόνων των 2016. Οι προοπτικές ενίσχυσης της παρουσίας των ελληνικών εξαγωγών υπό εν λόγω δασμολογική κλάση είναι ενδεχομένως θετικές, αρκεί να επιτευχθεί «άνοιγμα» σε περισσότερα μαζικά κανάλια διανομής.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2018 στις \$927,19 χιλ. έναντι \$648,87 χιλ. το 2017. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικής προέλευσης μαρμελάδων (σε αξίες) το 2018 τοποθετείται στο 7,8% (6,2% το 2017), με κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες τις Συρία (μερίδιο 31,3%) και Τουρκία (μερίδιο 22,4%), ενώ τη χώρα μας ακολουθούν ο Λίβανος (μερίδιο 6,2%) και η Ισπανία (μερίδιο 5,8%).

(ε) Γομολάκκα & φυσικά κόμμεα, ρητίνες, βάλσαμα, ελαιορητίνες (1301): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που περιλαμβάνει εξαγωγές ελληνικής μαστίχας σε μορφή ρητίνης αλλά και τσίχλας, που κινήθηκαν κατά την πενταετία 2014-2018 μάλλον πτωτικά, πάντοτε σε επίπεδα κάτω του €1 εκατ. Το 2018 η αξία ελληνικών εξαγωγών της εν λόγω κλάσης ανήλθε στις €428,51 χιλ. έναντι €741 χιλ. το 2014 (-42,2%) και €486 χιλ. το 2017 (-11,8%). Οι συνολικά εξαχθείσες ποσότητες το 2018 ανήλθαν στους 5,96 τόνους, έναντι 9 τόνων το 2014 και 12 τόνων το 2016. Πρόκειται για παραδοσιακά εξαγόμενο ελληνικό προϊόν στην αγορά της Αιγύπτου, όπως και σε αγορές άλλων αραβικών χωρών, η προοπτική μεγέθυνσης του μεριδίου του οποίου εναπόκειται στις όποιες προσπάθειες ανοίγματος νέων δικτύων διανομής και επανατοποθέτησης του προϊόντος (σε κατηγορία gourmet, με νέες χρήσεις κλπ.).

Τα αιγυπτιακά στοιχεία δεν εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2018, ενώ αναφέρουν εξαγωγές ύψους \$142,27 χιλ. το 2017, με μερίδιο αγοράς (σε αξίες) στο 2,8%. Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες το 2018 εμφανίζονται οι Ινδονησία (μερίδιο 35,6%), Γαλλία (μερίδιο 24,5%), και Γερμανία (μερίδιο 24,1%).

(στ) Παρασκευάσματα λαχανικών σε άλμη (2005): Πρόκειται για παραδοσιακά ισχυρή σε διεθνές επίπεδο κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών, με τις εξαγωγές μας προς Αίγυπτο, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά διατηρημένες σε άλμη ελιές (κωδικοί 2005700010 & 2005700090) να εμφανίζουν συνολικά καθοδικές τάσεις την πενταετία 2014-2018, πέφτοντας κάτω από το μισό εκατομμύριο ευρώ το 2016 και κάτω και από τις €400 χιλ. το 2018, με συνολική μείωση της αξίας κατά την περίοδο 2014-2018 της τάξεως του 33,6%. Συγκεκριμένα, το 2018 η αξία ελληνικών εξαγωγών διατηρημένων ελιών ανήλθε στις €350,73 χιλ. έναντι €528 χιλ. το 2014

και €605,45 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2018 ανήλθαν στους 108,2 τόνους, έναντι 219,4 τόνων το 2015 και 180,3 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν συνολικές ελληνικές εξαγωγές στην 4ψηφια δασμολογική κλάση 2005 το 2018 στις \$490,7 χιλ. έναντι \$318,09 χιλ. το 2017. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών προϊόντων υπό κωδικό 2005 (σε αξίες) το 2018 τοποθετείται στο 14,8% (11% το 2017), με κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες τη Γερμανία (μερίδιο 22,4%) και την Ταϊλάνδη (μερίδιο 14,9%), ενώ την Ελλάδα ακολουθούν οι Βουλγαρία (μερίδιο 8,3%), ΗΠΑ (μερίδιο 6,6%) και Ιταλία (μερίδιο 5%). Στις 2 ως άνω επιμέρους δασμολογικές κλάσεις των ελιών, η Ελλάδα εμφανίζεται ως κυρίαρχος ξένος προμηθευτής της αιγυπτιακής αγοράς, με μερίδια αγοράς 81,8% και 79,3%, αντίστοιχα.

Οι προοπτικές των ελληνικών διατηρημένων ελιών στην αιγυπτιακή αγορά θεωρούμε πως είναι σχετικά περιορισμένες, δεδομένου ότι η Αίγυπτος αποτελεί σημαντικότερη παραγωγό χώρα και αγορά στην οποία διατίθενται ψευδεπίγραφες ελιές «Καλαμάτας», κυρίως σε μορφή χύδην στα τμήματα *delicatessen* των σούπερ μάρκετ, αλλά και συσκευασμένες, καθώς και σε άλλα σημεία λιανικής πώλησης, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και διαπιστωμένο εξαγωγέα «ψευδεπίγραφων» ελιών «Καλαμάτας», κυρίως προς αραβικές χώρες.

(ζ) Λαχανικά κατεψυγμένα (0710): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εν λόγω 4ψηφιας δασμολογικής κλάσης προς την Αίγυπτο την τριετία 2016-2018, οπότε και πρωτοεμφανίστηκε στα πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, είναι ανοδικές. Το 2018 η αξία τους ανήλθε στις €255,05 χιλ., υπερτετραπλασιασμένη έναντι του 2017 (στις €62,88 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες καταγράφουν επίσης ραγδαία άνοδο, περνώντας από τους 72,5 τόνους το 2016 στους 110,8 τόνους το 2017 και στους 431,8 τόνους το 2018. Τα αμέσως προσεχή έτη θα δείξουν εάν πρόκειται για συστηματική προσέγγιση της αιγυπτιακής αγοράς, ή απλώς για ευκαιριακή τοποθέτηση εν λόγω ελληνικών προϊόντων.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 0710 το 2018 στις \$325,5 χιλ. έναντι \$90 χιλ. το 2017, που αντιπροσώπευσαν μερίδιο 9,5% των αιγυπτιακών εισαγωγών. Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι Πολωνία (μερίδιο 51,4%), Ινδία (μερίδιο 15,8%) και Ισπανία (μερίδιο 13,4%).

(η) Χυμοί φρούτων ή λαχανικών (2009): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εν λόγω 4ψηφιας δασμολογικής κλάσης προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι στο σύνολό τους ανοδικές (+27,9%), με ορισμένες ωστόσο διακυμάνσεις όσον αφορά τις ποσότητες και τις αξίες. Το 2018 η αξία τους ανήλθε στις €249,59 χιλ., μειωμένη κατά 12% έναντι του 2017 (στις €283,71 χιλ.), αυξημένες εν τούτοις έναντι εκείνων του 2014 (στις €195,21 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες εμφανίζουν έντονες διακυμάνσεις, περνώντας από τους 151,1 τόνους το 2014 στους 103,4 τόνους το 2015, πέφτοντας στη συνέχεια στους 19,6 τόνους το 2016, ανεβαίνοντας στους 220 τόνους το 2017 και ξανακατεβαίνοντας το 2018 στους 170,6 τόνους. Οι αυξομειώσεις αυτές αξιών και ποσοτήτων υποδηλώνουν έλλειψη συστηματικής προσπάθειας τοποθέτησης των προϊόντων εν λόγω δασμολογικής κλάσης στην αιγυπτιακή αγορά.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 2009 το 2018 στις \$370,66 χιλ. έναντι \$176,74 χιλ. το 2017, με μερίδιο αγοράς (σε αξίες) στο 1,79%. Κύριες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι ΗΑΕ (μερίδιο 24,8%), Ισπανία (μερίδιο 21,3%), Σ. Αραβία (16,3%) και Αυστρία (μερίδιο 15%).

(θ) Καρποί με κέλυφος, νωποί ή ξεροί (0802): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εν λόγω 4ψηφιας δασμολογικής κλάσης προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι στο σύνολό τους εξαιρετικά ανοδικές (+187,4%), με τάση ιδιαίτερα μεγάλης μεγέθυνσης τη διετία 2017-2018. Το 2018 η αξία τους ανήλθε στις €228,21 χιλ., μειωμένη ελαφρά κατά 3,6% έναντι του 2017 (στις €236,64 χιλ.), σημαντικά αυξημένες εν τούτοις έναντι εκείνων του 2014 (στις €79,41 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες πέρασαν από τους 20 τόνους το 2014 και τους 7 τόνους το 2015 στους 27 τόνους το 2018.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 0802 το 2018 στις \$203,31 χιλ. έναντι \$253,57 χιλ. το 2017, με μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2018 στο 0,4% (0,8% το 2017). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι ΗΠΑ (μερίδιο 39,3%), Τουρκία (μερίδιο 29,9%) και Συρία (μερίδιο 13,9%).

(ι) Εκχυλίσματα βύνης & παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια κλπ.

(1901): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εκχυλισμάτων βύνης & παρασκευασμάτων διατροφής από αλεύρια προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι συνολικά ανοδικές, έχοντας ωστόσο παρουσιάσει σημαντική πτώση τη διετία 2016-2017 – έπειτα από μία απότομη και μεγάλη άνοδό τους το 2015- ενώ το 2018 αυξήθηκαν εκ νέου, κινούμενες προς τις €200 χιλ. Η αξία των ελληνικών εξαγωγών των ως άνω προϊόντων, που συνίστανται κυρίως σε εξαγωγές παρασκευασμάτων από γάλα, ανήλθε το 2018 στις €185,29 χιλ. έναντι €177,56 χιλ. το 2014 και €287,93 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες των εν λόγω προϊόντων το 2018 ανήλθαν στους 54,7 τόνους, έναντι 78,2 τόνων το 2015 και 48,9 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 1901 σε σημαντικά ανώτερα επίπεδα από εκείνα της ΕΛ.ΣΤΑΤ., ανερχόμενες το 2018 στα \$2,7 εκατ., έναντι \$1,21 εκατ. το 2017 και μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2018 στο 2% (1,4% το 2017). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι Ολλανδία (μερίδιο 42,3%), Ελβετία (μερίδιο 15,7%), Γαλλία (μερίδιο 10,8%), Ισπανία (μερίδιο 8%) και Ιρλανδία (μερίδιο 6,3%).

(ια) Ελαιόλαδο (1509): Το ελληνικό ελαιόλαδο εξάγεται σταθερά μεν, σε περιορισμένες ωστόσο ποσότητες στην Αίγυπτο και διατίθεται ως εξαιρετικής ποιότητας από ορισμένες λιανεμπορικές αλυσίδες ελληνικού ενδιαφέροντος καθώς και καταστήματα delicatessen. Οι τάσεις των εξαγωγών μας ελαιολάδου προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι στο σύνολό τους πτωτικές, με μείωση της αξίας κατά την εν λόγω περίοδο της τάξεως του 63,6% και της τάξεως του 28,4% κατά τη διετία 2017-2018. Συγκεκριμένα, το 2018 η αξία ελληνικών εξαγωγών ελαιολάδου ανήλθε στις €184,59 χιλ. έναντι €507,48 χιλ. το 2014 και €574,3 χιλ. το 2015. Οι εξαχθείσες ποσότητες ελληνικού ελαιολάδου το 2018 ανήλθαν στους 29,9 τόνους, έναντι 128,3 τόνων το 2015 και 109 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές ελαιολάδου το 2018 στις \$234,01 χιλ. έναντι \$204,37 χιλ. το 2017. Το μερίδιο αγοράς του ελληνικού ελαιολάδου (σε αξίες) το 2018 τοποθετείται στο 8,6% (10,5% το 2017) και δίνει στην Ελλάδα την 5^η θέση μεταξύ των προμηθευτριών χωρών, με κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες την Ισπανία (μερίδιο 36,1%), την Τουρκία (μερίδιο 17,5%), την Ιταλία (μερίδιο 14%), Συρία (μερίδιο 12,7%), ενώ την Ελλάδα ακολουθούν οι Τυνησία (μερίδιο 6,4%) και ο Λίβανος (μερίδιο 4%).

Οι προοπτικές του ελληνικού ελαιολάδου στην αιγυπτιακή αγορά θεωρούμε πως θα μπορούσαν να είναι αξιόλογες, ωστόσο το ελληνικό προϊόν έχει να αντιμετωπίσει αρκετά οξύ ανταγωνισμό πρωτίστως από τα εγχώρια παραγόμενα, κατώτερης ποιότητας και τιμής ελαιόλαδα, αλλά και από φθηνά λάδια άλλων προελεύσεων, κυρίως από την Ισπανία και αραβικές χώρες. Πάντως, η κατάσταση του ανταγωνισμού στις εισαγωγές εμφανίζεται κάπως «μοιρασμένη», πράγμα που σημαίνει ότι το ελληνικό ελαιόλαδο διαθέτει ενδεχομένως ορισμένες δυνατότητες ενίσχυσης της παρουσίας του, ιδιαίτερα δια της εντονότερης εισόδου του σε μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες με ανταγωνιστικές τιμές.

(ιβ) Εκχυλίσματα, παρασκευάσματα καφέ, τσαγιού ή ματέ (2101): Πρόκειται για δασμολογική κλάση που εμφανίστηκε στα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το 2018, με αξία ελληνικών εξαγωγών στις €155,75 χιλ. και ποσότητα 10,1 τόνων.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία δεν εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές στην εν λόγω κλάση το 2017 και το 2018. Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες το 2018 εμφανίζονται το Μαρόκο (μερίδιο 35,3%) και η Ισπανία (μερίδιο 31,9%).

(ιγ) Τυριά (0406): Οι τάσεις των εξαγωγών μας τυριών προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 έχουν ακολουθήσει αμφίρροπη πορεία παραμένοντας πάντα σε χαμηλά επίπεδα, με ανοδική ωστόσο τάση τη διετία 2017-2018. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές μας αυξήθηκαν από τα επίπεδα των €109,93 χιλ. το 2014 στις €151,24 χιλ. το 2018, χωρίς ωστόσο να έχουν επιδείξει σταθερά ανοδική συμπεριφορά σε ολόκληρη την περίοδο 2014-2018. Στο διάστημα της πενταετίας 2014-2018 η αξία των ελληνικών εξαγωγών τυριών προς Αίγυπτο αυξήθηκε συνολικά κατά 37,6% και η ποσότητα κατά 51,5% (ανερχόμενη στους 22,7 τόνους το 2018), ενώ κατά τη διετία 2017-2018 η αξία αυτών κατέγραψε άνοδο της τάξεως του 26,8% και η ποσότητα πολύ ελαφρά πτώση (1%).

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές τυριών το 2018 στις \$147,27 χιλ. έναντι \$218,62 χιλ. το 2017, αποτελούμενες κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από νωπά τυριά σε συσκευασίες άνω των 20 κιλών (\$33,3 χιλ., μερίδιο 5,5% το 2018). Συνολικά στην κατηγορία των τυριών (4ψηφια κλάση 0406) κυρίαρχες προμηθεύτριες της αιγυπτιακής αγοράς (σε αξίες) εμφανίζονται το 2018 οι Ολλανδία (μερίδιο 24,7%), Ν. Ζηλανδία (μερίδιο 21,3%), Πολωνία (μερίδιο 17,4%), Ιρλανδία (μερίδιο 7,5%) και Βρετανία (μερίδιο 6,3%), ενώ η χώρα μας κατέχει μικρό μερίδιο, μόλις στο 0,1%.

Οι προοπτικές των ελληνικών τυριών στην αιγυπτιακή αγορά δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι ιδιαίτερα αξιόλογες, καθώς υπάρχει μεγάλη εγχώρια παραγωγή φθηνών, χαμηλής ποιότητας προϊόντων που διατίθενται σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές, τα οποία σε τελική ανάλυση επιζητά η εδώ αγορά. Αναφέρουμε ότι όσον αφορά την προστατευόμενη ονομασία «φέτα», έχουμε διαπιστώσει ότι

κυκλοφορούν στην αιγυπτιακή αγορά διαφόρων τύπων λευκά τυριά με βάση το αγελαδινό γάλα, όχι μόνον σκληρής, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις μαλακής ή και κρεμώδους υφής (για επάλειψη), ή φέροντα ακόμη το χαρακτηρισμό “light” ή και “low-salt”, τα οποία παρασκευάζονται στην Αίγυπτο και χρησιμοποιούν στη συσκευασία τους την ονομασία «φέτα» ή και «λευκό τυρί». Τα εν λόγω προϊόντα κυκλοφορούν σε διάφορες συσκευασίες σε όλα τα λιανεμπορικά σημεία της Αιγύπτου, παράλληλα με έτερα λευκά τυριά –παρεμφερούς σύστασης και χροιάς- που φέρουν είτε την τουρκική ονομασία “Istanboli”, αιγυπτιακής ωστόσο προέλευσης, ή αυτήν του κοινού αιγυπτιακού λευκού τυριού τύπου “Domiatī”. Σημειώνουμε ότι αυθεντική ελληνική φέτα διατίθεται σε επιλεγμένα καταστήματα της Αιγύπτου, όπως η αλυσίδα delicatessen GOURMET EGYPT (ΔΩΔΩΝΗ) και, κατά καιρούς, οι αλυσίδες σουπερ μάρκετ ROYAL HOUSE και OSCAR (ΚΟΛΙΟΣ). Τα λευκά τυριά με την καταχρηστική ονομασία «φέτα» κυκλοφορούν σε συσκευασίες των 125 g, 250g, 400g, 500g και 1 kg.

Επισημαίνεται ότι στο διάστημα του τελευταίου 1 ½ έτους, οι αιγυπτιακές τελωνειακές Αρχές έχουν απορρίψει επανειλημμένα φορτία ελληνικής φέτας, με την αιτιολογία υψηλής περιεκτικότητας σε ζύμες, υψηλότερης από μέγιστη επιτρεπόμενη με βάση αιγυπτιακό πρότυπο για τα λευκά τυριά.

(ιδ) Λαχανικά & καρποί παρασκευασμένα με ξίδι / οξικό οξύ (2001): Οι τάσεις των εξαγωγών μας εν λόγω 4ψηφιας δασμολογικής κλάσης προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι στο σύνολό τους έντονα ανοδικές (+146,2% όσον αφορά τις αξίες και +186,8% όσον αφορά τις ποσότητες). Το 2018 η αξία τους ανήλθε στις €148,6 χιλ., αυξημένη κατά 91% έναντι του 2017 (στις €77,8 χιλ.). Οι εξαχθείσες ποσότητες το 2016 ανήλθαν στους 46 τόνους, έναντι 21,4 τόνων το 2017 και 16 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 2001 το 2018 στις \$214,27 χιλ. έναντι \$101,12 χιλ. το 2017, αποτελούμενες εξ ολοκλήρου από λαχανικά διατηρημένα σε ξίδι (τουρσιά) και μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2018 στο 20% (11,1% το 2017), στη δεύτερη θέση πίσω από την Τουρκία (μερίδια αγοράς 36,8% και 23,1% το 2018 και το 2017, αντίστοιχα). Άλλες αξιόλογες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση το 2018 ήταν η Ινδία (μερίδιο 8,2%), το Μεξικό (μερίδιο 8,1%) και η Γερμανία (μερίδιο 7,3%).

(ιε) Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας (1905): Οι τάσεις των εξαγωγών μας προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής προς την Αίγυπτο την πενταετία 2014-2018 είναι στο σύνολό τους εξαιρετικά ανοδικές, ωστόσο σε αρκετά χαμηλές, προς το παρόν τουλάχιστον, αξίες. Η αξία των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής, που συνίστανται κυρίως σε εξαγωγές γλυκών μπισκότων, ανήλθε το 2018 στις €138,8 χιλ. έναντι μόλις €36,82 χιλ. το 2014. Οι εξαχθείσες ποσότητες των εν λόγω προϊόντων το 2018 ανήλθαν στους 30,9 τόνους, έναντι μόλις 9,7 τόνων το 2014.

Τα αιγυπτιακά στοιχεία εμφανίζουν ελληνικές εξαγωγές της κλάσης 1905 το 2018 στις \$95,12 χιλ. έναντι \$45,49 χιλ. το 2017 και μερίδιο αγοράς (σε αξίες) το 2018 στο 0,6% (0,4% το 2017). Κυρίαρχες προμηθεύτριες της Αιγύπτου χώρες στην εν λόγω δασμολογική κλάση είναι οι ΗΑΕ (μερίδιο 29,5%), Ιταλία (μερίδιο 11,4%), Σ. Αραβία

(μερίδιο 10,1%), Τουρκία (μερίδιο 6,2%), Βρετανία (μερίδιο 5,7%) και Βέλγιο (μερίδιο 5,6%).

5. Λοιπά τρόφιμα που εμφανίζονται μεταξύ των σημαντικών ελληνικών εξαγωγών τροφίμων προς Αίγυπτο

Σύμφωνα με τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), άλλες κατηγορίες ελληνικών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων με σχετικά μέτρια παρουσία στην αιγυπτιακή αγορά περιλαμβάνουν **τα μέρη φυτών που χρησιμοποιούνται στην αρωματοποιία & ιατρική (1211)** με αξία €79,04 χιλ. το 2018, **τα παρασκευασμένα θαλασσινά (1605)** με αξία €64,09 χιλ. το 2018 (πρόκειται για κατηγορία που πρωτοεμφανίστηκε το 2017), **τα φυτικά εκχυλίσματα (1302)** με αξία €62,66 χιλ. το 2018 και αξιολογή αυξητική τάση στο διάστημα της πενταετίας 2014-2018 (+614,8% σε αξία και +651,7% σε ποσότητα), **τα διάφορα μπαχαρικά (0910)** που πραγματοποιούν μικρά βήματα την τελευταία διετία στην εδώ αγορά (€46,82 χιλ. το 2018), **οι σπόροι για σπορά (1209)** με αξία €34,36 χιλ. το 2018, **τα πλιγούρια, σμιγδάλια (1103)** με αξία €32,94 χιλ. το 2018 (πρωτοεμφανιζόμενη κατηγορία), **τα ζαχαρόπηκτα λαχανικά & φρούτα (2006)** με αξία €26,82 χιλ. το 2018 (αλλά μείωση της αξίας στη διάρκεια της πενταετίας 2014-2018 κατά 67%), **το φυσικό μέλι (0409)** με σημαντική πτώση της αξίας το 2018 μόλις στις €23,62 χιλ. (έναντι €91,4 χιλ. το 2017 και €16,09 χιλ. το 2014) και **τα ζαχαρώδη προϊόντα (1704)** με αξία €23,4 χιλ. το 2018, έναντι €153,49 χιλ. το 2014 και €28,98 χιλ. το 2017.

Αξίζει επίσης να αναφερθούν τα προϊόντα με αξιόλογα επίπεδα εξαγωγών παλαιότερα, που ωστόσο εξανεμίστηκαν την τελευταία διετία, όπως οι **πίτες & στερεά υπολείμματα από την εξαγωγή λαδιών (2306)** με μηδενικές εξαγωγές το 2018 έναντι εξαγωγών €766,83 χιλ. το 2017 και €2,95 εκατ. το 2014, καθώς και τα **αλεύρια σιταριού ή σμιγαδιού (1101)** με μηδενικές εξαγωγές το 2017 και το 2018 έναντι εξαγωγών €5,89 εκατ. το 2016, €6,69 εκατ. το 2015 και €2,86 εκατ. το 2014, **τα επεξεργασμένα αυγά (0408)** με αρκετά υψηλό επίπεδο αξιών έως το 2014 (€1,37 εκατ. το 2013 και €737,2 χιλ. το 2014), τα οποία ωστόσο εξαφανίστηκαν την τελευταία τετραετία, καθώς και τα **κατεργασμένα & κατεψυγμένα φρούτα (0811)** επίσης με σχετικά υψηλό επίπεδο αξιών κατά τη διετία 2013-2014 (στις €616,5 χιλ. και 456,8 χιλ. αντίστοιχα), που επίσης εξανεμίστηκαν στη συνέχεια.

6. Ποτά

Για λόγους πληρότητας της ανάλυσής μας, αναφέρουμε ότι **οι ελληνικές εξαγωγές ποτών (υπό κεφάλαιο 22 του δασμολογίου)** εμφανίζονται περιορισμένες κατά την πενταετία 2014-2018, από το επίπεδο των €704,29 χιλ. το 2014 σε εκείνο των €414,32 χιλ. το 2015, σε μόλις €21,69 χιλ. το 2016, ενώ το 2017 και το 2018 σχεδόν εξανεμίστηκαν. Ο κύριος όγκος των εξαγωγών μας κατά την πενταετία 2014-2018 αποτελείται από μη μετουσιωμένη αιθυλική αλκοόλη και οινοπνευματώδη ποτά και ηδύποτα (4ψηφιος κωδικός 2208). Από την εξέταση των ελληνικών στοιχείων φαίνεται ότι στο πρόσφατο παρελθόν έγιναν κάποιες προσπάθειες εξαγωγής φυσικών νερών (€26,8 χιλ. το 2012, €38,7 χιλ. το 2013, με αποκλιμάκωση των αξιών στη συνέχεια), καθώς και ελάχιστων ποσοτήτων ξιδιού. Επισημαίνουμε ότι για τα

μεν αλκοολούχα ποτά, όπως έχουμε προαναφέρει υπό κεφάλαιο σχετικά με εισαγωγικό καθεστώς, οι προοπτικές ανάπτυξής τους είναι πολύ περιορισμένες λόγω υψηλών δασμών και «κλειστού» δικτύου διανομής, για τα δε ελληνικά νερά οι προοπτικές είναι επίσης περιορισμένες, καθώς έχουν να αντιμετωπίσουν εντονότατο ανταγωνισμό από εγχώρια παραγόμενα νερά, κυρίως αιγυπτιακών θυγατρικών μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων του κλάδου, τα οποία διατίθενται σε φθηνές τιμές.

Η. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η εικόνα της Ελλάδος στην Αίγυπτο είναι ιδιαίτερα θετική. Οι Έλληνες χαίρουν εκτίμησης τόσο ως άτομα / πολίτες όσο και ως συνεργάτες στον επιχειρηματικό τομέα. Γενικά υπάρχει φιλική προδιάθεση και συμπεριφορά προς κάθε τι το ελληνικό από τους Αιγυπτίους όχι μόνο λόγω της μακρόχρονης ιστορικής φιλίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο λαών αλλά και της επικρατούσης αντιλήψεως περί πολιτισμικής συγγένειας και εγγύτητας της εκατέρωθεν νοοτροπίας. Οι περισσότεροι αναγνωρίσιμοι εκ μέρους των Αιγυπτίων σήμερα τομείς της ελληνικής οικονομικής δραστηριότητας που προβάλλουν το όνομα και την εικόνα της χώρας μας είναι η εμπορική ναυτιλία και ο τουρισμός.

Παρά, ωστόσο, την ευμενή αποδοχή της Ελλάδος ως φίλης χώρας και τις άριστες διμερείς πολιτικές σχέσεις, αλλά και την υποδειγματική συνεργασία στο επιχειρηματικό / επενδυτικό πεδίο, δεν καταγράφεται ανάλογη επιτυχία σε όλο το φάσμα των εξαγωγών των προϊόντων μας όπως π.χ. συμβαίνει με τα αντίστοιχα ιταλικά προϊόντα. Το γεγονός αυτό διαχρονικά πρέπει να αποδοθεί μεταξύ άλλων και στην έλλειψη στρατηγικής από την πλευρά των Ελλήνων εξαγωγέων η οποία δεν έχει καταστήσει εφικτή τη βελτίωση της αναγνωρισιμότητάς τους. Εποικοδομητικά προς την επιθυμητή κατεύθυνση θα μπορούσε ενδεχομένως να λειτουργήσει η εφαρμογή της ενδεικνυόμενης πολιτικής για την προώθηση του ελληνικού brand name και μέσω συνεργειών με τους χαίροντες εκτίμησης Έλληνες επενδυτές στην Αίγυπτο.

Συνεπώς, όλα τα υφιστάμενα θετικά στοιχεία χρήζουν επαρκούς αξιοποίησης και σε ό,τι αφορά α) την αποκατάσταση της αναγνωρισιμότητας των ελληνικών προϊόντων όσο και β) την προώθησή τους στην εδώ αγορά. Προς το παρόν, περισσότερο γνωστά / αναγνωρίσιμα με ελληνική “ταυτότητα” είναι ορισμένα τρόφιμα – ελληνικά παραδοσιακά προϊόντα όπως π.χ. η φέτα, οι ελιές Καλαμών και το ελληνικό ελαιόλαδο, ενώ έχουμε ιδίως όμμασι διαπιστώσει τα τελευταία χρόνια ορισμένες επιτυχείς προσπάθειες διείσδυσης ελληνικών γαλακτοκομικών (γιαουρτιού).

Κατά την άποψή μας, τα ελληνικά τρόφιμα θα πρέπει να εκμεταλλευθούν τη γενικότερη ανοδική καταναλωτική τάση στην αιγυπτιακή αγορά, με προσθήκη και νέων υψηλής ποιότητας αλλά προσιτής τιμής προϊόντων που θα πρέπει να αρχίσουν να γίνονται γνωστά στους Αιγύπτιους καταναλωτές, αρκετοί από τους

οποίους τα έχουν γευθεί επισκεπτόμενοι τη χώρα μας. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα συσκευασμένα προϊόντα, ωστόσο θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ο ανταγωνισμός για είσοδο στις μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες είναι εξαιρετικά μεγάλος, καθώς ο παράγοντας της τιμής παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο προκειμένου να τοποθετηθεί κάποιο προϊόν στα ράφια των σούπερ μάρκετ.

Σωστό μείγμα καλής τιμής, στοχευμένης διαφήμισης και μικρών προωθητικών δράσεων προς το αιγυπτιακό καταναλωτικό κοινό, θα βοηθήσουν τα ελληνικά καταναλωτικά προϊόντα να εδραιώσουν και επεκτείνουν τη θέση τους στην αιγυπτιακή αγορά. Θα πρέπει εξάλλου να υλοποιηθούν νέες μέθοδοι προσέγγισης αγοραστών-πελατών και να δημιουργηθούν συνέργειες με φορείς προώθησης των εξαγωγών, του τουρισμού, του πολιτισμού και της γαστρονομίας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν τα ελληνικά προϊόντα από εκείνα του ανταγωνισμού, και αυτό μέσω μίας συνεχούς παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς, συμμετοχών σε εμπορικές εκδηλώσεις, επαναλαμβανόμενων εξειδικευμένων παρουσιάσεων σε συνεργασία με διαιτολόγους / διατροφολόγους, γενικών παρουσιάσεων προβολής για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ, εκδηλώσεων γαστρονομικής προβολής, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές μας διεξόδου στο μεσαίο προς υψηλότερο εισοδηματικό επίπεδο τμήμα του αιγυπτιακού πληθυσμού.

Δράσεις που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν θα περιελάμβαναν προσκλήσεις Αιγύπτιας αγοράς σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα (όπως έγινε το 2017 και το 2019 με την πρόσκληση 7 συνολικά αιγυπτιακών εισαγωγικών εταιρειών από το Enterprise Greece και όπως γίνεται συστηματικά με προσκλήσεις Αιγυπτιακής αγοράς στις διεθνείς εκθέσεις της HELEXPO), οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας και γευσίγνωσιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στην Αίγυπτο, μικρές αλλά επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ μάρκετ, στήριξη των ελληνικών τροφίμων στα εστιατόρια.

Από τη μελέτη των τάσεων που εμφανίζουν οι ελληνικές εξαγωγές προς την Αίγυπτο τα τελευταία χρόνια, θεωρούμε ότι τα ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά της Αιγύπτου. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερα αξιόλογες προοπτικές στην αιγυπτιακή αγορά διαθέτουν τα νωπά φρούτα και ιδιαίτερα τα μήλα, τα ροδάκινα, τα δαμάσκηνα και τα ακτινίδια, τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών, τα παρασκευάσματα διατροφής, τα ζαχαρώδη προϊόντα, οι μαρμελάδες και τα προϊόντα σοκολατοποιίας, οι χυμοί, τα παρασκευάσματα δημητριακών, τα φυτικά έλαια και το ελαιόλαδο, τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η επέκταση του υφιστάμενου –σχετικά μικρού– μεριδίου των ελληνικών τροφίμων θα απαιτήσει μεγαλύτερη, περισσότερη συντονισμένη και στοχευμένη από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων προσπάθεια, εστιάζοντας στα προϊόντα μεσογειακής διατροφής για τα οποία η Ελλάδα είναι γνωστή και φημίζεται στην Αίγυπτο, σε

προσιτές ωστόσο τιμές για τους Αιγύπτιους καταναλωτές και με το κατάλληλο μείγμα ποιότητας και αξίας και χρησιμοποιώντας τα ενδεδειγμένα δίκτυα διανομής.

Οφείλουμε τέλος να επισημάνουμε, ότι η ταχεία ανάπτυξη που παρατηρείται πρόσφατα στο –μικρό ακόμη- κομμάτι του λιανεμπορίου προϊόντων delicatessen και βιολογικών προϊόντων, θα πρέπει να μας προσανατολίσει σε συστηματική προσπάθεια αύξησης του μεριδίου μας σε υψηλής ποιότητας προϊόντα, συστατικά του καλαθιού μεσογειακής διατροφής, όπως το ελαιόλαδο και οι ελιές, τα τυριά και τα γαλακτοκομικά, τα ζαχαρώδη προϊόντα και τα προϊόντα αρτοποιίας / μπισκοτοποιίας, καθώς και τα βιολογικά προϊόντα. Το εν λόγω “niche”, αλλά ραγδαία αναπτυσσόμενο τμήμα της αιγυπτιακής αγοράς παρουσιάζει ενδεχομένως σημαντικές ευκαιρίες για σοβαρούς Έλληνες παραγωγούς – εξαγωγείς πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων, με στόχο το μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου και δυτικότροπων καταναλωτικών συνηθειών τμήμα της ανώτερης μεσαίας αιγυπτιακής αστικής τάξης, η οποία κατ’ εκτίμηση αντιπροσωπεύει περίπου το 15% του συνολικού αιγυπτιακού πληθυσμού.